

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTIČNE
ZVEZE DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

IZ KORENIN

Mineva 43 let, odkar je v vihri narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije seme vzklilo in pognalo v Avnojskih sklepih trdne korenine Novo Jugoslavije. Zraslo in razraslo se je drevo širokih vej in bogate krošnje, v kateri zorijo dragoceni plošči.

Za nami je leto, v katerem smo se veliko spraševali, ali je rast drevesa takšna, kot smo jo želeli in pričakovali. Vračali smo se h koreninam in iskali, ali morda niso zadele v skalo. So široko razrasle veje res oslabile deblo?

Veliko sadjarjev se gnete ob našem drevesu. Veliko vej je bilo v tem letu odžaganih. Bo rastlo drevo le z deblom, brez vej in listov? Mu je treba zato, da bo dosegljivo vsem, odsekati vrh?

Več sadjarskega znanja bo potrebovalo naše drevo. Več soglasja o tem, kje je pognalo v napačno smer, kako oblikovati široko razraslo drevo na trdnem deblu. V 44. letu potrebujemo več srečene roke pri izbiri brstičev, ki bodo pognali najbolj plodonosne veje, in pri rezanju tistih vej, ki se suše. Bomo spoznali, da je sonca in dežja enako za vse?

Naj naše drevo ujame rast dreves v drevoredu sveta. Sokovi iz korenin mu to omogočajo.

Štefan Žargi

Vladimir Kavčič

Prihodnost se začenja zdaj!

Najbrž ni nacionalna tragedija, če vidimo predstavo manj ali če izide manj knjig, kot bi jih lahko.

Danilo Jelenc

Glejmo le tisto, kar smo grešili

Tržičani ga skoraj ne pozna, le v društvu mineralov in v socialistični zvezi je bolj znan...

Stane Križnar

Nihče ne more biti sol narodu.

Nekateri med nami so že klasičen primer revežev, socialistična morala se maliči. Nikjer v svetu se vprašanje dela ne postavlja v skupščini in parlamentu...

Franc Rozman

Kdor pridno dela in dobro gospodari, lahko dostojno živi.

Življenje in delo Franca Rozmana po domače Rožmanovega s Podrečje, je tesno povezano z razvojem kmetijstva, napredka, podeželja.

ODPRTI STRANI

Ob prazniku vam ponujamo na pokušino dve Odprti strani. Za sodelovanje smo prosili Mitjo Ribičiča, Emila Pintarja, Igorja Torkarja in Jožeta Volariča. Želimo, da bi se vam ob branju utrnile kritične misli in, da bi jih zapisali in nam jih poslali.

Franc Oman

Delu je predan do zadnjega vlaka.

V tovarni bo bržkone ostal do konca svojih dni. Drugače res ne bo šlo. Če bi mu vzeli delo, bi mu vzeli vse.

PO SLOVENIJI IN JUGOSLAVIJI

Centralni komite ZKS o stavkah

Pred njimi ne zatiskajmo oči

Ljubljana, 27. novembra — Slovenski centralni komite Zveze komunistov se je prvi v Jugoslaviji včeraj lotil obravnave stavk in njihove idejnopolitične opredelitev v sistemu socialističnega samoupravljanja s stališčem ocene vpliva delavcev na odločanje in njihovega razmerja do birokratizma, centralizma, političnih struktur ter centrov moći in odločanja.

Slovenski komunisti s tem v zvezi zastavljajo vprašanje o uresničevanju samoupravnega socializma. O tem, da ga ne uresničujemo, je vedno več glasov in eden od izrazov tega so tudi stavke, ki jih je vedno več in ne nastajajo samo v gospodarstvu, ampak tudi v družbenih dejavnostih. Vse stavke niso enake, kakor tudi vse niso opravičljive, nujno pa je, da zvezka komunistov opredeli svoj odnos do teh dogodkov, posebno zaradi tega, ker se bodo stavke še ponavljale. Ta družbeni pojav pri nas ni raziskan, prav tako pa se še prerekamo, ali je možnost stavke pri nas sploh kje zapisana ali ni. Ustava o tem govori, zakon o združenem delu in drugi samoupravni akti pa ne. Ne gre toliko za legalizacijo ali ilegalizacijo stavke, ampak za določitev pravnih pravil igre v takih primerih, za določitev upravičenosti in poti, ki jih je treba prej izcrpati, preden se uveljavlji stavka. Sedaj se stavka najpogosteje jemlje kot kršitev delovnih nalog, ker je največkrat krivično, gašenje posledic, ne pa resničnih vzrokov in iskanje odgovornosti tako poslovne kot politične. Stavka je pri nas oblikovala razrednega boja in zveza komunistov kot avantgarda tega razreda mora imeti do stavki drugačen odnos. Pri tem zaostaja; mladinski kongres je o tem prvi odkrit spregovoril.

V sredo, dan pred sejo centralnega komiteja, je Medobčinski svet ZKS za Gorenjsko pripravil pogovor o tej temi. Sodelovala je tudi članica predsedstva CK ZKS Tina Tomlje. Gorenjska soglaša, da ZKS spregovori o tem, in tako bi morali narediti v Jugoslaviji. Ni stavka, če se štirje delavci vsedejo in nekaj ur ne delajo in če terjajo pravice, ki jim gredo po črkni samoupravnega akta. Na pogovoru so opozorili, da večina gorenjskih stavk kaže na slabo obveščenost delavcev in tudi na slabo, neodgovorno delo vodilnih ter strokovnjakov, da so delavci v takšnih primerih povedali veliko koristnega, tako za gospodarjenje kot za delo družbenopolitičnih organizacij, predvsem ZK in sindikata. Ni najbolj prav, da problem stavke rešuje komite za SLO, na kar so ljudje zelo občutljivi, čeprav ima pri tem svoje naloge, še posebej, če so stavke večjega obsega. Ob stavkah kličejo ljudje na pogovor največkrat direktorja in predsednika občine, malokrat pa vodje tozdrov, mojstre, predsednike delavskih svetov, čeprav imajo tudi ti pri tem precej besede. Nimamo urejeno, kdaj in koliko delavcev lahko zahteva izredno sejo delavskega sveta in drugih organov upravljanja, čeprav imamo v delegatskem sistemu to urejeno. Predvsem pa danes vse preveč drug drugemu pisarimo in se obveščamo s papirji, ne pa z neposredno besedo. Tega nam manjka, so dejali v Kranju. Povedali so, da smo bili pogosto na meji stavke tudi zaradi zunanjih vzrokov, ko zaradi devizne zakonodaje ni bilo mogoče uvoziti za proizvodnjo najnega dela in so gospodarski rezultati slabki kljub velikemu izvozu, in da delavcu več ali manj ostaja samo delo, samoupravo in odločanje pa smo mu vzeli.

J. Košnjek

Kranjska občinska skupščina o Savi in davčni upravi

Dosledno spoštovanje zakonitosti

Kranj, 26. novembra — Prekinite dela, posebej v Savi, razmere v Upravi za družbene prihodke in druge aktualne zadeve občinskega pomena so bile osrednje točke skupne seje sredine seje kranjske skupščine.

Predsednik občinske skupščine Ivan Torkar je povedal, da so prekinitev dela v Savi nameravali obravnavati posebej na zboru združenega dela, vendar so kasneje menili, da je zadostna informacija delegatom skupščine. Predsednik je povedal, da je bilo letos v občini 17 prekinitev dela, če jih tako imenujemo, od katerih bi jih lahko devet uvrstili med prekinitev, sedem med izsiljene sestanke in eno v izsiljen zbor delavcev. Povodi so bili najpogosteje osebni dohodki in njihova delitev, norme, premeščanja in podobno, čeprav je resnični vzrok več in so tudi druge narave. Prekinitev so bile tudi tam, kjer so višji osebni dohodki, najpogosteje pa zaradi uravnivoč oziroma nasprotovanj, da bi strokovnjake bolje plačali. Tak je bil tudi vzrok savske prekinitev, v nekaterih primerih pa so bile sporne težnje, da bi več dali za osebne dohodke in manj za akumulacijo. Oboje je izredno nevarno, ker so s tem ogrožena naša prizadevanja po uveljavljeni znanja, strokovnosti in tehnologije. Ivan Torkar je menil, da je treba v vseh primerih vztrajati pri zakonitosti, oceniti, kje gre za upravičene zahteve in za izsiljevanje, in da se je treba predvsem več pogovarjati z ljudmi, s čimer lahko marsikaj pojasmimo in tudi preprečimo.

Ivan Torkar je delegate seznanil s potekom dosedanjega reševanja problemov medsebojnih odnosov in položaja Uprave za družbene prihodke. O tem je bilo v sredstvih javnega obveščanja veliko napisanega in izgovorenega. Skupščina in družbenopolitične organizacije so ob tem sprejele naslednje ukrepe oziroma stališča: nujno je, da vsak, kdo je v tem primeru kaj pisal ali govoril, nosi polno odgovornost za resnico in verodostojnost sam; davčna uprava mora kljub problemom izvajati svoje naloge, za kar sta, odgovorna direktorica in izvršni svet; vsak mora po svoje prispetati k dobremu delu, strokovnosti in boljšim medsebojnim odnosom; vsem, ki so vpleteni v zadove, je treba omogočiti normalno pritožbeno pot; v primerih ugotovljenih kršitev je treba dosledno ukrepati, izvršni svet pa mora še naprej spremniti to problematiko. Februarja prihodnje leto bo občinska skupščina podrobnejše obravnavala delo Uprave za družbene prihodke in takrat bo že več znanega in raziskanega v primerih oktobra in novembra problemov.

J. Košnjek

GORENJSKI GLAS

Ob 35-letnici izhajanja je kolektiv Gorenjskega glasa prejel red zaslug za narod s srebrno zvezdo

Ustanovitelji Gorenjskega glasa so občinske konference SZDL Jesenice, Kranja, Radovljice, Škofje Loke in Tržiča

Izdača Časopisno podjetje Glas Kranj, stavek Gorenjski tisk, tiska Ljudska pravica Ljubljana

Predsednik izdajateljskega sveta: Boris Bavdek

Gorenjski glas urejamo in pišemo:

Štefan Žargi (glavni urednik in direktor)

Leopold Bogataj (odgovorna urednica)

Marija Volčjak (gospodarstvo, Kranj), Andrej Žalar (gorenjski kraji), Cveto Zaplotnik (kmetijstvo, Radovljica), Lea Mencinger (kulturna), Darinka Sedej (Jesenice), Helena Jelovčan (Škofja Loka, kronika), Jože Košnjek (notranja politika, šport), Dušan Humer (šport), Danica Dolenc (za dom in družino, Tržič), Marjan Ajdovček (tehnični urednik), Franc Perdan (fotografija).

Časopis je poltednik, izhaja ob torkih in petkih.

Naslov uredništva in uprave: Kranj, Moše Pijadeja 1 — Tekoči račun pri SDK 51500-603-31999 — Telefoni: direktor in glavni urednik 28-463, novinarji in odgovorna urednica 21-860 in 21-835, ekonomika propaganda 23-987, računovodstvo 28-463, mali oglasi in narocnina 27-960.

Časopis je oproščen prometne davka po pristojnem mnenuju 421-1/72.

Narocnina za II. polletje 1986 je 2.600 din.

Prenova zveze komunistov — živ stik z ljudmi

Če malih težav ne slišimo, velikih ne bomo razumeli

V jeseniški občini so se še posebej skrbno lotili prenove Zveze komunistov s tem, da so prepričani, da morajo veliko bolj kot do zdaj prisluhniti problemom ljudi v delovnih in živiljenjskih okoljih. Člani komiteja so obiskali nove organizacije in se v neposrednem stiku z ljudmi pomenili o delu, obenem pa svetovali, naj se sproti razrešujejo vse majhne in velike težave, ki se pojavljajo.

O delu in prenovi Zveze komunistov smo se pogovarjali z IGORJEM MEŽKOM, sekretarjem občinskega komiteja ZKS Jesenice, s sekretarjem osnovne organizacije ZK Centra srednjega usmerjenega izobraževanja JOZETOM INTIHARJEM in s sekretarjem aktivna komunistov — neposrednih proizvajalcev TONETOM KOSELJEM.

Manjka nam razvojne predznosti

Igor Mežek, sekretar predsedstva občinskega komiteja ZKS Jesenice: »Zdi se mi pomemben predvsem moralni lik prenove Zveze komunistov. Od komunista ne moremo zahtevati nemogočih stvari, vendar pa mora biti sposoben voditi politično kulturno dialoga...«

»Prizadevamo si, da prenova Zveze komunistov ne bi bila kampanjska akcija,« pravi Igor Mežek, sekretar predsedstva občinskega komiteja Zveze komunistov na Jesenicah. »Misljam, da se mora Zveza komunistov več ukvarjati s članstvom, se odrešiti lažnega in idiličnega miru, apatije, ki se pojavlja v nekaterih osnovnih organizacijah. Do zdaj smo člani komiteja na Jesenicah obiskali že 30 osnovnih organizacij, prav s tem namenom: da bi skupaj s člani osnovnih organizacij poskušali premagati morebitno

nemoč in poiskali načine, kako bi bila osnovna organizacija Zveze komunistov bolj prodorna.

Ugotavljamo, da so v številnih organizacijah obravnavali probleme, a žal so jih povedali le samemu sebi, niso pa nanje opozorili v okoljih, kjer živijo in delajo. Osebno sem prepričan, da imamo »zlat narod«, ki je pripravljen žrtvovati marsikaj, a ljudje morajo videti razvojne možnosti. Predvsem ne smemo podcenjevati mladine kot ne zanemariti smelih razvojnih programov, kajti povprečnost nas ne bo nikamor pripeljala. Manjka nam razvojne predznosti, nenehne skrbi za kadre, kajti le dobri kadri bodo rešili gospodarske in družbene probleme. Skupaj s prodom informatike moramo skrbiti za ljudi in dojeti, da je prihodnost le v inovativni družbi.

Igor Mežek: »Ob diferenciaciji se izgubljamo v banalnih stvareh, vse tja do sektora. Prihaja do morečih razmer, ko nekatere misljijo, da bi morali imeti kar dežurno tovariško razsodisče... Nasloph ni tako brezizhodno, kot si stvari rišemo: črno ali belo. Radi se ukvarjam s problematiko drugih, z lastnimi problemi pa ne in pestujemo lažno solidarnost do svojega nedela...«

Prevečkrat problematiko le omenimo in končamo z besedami. Ni prav, da je ne rešujemo do konca kot tudi ni prav, da osnovne organizacije ne znajo prisluhniti majhnim problemom in jih ne uvrščajo na dnevne rede. Če nis sposoben reševati majhnih težav, tudi velikih ne bo mogoče.

Zdi se mi pomemben predvsem moralni lik prenove. Od komunista ne moremo zahtevati nemogočih reči, kajti komunist je samo človek, ki pa mora biti sposoben voditi politično kulturno dialoga. Poudarjam, da se ustvarjalni dialog ne sme začeti in končati v pisarnah, ampak je treba med ljudi.«

Šola in tovarna z roko v roki

Jože Intihar, sekretar osnovne organizacije na Centru srednjih šol: »Še tako dobra opremljenost ne more vplivati na kvaliteto izobraževanja, če ni dobrih kadrov in povezanosti med združenim delom in šolo.«

»S prenovo Zveze komunistov pričakujemo predvsem več dela in iskanja nove vsebine dela, v prid razvoju na vseh področjih,« pravi Jože Intihar, sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov na Centru srednjih šol na Jesenicah.

»V našem centru ne manjka problemov, zato si tako zelo prizadevamo, da bi uspel referendum za novi samoprspev. Pouk poteka kar na štirih lo-

kacijah, potrebovali bi dodatne učilnice, nimamo specializiranih učilnic in laboratorijev.

Komunisti, ki delamo v osnovni organizaciji, ugotavljamo, da je povezava z združenim delom splahnela; pre malo se pogovarjamo o vsebinah izobraževalnega dela, pre malo vemo, kakšne cadre si združeno delo sploh želi. Čeprav nam je Železarna v materialnem smislu zelo veliko pomagala, bi si želeli tudi več neposrednega sodelovanja pri izobraževanju kadrov. Na primer: železarna nam je opremila učilnico za računalništvo z desetimi računalniki, vendar se zavedamo, da še tako dobra opremljenost ne more vplivati na kvaliteto izobraževanja, če ni dobrih kadrov in povezanosti med združenim delom in šolo.

Med drugim na šoli želimo, da bi mlade bolj pripravili in vključili v samoupravne procese. Poskušamo kar

najbolj povezati Zvezo socialistične mladine in Zvezo komunistov in tako približati delo Zveze komunistov mladim ter najboljše mlade vključiti v članstvo ZK.

Prav v tem obdobju se nameravamo odkriti pogovoriti o našem delu, o vzgojni izobraževalnega procesa in hkratni humanizaciji in demokratizaciji šole. Ne smemo več stati ob strani in čakati, da bodo rešitve problemov prihajale od drugod, predvsem bomo moralni kritično oceniti delo in posvetiti posebno skrb kvaliteti. Že dalj čas ugotavljamo, da so mladi pripravljeni delati, a vendar na političnem področju ni zaznati njihove aktivnosti. Trebujej bo pridobiti na osnovi konkretnih problemov in jim dati vso možnost, da se uveljavijo in pokažejo svojo sposobnost in moč volje.«

Tone Koselj: »Aktiv komunistov — ne posrednih proizvajalcev vključuje komunistov, ki prihajajo iz različnih delovnih organizacij. Sekretariat aktivov skrbi za uresničevanje zadolžitev, kajti glas delavcev se mora čutiti.«

ne udeležujejo sej. Aktivi so bili kolikor nekakšni debatni krožki, zato so se člani razšli, saj v svojem delu niso videni deli ničesar oprijemljivega. Prav zato je še kako pomembna vsebina dela.

Tako za delo aktivov komunistov — neposrednih proizvajalcev kot za novo Zveze komunistov nasloph je posrednemu, da ne gre za nekaj novega in neznanega, temveč za uresničevanje že dogovorjenih nalog in obveznosti. Če se bo Zveza komunistov resno zavzemala za pomembna vprašanja in upoštevala tudi vse na videz nepomembne skrbi, ki tarejo ljudi, bo prenovila nobila. Pri tem ni treba nobenih velikih besed, nobene »filozofije«, treba je le prisluhniti ljudem in člancu.«

D. Sedel

»Aktiv komunistov — neposrednih proizvajalcev je dobro začel z delom,« pravi sekretar aktivov Tone Koselj. »Tako na začetku smo pripravili program svojega dela, takoj, kot člani čutijo in hočejo. V program smo pač vnesli tiste probleme, ki delavce najbolj bolijo, o katerih so prizadeti in za katere hočejo, da se razrešijo. Naš program torej ni sestavljen po nekih direkativah.

Sama vloga aktivov komunistov — neposrednih proizvajalcev je po statutu v tem, da se Zveza komunistov bodo delavcu in njegovim proble-

moma, da začuti, kaj si delavci misljijo — brez kakršnihkoli olepšav, povsem neposredno naj se izve in upošteva vojna delavcev.

Pri delu v aktivu ne politiziramo, temveč obravnavamo teme, ki so živiljenjske in zanimive. Obravnavamo smo že težave ob uveljavljanju dohodkovnih odnosov, uresničevanje nekaterih investicij v občini kot sta predor in jeklarna in tako dalje. Moram reči, da smo bile razprave zelo živahne, dobre, da smo temeljito osvetlili položaj delavca, predvsem položaj mlade generacije v naši družbi. Menili smo, da je pre malo, če informacije pred pomembnimi sejami le preberemo, temveč smo o njih temeljito razpravljali.

Na posvetu s sekretarji aktivov komunistov — neposrednih proizvajalcev iz vse Slovenije smo slišali, da so ti aktivni marsikje neslepčeni, da se člani

Poziv medvojnim izgnancem v Srbijo

Prihodnje leto pride v Sloven

FRANC OMAN.

Delu je predan do poslednjega vlakna

V tovarni bo bržkone ostal do konca svojih dni. Drugače res ne bo šlo. Če bi mu vzeli delo, bi mu vzeli vse.

Delu je predan do poslednjega vlakna. Živiljenjski užitki so mu tuji, ne pogreša jih. Drugim jih privošči.

Dopusta ni poznal, spoštuje le praznike, tudi družinske.

Zrasel je v revni stražiški družini, v kateri so cenili delo in stare vrednote, kjer je bil red doma.

Trinajstleten fantič, ki je imel rad knjige, je začel delati v tkalcu kranjske Jugobrune. Doživel je veliko tekstilno stavko.

V spominu mu je ostal zlet Svobode v Celju. Reke delavcev na ulicah, na pločnikih pa lepo oblečena nemška mularija, ki je pljuvala.

Doživel je strahote Dachaua.

Leta 1955 je postal direktor Ibjija. Tovarna je bila tedaj pred razsulom, danes je vzor drugim.

Ibi in Oman sta tako prezeta, da lahko rečemo: današnjega Ibia brez Omana ne bi bilo, Omana brez Ibia tudi ne.

Njegovo blešeče delo pa je šlo na račun družine, žene in otrok. V tovarno je prihajal zjutraj, pogosto se je vračal šele pod noč.

Gospa je lahko tudi žaljivka, pravi danes. Žena je morala zatreći svoje želje, ostati doma; drugače ni šlo, čeprav je imela le možnosti.

M. Volčjak

»Vaša pisarna je skromna, pohitno staro, nikjer košatega zelenja, za katerim direktorji tako radi se-de.«

»Nič nisem spremenil. Nisem veliko sedel za pisalno mizo.«

»Ostaja torej spomin na preteklost. Vsa tovarna pa je prenovljena, sodobna. Kako je bilo, ko ste prišli?«

»Nisem vedel, da je pred likvidacijo, čeprav so rekli, da so mi povedali in da se tega spominjajo. Navkljub temu sem hitro ugotovil, kako slabonadele, ki je prej pripadal Božiču, in drugi, ki je bil last Adolfa Praha. Le skladisče izdelkov so imeli skupno. Izdelovali so oksford — progasto, tanko tkanino za delovne srajce — slabe kakovosti.«

»Občutki so bili torej slab?«

»Veste kaj, občutki so takšni, kar kršna so srečanja z ljudmi: Dela me niso bili strah, nič nisem pomisljal. Meni je bilo pomembno, kakšni so ljudje, s katerimi bom delal. Veliko sposobnih je že odšlo, premeščeni so bili v druge, večje tovarne. Plače so bile 30 odstotkov nižje, zato niso težko odšli.«

»Postopoma ste obnovili tovarno, zgradbe in stroje.«

»Vse smo napravili sami, zidali in preurejali stroje. Delali smo do dveh, naprej udarniško, tudi ob srobtah. Ob nedeljah smo začeli ob starih, opoldne so še ženske kuhat kobilu, moški smo delali naprej. Noben ne opeke, niti polovčice, nismo zavrgli. Najteže je bilo tkalkam; rokavice se ni bilo in pri čiščenju opeke so si odrle roke, zato so se jim niti v živo zatikale vanje.«

V tovarni je bilo 248 tkalskih strojev, od tega sto v skladisču. Vse smo usposobili in jih nato opremili z lastnim pogonom. V predilnici je bilo 1.192 predilnih vreten, predilnica je pokrivala le 20 do 25 odstotkov zmogljivosti tkalnice. Kasneje smo za stroje sami napravili listavke, nato pa začeli kupovati avtomate in izdelovati žakarde. Za rep smo lovili tržne razmere in se zgodil specializirali. Proizvodnja žakardov teče še danes na specialnih strojih, ki so servisno vzdrževani.«

»Veliko delavcev je šlo v solo. Pravijo, da so se vas celo bolj bali kot profesorjev, saj ste vsakega vprašali, ce je izpit naredil.«

»Tako hudo le ni bilo.«

Ko sem prišel, je bil v hiši le en tekstilni tehnik. Danes ima 90 delavcev visoko, višjo ali srednjo izobrazbo. Deset, petnajst let smo imeli na dodatnem izobraževanju deset odstotkov ljudi. Spodbujal in opozarjal sem jih, da je študij resna stvar, žrtve. Dogovorjeni smo bili, da vsega izrednega dopusta ne bodo mogli dobiti, če bo delo tako zahtevalo. Malo so prihajali po izredni dopust, šolo so resnično naredili ob delu.«

»Kakšna je po vašem mnenju razlika med rednim in izrednim študentom?«

Največja napaka rednih študentov je, da se po diplomi niso več pripravljenci učiti. Vendar ne znajo vsega, izvajanje je pogosto drugačno od teorije, od znanstvenega recepta. Le majhna razlika v materialu ali po-

stupku, pa že dobiš drugačen odte-

ne.

Načrtni plan je po vašem mnenju razlika med rednim in izrednim študentom?

Največja napaka rednih študentov je, da se po diplomi niso več pripravljenci učiti. Vendar ne znajo vsega, izvajanje je pogosto drugačno od teorije, od znanstvenega recepta. Le majhna razlika v materialu ali po-

stupku, pa že dobiš drugačen odte-

ne.

Največja napaka rednih študentov je, da se po diplomi niso več pripravljenci učiti. Vendar ne znajo vsega, izvajanje je pogosto drugačno od teorije, od znanstvenega recepta. Le majhna razlika v materialu ali po-

stupku, pa že dobiš drugačen odte-

»Diktatura je torej tehnologija in ne Oman, kakor zavistne radi šepeta za vašim hrbotom?«

»Ne more pet, šest ljudi čakati enega. Najbolj sovražim sestanke, na katerih mora deset ljudi čakati enega. Saj vendar moramo imeti odnos do drugega, vsi skupaj pa do proizvodnje in naprej vsi skupaj do družbe. Samo tako lahko voz premaknemo naprej. Z gorovjenjem in razpravljanjem ga prav gotovo ne bomo. Mi ga lahko premaknemo samo z dobrim izdelkom. Ibi, to je naš izdelek. Če se znotraj ne znamo organizirati, potem nismo sposobni za kolektivno živiljenje in tudi za samoupravljanje ne.«

»Katera gorenjska tekstilna tovarna je po vašem mnenju najboljša? Prisotna je seveda izvzeta.«

»Almira, Rozman je veliko naredil. Po svetu prodajajo svoje izvirne izdelke.«

»V zadnjem času je pri nas vse več štrajkov, ki se jim bojimo reči štrajki. Doživel ste veliko tekstilno stavko v Kranju pred petdesetimi leti. Ali lahko naredite kakšno primerjava?«

»Leta 1936 sem bil še zelo mlad, brez kakšne velike zavesti. Oče je bil, sicer miren po naravi, kar zagrizen rdečkar. V Savi jim je dela manjkalo, premestili so ga s kalandrami k sajamom, domov je prihajal ves zamazan, boril se je. Jaz sem začel delati s trinajstimi leti in pol, od osmih do pol enih sem bil v šoli, od enih do dvanajstih zvečer sem delal. Vendar nisem nikoli mislil, da mi je mati naredila krivico, čeprav mi je bilo žal, da nisem naredil še katerega razreda.«

Štrajk je bil zame zanimiva stvar, dobro se nam je zdelo. Najbolj mi je ostalo v spominu, kako so delavci zavarovali tovarno, da se ni pripetila nesreča ali da ni bilo sabotaže. Po štrajku sta bili obe sestri nekaj časa brez dela, oče je bil tedaj že težko bolan.«

Res, težko je tedanje razmere primerjati z današnjimi. Mislim, da so samoupravne poti za pravice, ki jih delavci imajo, dostikrat premalo izkoriscene. Prav je, če štrajkajo, kadar ne dobre tistega, kar jim pripada, in ne vem, zakaj jim ne dajo brez štrajka. Če pa s štrajkom zahtevajo tisto, česar ni, jim je treba to dopovedati. Čudno se kasneje sliši, ko eden pravi, da je postrgal tam, drugi tam.

Sprašujem pa se, nehotje, kako človek lahko živi s petimi milijoni. Ljudje, ki stanujejo v blokih — pri nas je to Planina, ki je razmeroma draga — kaj človek lahko počne, kaj je, kako živi. Revščina, ki sem jo toliko let občutil, je pustila v meni usedlino.

»Kaj sodite o vlogi direktorja. Govore o spremembah, ki naj bi pomagale potegniti gospodarski voz iz težav?«

»Mene, takšna kot je, nič ne moti. Iščejo spremembe, a bomo videli, če bo bolje. Zame je problematično, zakaj delavca, ki noče delati, ne moremo zamenjati s tistim, ki bi rad delal. Seveda pa ne bi smelo biti šikaniranja, nad tem pa bi moral bedeti družba. Kajti, kakšen interes ima lahko takšen človek? Biti mora vendar odgovoren, bistveni so poslovni rezultati, zadovoljstvo kolektiva je nad vsem, če pa se mu nekdo dovolj globoko ne prikloni, lepo prosim...«

»Junak socialističnega dela je visoko državno odlikovanje. Izjemno redkim direktorjem so ga dodelili. Vi ga imate.«

»Za priznanje nisem delal, niti razmisljal nisem, da ga lahko dobim, najmanj tako visokega. Delal sem, ker sem moral delati, ker so moji starši v izredno težkih razmerah posteno delali za nas, jaz pa sem skušal pošteno delati za svojo družino. Priznanje je nekaj vzporednega, s čimer — človek kakršen sem — nisem nikoli računal. S priznanjem pa je združena tudi odgovornost. Človek ga mora znati nositi, pa ne na prisih.«

Alojz Burja o ameriški poslovnosti

Kupec je kralj, dobiček živiljenjsko vodilo

Jesenice, 27. novembra — Udeleženec trimesečnega seminarja v ZDA Alojz Burja o nekaterih izkušnjah in pogledih ameriškega poslovnega sveta. Začasna zaščita črne metalurgije, dokler si ne opomore.

Alojz Burja, vodja zunanje trgovine v jeseniški Železarni

Med udeleženci trimesečnega seminarja, ki ga je v Ameriki organizirala republiška gospodarska zbornica, je bil tudi vodja zunanje trgovine iz jeseniške Železarni Alojz Burja.

»Deležni smo bili posebne pozornosti, veliko smo zvedeli in videli,« pravi Alojz Burja. »Bil sem na praktičnem delu v firmi črne metalurgije Armco. Spoznaval sem tudi njihovo organizirnost, poslovanje, marketing na drugih področjih. Presenetila me je, denimo, kmetijska produktivnost: šest ljudi je ob mehanizaciji obdelovalo 200 hektarov zemlje in redilo 10 tisoč prasičev. Produktivnost je res izjemna.«

Američani vse probleme rešujejo zelo sistematично, nič ni prepričeno naključju. Ob razviti informatiki jim je edini cilj dobiček, pomaga jim neverjetno hitro in učinkovito ukrepanje. Tisti, ki prvi pride, posname smetano. Tega se zaveda vse poslovni ameriški svet.

Ob hitrih ukrepih, ekonomskih zakonitostih, ki so večne, naših problemov sploh ne bi doumeli. Mislim na naše hitro spreminjajoče se pogoje poslovanja, s katerimi imamo opravka tudi zunanjetrjavinski delavci, ko nam ob administrirjanju ostaja premalo časa za poslovno sodelovanje s tujimi partnerji. V Združenih državah, kjer uspeva res le najboljši in kjer ni noben problem, da se ne bi skupaj s kapitalom selila tudi delovna sila, je pomembno samo kupec. Vsa proizvodnja se mu prilagodi, naj zahteva nekaj še tako nemogočega. Vsaka stvar pa ima tržno ceno.«

Za našega stališča je tak sistem tudi zelo krut. Američar-e zelo skribi nezaposlenost. Nekaj povsem vsakdanjega je, če visi na vratih napis, da so tovarno zaprli, ker je šla v stečaj. Managerji, denimo, so pod pritiskom stalnega ocenjevanja; dogaja se celo, da skrivajo, če so bolni, ker bi takoj izgubili službo.

V proizvodnji jekla je na zahodu velika recesija. V Kansas Cityju so znižali število zaposlenih v črni metalurgiji s 4500 na 2200 delavcev in se deloma preusmerili v nafto. Po posebnem predsednikovem, Reaganovem programu je črna metalurgija deležna začasne zaščite vsaj za naslednjih pet let, da se bo usposobila za boj s konkurenco. Uvoz so omejili, kar velja tudi za Jugoslavijo.

Železarna izvaja na ameriško tržišče žičnike: ameriški ukrepi so zmanjšali naš prejšnji izvoz za 60 odstotkov. Vendar pa klub vsemu imamo možnosti za izvoz v ZDA, predvsem če bomo izboljšali kvaliteto in dosegli višjo ceno pri enaki količini. Vsekakor moramo iskati tudi druga izvozna tržišča, saj se izvozni pogoji v svetu nenehno spreminja. Povsod se pojavljajo razni omejitveni ukrepi, med drugim antidumping. Osebno mislim, da je dumping samo elegantna oblika Zahoda, da se obvaruje nezaželenega uvoza, je le eden izmed dovolj protekcionističnih ukrepov.«

D. Sedej

SLAVKO KOREN
o ameriških izkušnjah

Američanu ni moč vsiliti slabega blaga

Kranj, 26. novembra — Slavko Koren, ekonomist, direktor tozda Blagovni promet v kranjski tovarni Sava, je bil v skupini naših gospodarstvenikov, ki so se tri mesece mudili v Združenih državah Amerike. Spoznal je utrip ameriškega poslovnega živiljenja, spoznal, da Američanom ni moč vsiliti slabega blaga, da jim je proizvodna miselnost tuja.

»Prepričal sem se, da se bodo razmere v našem gospodarstvu popravile le, če bomo opustili proizvodno miselnost in se oprijeli poslovne. Proizvodnja je namreč preveč tveganja, trg izdelek prizna ali ne. Američanom je proizvodna miselnost tuja, ameriško tržišče je tržišče kupca, ameriškemu kupcu ni moč vsiliti slabega blaga, neutreznega njegovim potrebam. Poleg ogromnih razsežnosti ameriškega tržišča je name največji vtip naredila izjemna zaščitenost kupca. Pritoži se lahko zaradi sleherne malenkosti in blago mu brez problemov zamenjajo.«

V ameriškem gospodarstvu in tržišču prevladuja dve poslovni usmeritvi. Na eni strani je to množična proizvodnja in prodaja, ki je stroške priznane le velik tržni del. Na drugi strani pa so posebnosti, ki jih odlikujejo kakovost, prilagodljivost, majhen tržni delež, seveda pa so drage. Vmesnih stopenj takoj rekoč ni, vsak poslovnež se mora odločiti za poseni in množične izdelke ali za posebne in drage, slednji seveda zahteva veliko vlaganje v tehnološki razvoj, kadre in podobno. Kdor se ne odloči, hitro propade.

Vse to morajo seveda naši poslovneži vedeti, ko iščejo prostor na neizmernem ameriškem trgu. »Mislim, da zgolj ponudba z nizkimi cennimi, brez povečanja tržnega deleža, dolgoročno nima nobene bodočnosti,« pravi Slavko Koren, »za nas bi bila bolj koristna usmeritev v kakovostne, drage izdelke, kar pa seveda zahteva večja vlaganja in znanje.«

Zanimive so tudi njegove izkušnje glede samega načina študijskega izpopolnjevanja na univerzi Potsdam v New Yorku. Ameriški način študija se krepko razlikuje od našega, predavanj izza katedra praktično ne pozna, študentje sami predelajo literaturo in pridejo na vaje pripravljeni, veliko delajo v skupinah, v katerih se kresejo mnenja. Tako so tudi naši poslovneži obravnavali konkretnje primere, preizkušali pogajalske metode pri sklepjanju poslov, kakih tri tisoč konkretnih primerov poznao iz prakse. V kateri so zelo zapleteni, kot enačba z več neznankami.

Naši poslovneži so obiskali tudi nekaj ameriških institucij, med njimi dve večji banki, ki sodel

Pogovor z Vladimirjem Kavčičem, predsednikom republiškega komiteja za kulturo

PRIHODNOST SE ZAČENJA ZDAJLE

Najbrž ni nacionalna tragedija, če vidimo predstavo manj, film manj ali če izide manj knjig, kot bi jih lahko. Toda vse drugačne postanejo razsežnosti, kadar gre za preplet dolgotrajnega zanemarjanja kulture, šolstva in znanosti, skratka, kadar grozi splošna nerazvitošt. O prihodnosti govorimo na vsakem koraku, začela pa se bo šele takrat, ko bomo vanjo začeli tudi več vlagati.

Gospodarjenje z deželo, ki smo jo dobili od prednikov in jo izročamo zanamcem, je tako gospodarsko kot kulturno vprašanje. Zato vam verjetno kot predsedniku republiškega komiteja za kulturo znani sloveni, moja dežela zveni še na poseben način.

»Da, to je program tistih, ki jih zanima prihodnost. Ta prihodnost mora zagotavljati varovanje naravnih in kulturnih dediščin, gospodarjenje s prostorom, z zrakom in energijo, ki je na razpolago v omrežju obsegu. Vse to je treba izboljševati, ne slabšati, saj je že zdaj v prenekaterem pogledu na robu katastrofe. Naravne razmere narekujejo tudi način življenja, tako komunikacijah kot v stanovanjski kulturi, prizrenost športu, delu in skromnosti.«

Tako asketsko začrtana prihodnost pa najbrž ni in še nekaj časa ne bo po volji in po duši ravno vsakemu od nas. Čeprav zdaj že razpravljamo o družbeni krizi, analiziramo vzroke, se oziramo po modelih razvoja, še ni odločilnih obratov. Kaj nas lahko prisli?

»Razmere nas bodo prisile k takim zasukom. Kriza še ni dovolj globoka, ni nas še tako hudo prizadela, da bi bili že pripravljeni na radikalne spremembe; še radikalne analize nismo sposobni. To ni naša značilnost, to je splošni civilizacijski problem. Dokler nam gre dobro, ne bo nihče hitel z velikimi spremembami. Dobro pa nam gre, mar ne? Meni, vam, vsem. Nihče ni lačen, gol, bos, reven, živiljenjsko ogrožen. Izkušnje pač kažejo, da človek ne ravna po trenzem premisleku, temveč zaradi nuje.«

Trezn in razumni ljudje so sicer ves povojni čas veliko opozarjali, v katero smer se razvijamo. Tudi nedavni plenum kulturnih delavcev OF je opozoril na to, kar ste med drugim povedali tudi v referatu.

»Prav gotovo. Problem sedanjosti je v tem, da je naš razvojni potek razvodenel v nekakšnem malomešanskem samozadoljstvu, ki se je utemeljeval predvsem z materialnim udobjem. Tega smo si skušali zagotoviti za vsako ceno, po najkrajši poti, brez spoštovanja in brez upoštevanja temeljnih človeških vrednot, kct so delo, poštenost, ustvarjalnost, brez razvite odgovornosti do jutrišnjega dne, do tistih, ki sredo na tem prostoru živeli z nami. Če vzamem samo naše zadolževanje: Silo je popolnoma v nasprotni zdravo kmečko pametjo: naše socialno-ekonomsko živiljenje se je zaradi tega popolnoma sprevrglo. Naši starši so se bali dolga, za našo generacijo pa je to način živiljenja.«

Resnični svet je, žal, drugačen. Najbrž se strinjam, da je tudi kultura ena od tistih družbenih energij, ki lahko posega v zavest družbe in stvari postavlja na svoje mesto, kot pravimo. Brez dinamične kulture tud ni mogoče pričakovati živahnjšega odnosa do dela, ustvarjalnosti, znanosti. Je to tisti val, ki nas lahko ponese na višjo raven? Bomo lahko pometali pročedovanje iluzije o uspešnosti in srečnem živiljenju?«

»Ne verjamem preveč v prosvetiteljsko vlogo čiste kulture. Ni mogoče govoriti o visoki kulturnosti, če ni na enako visoki ravni tudi odnos do dela, ce se ne uveljavlja potreba po skrbnem gospodarjenju, če ni poštenosti, solidarnosti. Brez teh odnosov tudi prave kulture ni.«

Pravimo, da mora biti kultura družbena sila, najima družbeni učinek, pa si jo zadnje čase predstavljamo, kako stoji v pokrpanem plašču s tankim kosom kruha v roki. Sicer pa — je sploh kdaj bila družačna ali je bila v naših glavah le iluzija o drugačnosti?

»Ko se pogovarjam o prihodnjem razvoju, sodi sem prav gotovo tudi kultura. Ni imuna za vse posledice dosedanja, prepogosto nenačrtnega in nepremišljenega vlaganja v družbeni razvoj. Zdaj smo na točki, ko je treba razmišljati, kako naprej. Poglejte, v zadnjih desetih letih govorimo o polcentričnem razvoju in prav je, da ni vse kulturno dogajanje zoženo le na en prostor. Toda kaj se je zgodi? Lani je bilo v Sloveniji kar 260 likovnih razstavišč, ob tem pa je le kakih deset galerij, ki imajo strokovno vodstvo, pa še med njimi ni pravega sodelovanja. Manjkojo nam pokrajinske galerije, potrebujejo jo Gorenjska, je dovolj, kar ima Dolenjska? To moramo pojasniti. Sicer se lahko zgodi, da bo čez sto let vsaka hiša muzej ali pa bo imela vsaj spominsko sobo. Ali pa vzemimo naša gledališča — deset profesionalnih hiš, 60 do 70 premier na leto; tega tudi razvitejše dežele nimajo. Vsako leto pridejo pobude za štiri do pet novih muzejskih zbirk, predlagajo jih navdušenci, krajevne skupnosti, občine.«

To najbrž ni nič narobe.

»Ni, toda te pobude, če se že uresničijo, je treba tudi vzdrževati. Nekej let jih morda še, potem pa ostane vse na republiških kulturnih ramah. Dejavnosti ne moremo širiti v nedogled. Krajevne pobude je treba spoštovati. Toda, če kdo misli, da je ta narod sposoben vzdrževati vse svoje bogastvo s tem, kar zdaj ustvari, se moti. Nihče pa ni pripravil razmišljati drugače. Lastno dedično pustimo propadati, ker čakamo, recimo, na denar iz republiške kulturne skupnosti: slovenski gozdari so vozili mimo idrijskih klavž, teh slovenskih piramid, tisoče kubikov lesa, pa jin mi prišlo na misel, da bi z nekaj kubiki lahko rešili ta spomenik.«

Skupne možnosti torej niso neizcrpne, da bi lahko ohranjali to neizčrpano kulturno bogastvo? Materialne možnosti so omejene. Razmišljati bo treba drugače. A se nisem slišal, da bi kdo od delegatov predlagal kulturni skupnosti naj racionalizira število kulturnih dejavnosti in izpostavili mrežo ustanov, ki so nujno potrebne. Vsak tišči v ospredje svoj interes, ki je navadno lokalnega značaja. Mi pa sploh še nismo nacionalnega muzeja zgodovine! Takega, ki bi ga lahko pokazali sebi in drugim. To, kar je v Ljubljani, ni dovolj. Je že bolj obiskati škofjeloški muzej, mariborskega ali katerega drugega. Zgodovinski muzej, ki bi v eni zbirki prikazal arheologijo, etnologijo, splošno zgodovino Slovenije — to nam manjka. Mislim, da je takšna sinteza možna. Zato menim, da muzej NOB brez potrebe zbuja pomislike — v njem naj bi bila prikazana novejša zgodovina od druge polovice 19. stoletja naprej do današnjih dni.«

Zdaj velja načelo, da imamo vse, kar tako naprej torej, le še naš interes vključimo zraven, pa bo najbolj v redu. Na tak način ne bo šlo več naprej?«

Najbrž ne. Če govorimo o prihodnosti na kulturnem področju, to ni še dodatnih pet muzejev k doseganju petim muzejem, če omenim le radovljški primer. Interesov — kulturnih, seveda — je veliko, toda v razmerah, v katerih živimo, je pač trebasirneti k sintezi vseh teh pobud in želja. Saj so možnosti tudi drugačne, poznamo Grimšče, Blejski grad, Zemono in še kaj, vse to lepo uspeva s sodelovanjem gospodarstva in turizma, pa se kaj bi se našlo...«

Če za to področje ne bomo kmalu našli skupnega jezika, se verjetno obeta na kulturnem področju še slabše stanje?«

Prav gotovo. Zdi se mi celo, da niti na svoj zunanjini videz ne damo posebno veliko. Mislim predvsem na kvaliteto pokrajine: od Ljubljane do Jesenic je kakih dvajset tipov avtobusnih postajališč, polomljeni kažipoti in odlagališča kvarijo pogled potnika iz avta ali vlaka, da ne govorim o arhitekturi, ki nam tudi ne more biti v čast. Sosednja Avstrija je letos predpisala tip hiše, ki naj se gradi v določenem okolju; mi tega še nimamo, niti za zajčnike in kurnike ne.

Sicer pa o razvoju kulture ni mogoče govoriti ločeno od razvoja gospodarstva, saj sta drug drugemu poto. Ne moremo, na primer, imeti visoke stopnje kulture ob nizki razvojni stopnji gospodarstva. Če hočemo torej razvijati kulturo, razvijajmo gospodarstvo. To bodočnost prav zdaj tudi načrtujemo. Od tega, koliko se bomo znali soočiti z ekonomskimi možnostmi, je odvisno, kdaj se bo prihodnost tudi začela. Ponekod se je že, tam, kjer so spoznali, da je treba spodbujati človeške potenciale, višati stopnjo organizacije dela, izrabiti umskih moči, znanja, čiste tehnologije, ki ohranja naravne vrednosti nacionalnega prostora. Ta prihodnost pa ne pomeni nujno tudi višjega potrošniškega standarda. Prav tega marsikdo pri nas še noče razumeti.«

KULTURNI KOLEDAR

KRANJ — V Prešernovi hiši je odprta razstava ob 150-letnici izida Prešernovega Krsta pri Savici.

V Mali galeriji in v galeriji Mestne hiše sta na ogled novoletna razstava članov Likovnega društva Kranj in razstava del likovnih umetnikov iz Zemuna.

Danes, v petek, ob 9. uri dopoldne ob otvoritvi prenovljenih prostorov knjigarne in papirnice Mladinska knjiga, Maistrov trg 1, odpirajo tudi razstavo knjižnih izdaj za otroke in mladino. Odpira jo književnik Niko Grafenauer.

V galeriji Dom Stražišče je odprta razstava del zakoncev Volaric. V galeriji Kavka bar razstavlja slike akad. slikar Jože Šubic iz Maribora.

V Prešernovem gledališču je od torka, 2. decembra, naprej ves teden na sporednu Strindbergovo Gospodinju Juliju v okviru abonmajskih predstav.

JESENICE — V razstavnem salonu Dolik je še do 3. decembra odprta skupinska razstava likovnih del članov Dolika.

Danes, v petek, ob 16. uri v galeriji Kosove graščine odpirajo razstavo Po koroških partizanskih poteh avtorjev dr. Danice Bem — Gala in dr. Franceta Cegnarja. O slikarji bo na otvoritvi spregovoril dr. Jože Kastelic.

KRANJSKA GORA — V Liznjekovi hiši je odprta razstava o Primožu Trubarju, ki so jo pripravili učenci osnovne šole v Kranjski gori, člani kulturnega društva Josip Vandot. Razstava bo odprta do 10. decembra.

KONCERT SLOVENSKEGA OKTETA

Kranj — S popularnim in a cappella (brez spremljave) recitalom moških pevskih zborov je kranjski gimnaziji v okviru koncertne dejavnosti Glasbene šole Kranj ter 14. Festivala revolucija in glasba nastopil popularni SLOVENSKI OKTET. Tenorist Danilo Čadež, Igor Ziernfeld, Jože Banič, Peter Ambrož, baritonista Peter Bedjančič in Tomaž Tozon ter basista Peter Čare in Marjan Štefančič so uvodoma prepevali domačo ter za zaključek še afriško revolucionarno zborovsko pesem. Vsem pa smo prisluhili nekaterim zahtevnejšim zborovskim prispevkom »zlate dobe slovenskega zborovstva« (Hajdrih, Mašek, Gerbič, Jereb, J. in B. Iavec). Od naslednjih je bila prav zagotovo najzahtevnejša Gerbičev Rožmarin s stičnimi prispevkoma tenorista Ambroža in baritonista Bedjančiča.

V drugem delu kranjskega nastopa smo prisluhili še nekaterim najzahtevnejšim priredbam slovenskih ljudskih pesmi ter dvema najsdobnejšima priredbam slovenskih skladateljev: Srebotnjakovi Rezijanski in Pavla Mihelčiča Venci beli. V slednji sta se izkazala oba lirična tenorista (Čadež in Ambrož), odklečno disponirani Čadež pa ponovno v prvi naslednji od dveh zborovskih priredb ruskih narodnih pesmi.

Svojstven prispevek pa je Slovenski oktet pod umetniškim vodstvom Antona Nanuta dosegel tudi z dvema priredbama (norveška in slovenska). Zlasti v Prijatelju Jakoba Ježa, eni skladateljevih zadnjih novitet za slovenski vokalni glasbeni oder, se je oktet izkazal za tehtnega izvajalca najzahtevnejše vokalne in odrske glasbe ter petja.

Franc Križnar

RAZSTAVA OBLIKOVANJE V AMERIKI

Ljubljana — V sprejemni dvorani in galeriji Cankarjevega doma je odprta razstava oblikovanja v Ameriki. Zbirko, ki je prišla v Ljubljano iz Zagreba, sestavljajo predmeti za široko porabo, gospodinjski pripomočki, predmeti, namenjeni posebnim skupinam ljudi, kot so na primer invalidi, in ročni izdelki. Razstava daje celovit pregled dosežkov ameriškega oblikovanja v osemdesetih letih, odprta pa je od 10. do 18. ure vsak dan (v nedelje) in tudi med prazniki, to je 29. novembra in 1. decembra.

Rock

OBUJANJE SPOMINOV

V pondeljek, 1. decembra, se nam ob 20. uri v ljubljanski hali Tivoii obeta nov glasbeni dogodek. Na odru se bodo namreč pojavili Nazareth, ki bodo skupaj z Girlschool nastopili še v Zagrebu in Beogradu.

V leto 1989 segajo začetki škotske skupine, ki si je kasneje nadela ime Nazareth. V svojem okolišu so kmalu pridobili status hard-rock atrakcije, a so hoteli več; pot jih je vodila v London. Izdali so vrsto albumov, na katerih je tudi nekaj pesmi, ki so postale hit (Broken Down Angel, Love Hurts...).

Na ljubljanskem koncertu lahko pričakujemo predvsem pesmi z novih albumov Cinema in Nightmare At Maple Cross.

V. B.

NAJBOLJŠI SLOVENSKI DRAMSKI PRVENEC

Kranj — Na natečaju Drame SNG Maribor in Književne mladine Slovenije je drugo nagrado (prva ni bila podeljena) žirija prisodila igri za malo oder Iztoča Alidiča z naslovom Semenska gasa 27. V obrazložitvi nagrade je žirija naglasila, da nagrajeno delo izstopa iz množine poslanih del na natečaj, ker »ima poseben inovativni jezik, delo pa odkljuje tudi svežina.«

Semenska gasa 27 je »črna komedija« ali kot jo je označil Peter Božič »ne tragikomedija, pač pa smešna grozljivka: človek v tej igri mora, da bi zadostil svoji eksistenci nujni, pobiti celo vrsto ljudi. Grozljivi del igre pa predstavlja črno dno orgazma, ki je kot temelj življanja možen samo skozi nič, skozi smrt.«

»Nagrjeno delo bo najprej zaigralo Gledališče čez cesto,« je povedal Iztoča Alidič, ki je režiser pri tem gledališču. »Vaje že tečejo, premiera bo januarja. Dramaturg je Peter Božič, koreografija je Jasna Knez, glasba, delovna scena in režija pa bodo moje delo. Drama SNG Maribor pa bo Semensko gaso 27 uprizorila naslednje leto na svojem Malem odru.«

D. Papler

LITERARNI VEČER V SPOMIN PESNIKU

Kranj — Ob obletnici rojstva Franceta Prešerna bo v sredo, 3. decembra, ob 19. uri v koncertni dvorani Delavskega doma Kranj že sedmi tradicionalni literarni večer Iskre. Tokrat ga skupaj organizirajo literati delovnih organizacij Iskra in Sava. Člani literarnih skupin bodo predstavili svoja najnovješja literarna dela. Kranjskemu občinstvu pa se bo ob tej priložnosti predstavila pisateljica Polona Škrinjar s svojo najnovješjo knjigo Sence nad Razpokom. Večer bosta z glasbo popestrila Nejc Slapar s harmoniko in Bojan Rakovec s petjem v kitaro. Dragica Klavara pa bo s plesno skupino Mak pokazala, kako blizu sta si moč umetniške besede in plesa. Na večeru sodeluje tudi znana kulturna delavka Alenka Bole — Vrabec.

GORENJSKI LIKOVNIKI RAZSTAVLJAJO

Kamnik — Včeraj so v razstavišču Veronika odprli pregledno razstavo del likovnih skupin Gorenjske. Na prvi tovrstni razstavi se predstavlja 32 gorenjskih likovnih amaterjev, največ iz jeseniške občine. Razstava ponuja pregled del likovnikov, združenih v likovna društva, ali pa tudi ne: vsekakor pa izbor kaže, da na Gorenjskem ni malo dobrih likovnih ustvarjalcev.

DOMAČI ZDRAVNIK

Rdeča pesa obnavlja kri

Že dolgo velja v ljudskem zdravstvu — zaradi krvavo rdečega soka — da rdeča pesa obnavlja in izboljšuje kri. Že Dioksurid (okrog leta 70) in Galen (okrog leta 200) sta jo zelo cenila in ji pripisovala zdravilne moči, ne da bi bila poznala njihove vzroke. V času razsvetljenstva so spoznana starega veka zavnili in šele razvoj biokemije je pokazal, kakšne zdravilne in učinkovite snovi se skrivajo v rdeči pesi. Najnovje raziskovalne metode so potrdile okrog 2000 let staro sodbo antičnih zdravnikov. Kljub izsledkom biokemije pa nočeta niti živilska veda niti medicina nič vedeti o zdravilnosti rdeče pese.

Govoriti o rdeči pesi kot zdravilni rastlini je bilo težko, ko je vsak kmet in povrtnar prinašal na trg cele tovore, ko jo je najti v vsakem vrtičku med zelenjavjo. Šele ko je leta 1961 dr. A. Ferenczi objavil znanstvene sestavke o rdeči pesi, je prisluhnila medicina vsega sveta. Danes ni nobenega dvoma več, da lahko tudi peso uvrstimo med zdravilne rastline. Slovenski madžarski zdravnik in raziskovalec dr. Ferenczi je namreč odkril, da je v soku rdeče pese antocian, zdravilna snova, ki preprečuje razvoj tumorja. Nadalje je ugotovil, da je v rdečem barvili veliko železa, ki obnavlja in aktivira rdeče krvničke, hemoglobin (krvno barvilo) prinaša v rakaste celice kisik in s tem normalizira dihanje celic, to pa zadržuje divjo rast, napadeno tkivo spet dobi normalno strukturo.

Odkrili so, da je ta lastnost soka rdeče pese neposredno zdravilo zoper krvno bolezni, ki se je vsi boje, zoper levkemijsko. Nadaljnji korak je napravil dr. S. Schmid, ki je ugotovil, da je sok rdeče pese dragoceno zdravilo zoper rentgenske žarke in posledice radioaktivnega sevanja. Tako imamo biološko učinkovito zdravilo, ki nas obvarjuje pred poškodbami radioaktivnega sevanja, in so to povrhu v tako »primitivni« rastlini, ki je je povsod dovolj. Že Parcelsus je rekel: »Iskati je treba pri navadnem!«

Če omenimo, da se malarični popotniki, ki prihajajo iz tropskih krajev, pozdravijo s sokom rdeče pese, če lahko ta »čudežni sok« najtopleje priporočamo pri vseh akutnih vročinskih boleznih, tudi pri začetnih gripi, če moramo soku rdeče pese pripisati tudi to, da uravnavava krvni pritisk, zlasti pri bolničnih, ki imajo prenizkega, če aminske kislino (asparagin, beta-in in glutamin), ki jih tudi vsebuje sok rdeče pese, ugodno vpliva na delovanje živecev in možganov, potem lahko skleneemo z nujnim svarilom našim gospodinjam, naj dajejo surovni rdeči pesi mnogo več pozornosti!

SOBNE RASTLINE

Škrnicelj cvete pozimi

Veliko imen ima ta priljubljena in dokaj hvaležna roža; latinsko se imenuje *Zantedeschia aethiopica*, syn. *Calla aethiopica*, po domače pa ji pravim kala, škrnicelj, novince, kačunka, liličnjak in še kaj.

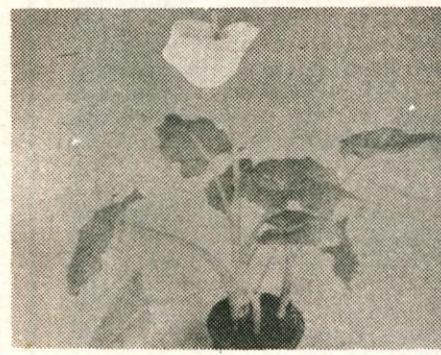
Kala raste kot močvirška rastlina ob afriških toplomilih in se v sušni dobi popolnoma posuši. Ker ima mesnatne korenine, prestane sušo in v začetku deževne dobe spet požene nove liste in cvete. Ta naravni potek rasti in cvetenja moramo upoštevati tudi pri sobni negi.

Cvete v zimskih mesecih tja do pomlad. Tedaj ne sme biti preveč na toplem, pač pa na svetlem. V času rasti jo obilno zalivamo in vsak teden gnijojmo. Enkrat na teden ji postrežemo s cvetličnim gnijolom. Razmnožujemo jo z delitvijo po končanem počitku.

Od sredine maja potrebujemo rastlina počitek. Tedaj je

ne zalivamo in ne gnojimo ter pustimo, da ji vsi zeleni listi odmro. Konec junija jo vzamemo iz lonca, odrezemo posušene liste in odstranimo suho prst izmed korenin. Nato jo posadimo na vrtu na takto mesto, da ima v opoldanskih urah nekoliko sence. Jamico napolnilo z dobro cvetlično prstjo. Obilno jo zalivamo. Če nimamo vrtu, jo posadimo in zelo zalivamo.

Konec septembra vzamemo rastlino z grudo vred iz gredje in jo posadimo v primerno velik lonec. Sredi oktobra jo prenesemo v hišo, kjer pa še ne potrebuje toplega prostora. Šele potem, ko je že precej mrzlo, jo prenesemo v dnevno sobo in jo tam pogosto orosimo, ker potrebuje veliko vlage v zraku. Enkrat na teden ji postrežemo s cvetličnim gnijolom. Razmnožujemo jo z delitvijo po končanem počitku.

MORDA VAS ZANIMA

Rastlina z vonjem po čokoladi

V slavnem alpinetuju Južnem v dolini Soče blizu Trente uspevajo tudi redke vrste rastlinstva. Dobro uspeva redka murka, katere cvet diši po čokoladi, zatem Sibirea Croatica, presajena z Velebita, ki uspeva v Evropi samo v tem parku in na Velebitu.

Samo revni vedo, da so še revnejši od njih. Bogati vidijo samo bogatejše od sebe.

Dušan Radović

Živali se nažrejo, človek je, samo pameten človek zna jesti.

Brillat — Savarin

IZ ŠOLSKIH KLOPI

ZA PRVOŠOLČKE JE DANES VELIK DAN

Kranj, 28. novembra — Za cicibanove vseh osnovnih šolah je praznik republike še posebej težko pričakovati. Za njen rojstni dan jih namreč pionirji sprejemajo v svojo organizacijo. Kako se na sprejem pripravljajo v pionirskega odreda v osnovni šoli Simona Jenka v Kranju, so povedale štiri sogovornice: predsednica Tadeja Kern, Milena Virnik in Maša Čemažar, ki jim je »pomagalica« Tanja Faletič, do lani pionirska, zdaj pa mladinska predsednica.

Široka je paleta nalog, ki jih ima v svojem programu pionirski odbor Jenkove šole, izbran na dan 29. septembra, dneva pionirjev: od sodelovanja na Jugoslavskih pionirskih igrah do zbiranja starega papirja, sodelovanja z nekdanjimi borcev iz krajevne skupnosti Vodovodni stolp pa do spodbujanja razstav v šolski galeriji, ki so jo odprli prav na dan pionirjev. Zdaj je v njej že tretja postavitev likovnih del šolarjev in moroda bodo že kmalu njihove razstavate potovale tudi v druge šole.

Sprejem cicibanov v pionirsko organizacijo je ena od posebno častnih nalog, so vedala dekleta. Tudi same se je veselijo, ne le 46 prvošol-

kov, kolikor jih imajo v matični šoli v dveh prvih razredih. V vsej šoli sta 202.

Tanja Faletič je povedala, kakšen sprejem so cicibani pripravili lani, da so sedmošolke zelo izvirno porisale tablo v razredu, kjer je bilo slavje, da so jima na koncu zavrteli film in da jih je sama »intervjuvala«. Dejali so, da se s samim sprejemom med pionirje sploh ne počutijo starejše, da pa se jim zdi, da so vendarle zrejši, bolj pridni.

Tadeja Kern in Milena Virnik, obe sedmošolki, ter petošolka Maša Čemažar pa so povedale, kakšna bo videti današnja slovesnost. Kulturni program bodo pripravili učenci od prvega do četrtega razreda, v razredu, ki ga bodo pionirji okrasili primerno velikemu dogodku, pa bo dovolj prostora za vseh 46 prvošolčkov, njihovih staršev in drugih gostov, ki jih bodo povabili na predstavo. Slavosna govornica bo Maša Čemažar. Govotila bo o liku dobrega pionirja, o njegovih nalogah. Sledil bo sprejem razdelitev rdečih ručic, modrih kap, značk ter pionirskih knjižic in knjig Danes, ko postajam pionir, pionirka, ki jih podarja kranjsko društvo prijateljev mladinc.

H. Jelovčan

Vsi novopečeni pionirji bodo tudi obljudili:

Danes, ko postajam pionir, dajem častno pionirska besedo: da se bom marljivo učil in delal in da bom dober tovariš da bom ljubil našo samoupravno domovino, Socialistično federativno republiko Jugoslavijo; da bom razvijal bratstvo in enotnost ter ideje, za katere se je boril Tito; da bom cenil vse ljudi sveta, ki želijo svobodo in mir!

Film danes ne bodo vrtele, ker si bodo učenci razredne stopnje prihodnjo sredo v kinu ogledali film Čas brez pravljic, nikakor pa slovensnost ne bo minila brez pogostitve; razen z malico se bodo novi pionirji posladkali še z indijačkom in sokom. Tudi pouka prost dan bo zanje danes.

Cicibani so že nestrenjni. Tudi naše sogovornice so bile, ko so stopile v pionirsko organizacijo, ko so namesto rumenih rutic (te zdaj zaradi varnosti na cesti ostajajo) nesle domov rdeče, ko so se počutile bolj »odrasle«.

Cestitamo vsem novim pionirjem in želimo, da bi častno nosili pionirske kape in rute. Vsem cicibanim, pionirjem, mladincem in učiteljem cestitamo za praznik republike.

H. Jelovčan

LEPA SI, DOMOVINA MOJA

Domovina moja je še mlada, jaz imam zelo jo rado. V miru v njej živimo, se svobode veselimo. Svoj rojstni dan bo praznovala, leto dni starejša bo postala, ji veliko torto bomo speklki, ji vse najboljše rekli.

DOMOVINA

Domovina moja je še mlada, jaz imam zelo jo rado. V miru v njej živimo, se svobode veselimo. Svoj rojstni dan bo praznovala, leto dni starejša bo postala, ji veliko torto bomo speklki, ji vse najboljše rekli.

Katja Babnik, 4. r. OŠ Naklo

Francka Miklavčič: »Testo za domačega prijatelja stresemo na pomačen pekač in damo v že ogreto pačico.«

KUHAMO, POKUŠAMO

Francko Miklavčič, gostinsko učiteljico iz Poljan, za mnoge le »mami«, smo naprosili, naj nam za praznike zaupamo katerega svojih preskušenih receptov. Rada se je odzvala. Povedala nam je, kako speče »domačega prijatelja« in kako skuha dobro domačo juho.

Domaci prijatelji

Potrebujejo 3 cela jajca, 15 dag sladkorja, 1 vanilin sladkor, 7 dag sesekljanih orehov, 1 pecilni prašek, 20 dag moke in sesekljano limonino lupinico.

Jajca in sladkor stepamo tako dolgo, da zmes naraste. Nato pridenemo 20 dag moke, ki smo ji primešali pecilni prašek. Spet mešamo, tokrat z občutkom, dodamo orehe in sesekljano limonino lupinico, spet dobro premesamo, nato pa temo stresemo na pomazan pekač. Pekač damo v segretu pečico in pečemo 25 do 30 minut pri 200 stopinjah C.

Razrežemo, ko je hladno, in potresemo s sladkorno moko.

Če bi pecivo radi shranili za kakšno posebno priložnost, spravite rezine v pločevinaste škatle ali steklene kozarce in jih zavežite s celofanom. To pecivo drži na mesece.

Če mi zdržimo, seveda...

V juhu 17 začimb

»Kuharji pravijo,« pripoveduje Francka Miklavčič, »da dajejo v juhu po 27 dišav in začimb. 17 jih dajem tudi jaz: petrešilj, korenje, čebulo, česen, por, malo repice, zeljnati štor, majaron, cel poper, lovor, paradižnik, luštrek, zeleno, zeleno papriko, stročji fižol, rumeno kolerabo in orešček.«

Mesu dodamo vedno trdo mozgovo kost. Morda je to moja posebnost, toda jaz kosti, korenček in čebulo prej preprazlim na malo maščobe. Vedeti moramo, kaj hočemo: ali dobro meso ali dobro juho. Za dobro juho damo meso v mrzlo vodo, če pa hočemo dobro kuhanje govedino, damo meso v vročo vodo. In kar je zelo pomembno: juha naj vre počasi, na majhnem ognju. Če bo vreda preveč, bo postala motna, meso pa trdo in žilavo. Ves čas naj bo pokrita, da iz nje ne izhlape dišavne snovi. Vre pa naj tako počasi, da se dve kuharici kregata, ko ena trdi, da vre, druga pa, da ne. Vreti mora dve do tri ure. Kadar nam pri kuhanju izhlapi preveč vode, ne zalijemo z mrzlo, ampak z vredno vodo.

Vsak si lahko juho še po svoje začini. Ko je na krožniku, ji posebno moški pogosto dodajo mlet poper, včasih pa sem v gostilni videla kmečke može, da so vanjo vili tudi nekaj dobrega vina. So jo tako hladili ali poboljšali, ne vem.

Razredničarka 2. razreda osnovne šole 16. decembra Mojstrani Sonja Peterrel nas je razveselila z razredno knjižico na temo: *Moja domovina je lepa, bogata, junaška, čudovita*. Pravi, da je ta knjižica njihov prispevek domovini za rojstni dan. Ker drugošolci še niso veči v pisaju dolgih spisov, je izbrala le iskrice, ki so nastale med uro slovenskega jezika. Morda vam bo kakšna otroška misel o domovini všeč, končno pismo.

Seveda so nam všeč. Vse, ne samo tele, ki jih objavlja.no. Nabiranje želod, orehe, gobe, Rada gledam stare drevesa. (Petra)

Z atom sva bila na Vrtaški planini. Na planini je koča in 35 krav. Krave sva odgnala domov. (Andrej)

Videla sem spomenike padlih borcev. Prebrala sem njihova imena. Bili so junaki. (Daša)

V naši knjižnici imamo lepe knjige. Rada berem partizanske zgodbe. Spoznala sem že mnogo malih junakov. Rada bi bila pogumna. Nikomur ne dam domovine. (Polona)

S tovarišico smo šli gledati zmrznen slap Peričnik. Bilo je čudovito! (Tomaž)

V Mojstrani so zgradili velike bloke. Zakaj imajo tako velike bloke? Mojstrana je že velika vas!

Navdušen sem, da je Triglav največja gora v Jugoslaviji.

Lepo se jeigrati v svobodni domovini. (Roman)

Imam veliko prijateljev. V Kotu smo se igrali skrivalnice. (Barbara)

LEPA SI, DOMOVINA MOJA

Včasih se zamisli in pravim: kako lepo in živahnje je v moji domovini. Ali ni neumno, da se ljudstvo nekje daleč za svojo domovino pobija in mre? Zakaj nima vsak svoje domovine? Zakaj nekateri sploh ne vedo, kaj je domovina? Če znaš, mi odgovori. Če razumeš te besede, potem moraš vedeti, kaj je to domovina. Kako bi bilo lepo, če bi imel vsak človek občutek, da živi v svoji, njegovi domovini. Da ni v svetu vojn, da občuti svobodo in ve, kaj pomenita besedi mir in ljubezen. Če ne bi bil svet takšen kot je, potem...

Moja domovina ni samo moja, a je srečna, lepa in svojebodna. Alenka Brun, 7. b r. OS Matije Valjavca Preddvor

TV SPORED

SOBOTA

29. novembra

- 8.00 Poročila
8.05 Pihalni orkester ravenskih železjarjev
8.35 Živ žav, otroška matineja
9.30 Vojna je vojna, ponovitev otroške oddaje
9.45 Neža Maurer: Rišem sonce
10.00 Kako je jazbec prelisičil liso in Lev v človek, odaja TV Zagreb
10.20 Propagandna oddaja Sestiere: svetovni pokal v smučanju — veleslalom (m), prenos 1. vožnje
11.50 Ex Libris M + M, ponovitev mladinske oddaje
12.50 Propagandna oddaja Sestiere: veleslalom (m), prenos 2. vožnje
14.00 Novi Pacific: Vrnetev v raj, ponovitev 3. dela ameriške dokumentarne serije (do 15.00)
15.10 Poročila
15.15 Domovina v srcu, otroška oddaja vseh TV studior
18.05 Prva republika, dokumentarna oddaja TV Beograd
18.15 Risanka
18.55 Propagandna oddaja
19.48 Vreme
19.50 Zrcalo tedna
20.10 Propagandna oddaja Doktor, slovenski film
21.45 Propagandna oddaja Popevek ob Gardskem jezeru
22.20 TV dnevnik
22.35 W. A. Mozart: Čarobna piščalka, balet
- Oddajniki II. TV mreže:**
- 14.40 Mirni človek, ameriški film
16.50 Poročila
18.45 Risanka
19.00 Danes: Potrošniška porota
19.30 TV dnevnik
19.53 Vreme
20.00 D. Jančar — A. Stojan: Primož Trubar: Moji ljubi Slovenci, 3. del TV nadaljevanke
21.00 Športni pregled
21.30 Reportaža z nogometne tekme — CZ:Dinamo
22.00 Reportaža z nogometne tekme — Velež:Partizan
22.30 Rezervirani čas
23.00 Poročila
- Oddajniki II. TV mreže:**
- 14.00 Maribor: Finale teniškega ženskega tekmovanja za evropskega prvaka — Jugoslavija: SZ
16.30 Leningrajski musicall, zavorna oddaja
17.05 In na samo za praznik, dokumentarna oddaja
17.35 Mak fest, festival zabavne glasbe
18.15 Udeleženec in priča, oddaja iz kulture
19.00 Partizanske narodne, glasbeni oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 Španska državljanska vojna, 2. del angleške dokumentarne serije
20.55 Poročila
21.05 Zdravnik umirajočega časa, 5. — zadnji del nadaljevanke
22.15 Billy Wilder — filmski program
23.35 Premor
23.50 BIS III — nočni program TV Beograd
- TV Zagreb I. program:**
- 15.45 Otoška oddaja
17.05 Filmi J. Forda: Mogambo, ameriški film
19.30 TV dnevnik
20.00 Potovanje v Vučjak, 10. del nadaljevanke
21.00 Športni pregled
21.30 Reportaža z nogometne tekme CZ:Dinamo
22.00 Reportaža z nogometne tekme Velež:Partizan
22.30 Čas, ki živi: Pot v AVNOJ, dokumentarna oddaja
23.00 TV dnevnik
23.20 Raznorozitev in mir v svetu, dokumentarna serija OZN
23.50 BIS — nočni program

Oddajniki II. TV mreže:

13.30 Festival revolucija in glasba, posnetek prireditve
15.00 Kragujevac: boks za Zlato rukavico, prenos
17.30 Svetičnost revolucionarnih pesmi — posnetek Split: vaterpolo — pokal pokalnih zmagovalcev — Mornar:Catalunia, prenos
19.30 TV dnevnik
20.00 Mir na svetu, posnetek koncerta iz dvorane Lisinski
21.30 Poročila
21.40 Športna sobota
22.00 Rdeči in črni, jugoslovenski film
00.00 BIS II, vključitev v nočni spored TV Beograd

TV Zagreb I. program:

14.00 Volk, madžarski risani film
15.15 Domovina v srcu — skupna otroška oddaja vseh TV studior
16.45 TV dnevnik
17.00 Dobr večer Irina, romunski film
18.30 Prva republika, dokumentarna oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 S. Mrmak — S. Pavić: Lovci proti topu, drama
22.05 TV dnevnik
22.20 Za konec tedna
23.50 BIS — Nočni program

NEDELJA

30. novembra

8.00 Poročila
8.30 Živ žav: Risanke, Biskvitki
9.20 Zgodbe modrega telefona: Ne hoditi z nami, ponovitev 6. dela slovaške nadaljevanke
9.55 Sestiere: svetovni pokal v smučanju — slalom (m) prenos 1. vožnje
11.20 Ptuj 86, 4. del glasbene oddaje
11.50 Kmetijska oddaja TV Zagreb
12.55 Sestiere: slalom (m), prenos 2. vožnje

NEDELJA

30. novembra

8.00 Poročila
8.30 Živ žav: Risanke, Biskvitki
9.20 Zgodbe modrega telefona: Ne hoditi z nami, ponovitev 6. dela slovaške nadaljevanke
9.55 Sestiere: svetovni pokal v smučanju — slalom (m) prenos 1. vožnje
11.20 Ptuj 86, 4. del glasbene oddaje
11.50 Kmetijska oddaja TV Zagreb
12.55 Sestiere: slalom (m), prenos 2. vožnje

NEDELJA

30. novembra

8.00 Poročila
8.30 Živ žav: Risanke, Biskvitki
9.20 Zgodbe modrega telefona: Ne hoditi z nami, ponovitev 6. dela slovaške nadaljevanke
9.55 Sestiere: svetovni pokal v smučanju — slalom (m) prenos 1. vožnje
11.20 Ptuj 86, 4. del glasbene oddaje
11.50 Kmetijska oddaja TV Zagreb
12.55 Sestiere: slalom (m), prenos 2. vožnje

NDY Y KINU

Ameriški film Priča je srljivka režiserja Petra Weira. Film je bil nagrajen z dvema oskarjem. Osemletni Samuel Lapp je naključna priča umor v moškem stranišču na železniški postaji v Philadelphiji. John Book, kapetan philadelphske policije, s Samuelovo pomočjo odkrije, da sta morilca policija z oddelka za narkotika. John se zaveda nevarnosti, ki grozi Samuely, njegovi materi in njemu. V streljanju je John ranjen. Kljub temu mu uspe odpeljati Rachel in Samuela v njun dom. Tam okreve, med njim in materjo pa se razvije ljubezen, ki pa ji nasprotujejo strogi običaji sekte, ki jih ona pripada.

Kje so fantje je komedija, posnetna na sončni Floridi, kjer preživiljajo počitnice štiri privlačne dekle. Iščejo zabavo, smeh, in ko češtirinajst dni zapuščajo Florido, niso niti starejše, niti pametnejše, le za izkušnjo bogatejše.

Petak, 13. peti del, je srljivka. To je zadnji film iz te serije. Glavni junak, ubit v četrtem delu, vstane iz groba in skupaj z Jarvisom, ki je še vedno pod vtisom uboja, odide v dom za duševno prizadete otroke. Tam se serija ubojev nadaljuje. Ameriška kritika trdi, da je ta film najboljši iz te serije.

Danes, 28. novembra, bodo ob 16., 18. in 20. uri v kinu Kino Storžič predvajali španski glasbeni film Mati, poslušaj mojo pesem.

28. novembra: špan. melodrama MATI, POSLUŠAJ MOJO PESEM ob 16., 18. in 20. ur, 29. novembra: hongk. karate film ENOROKI BOKSAR ob 14. in 18. ur, franc. erot. film NOVA EMANUELA ob 16., 18. in 20. ur, 30. novembra: amer. komedija ZAKAJ RAVNO MENI ob 16. in 18. ur, 1. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 2. decembra: amer. komedija ZAKAJ RAVNO MENI ob 16. in 18. ur, 3. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 4. decembra: amer. komedija ZAKAJ RAVNO MENI ob 16. in 18. ur, 5. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 6. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 7. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 8. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 9. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 10. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 11. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 12. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 13. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 14. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 15. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 16. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 17. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 18. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 19. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 20. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 21. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 22. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 23. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 24. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 25. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 26. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 27. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 28. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 29. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 30. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 31. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 32. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 33. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 34. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 35. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 36. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 37. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 38. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 39. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 40. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 41. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 42. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 43. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 44. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 45. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 46. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 47. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 48. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 49. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 50. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 51. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 52. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 53. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 54. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 55. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 56. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 57. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 58. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 59. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 60. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 61. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 62. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 63. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 64. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 65. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 66. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 67. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 68. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 69. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 70. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 71. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 72. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 73. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 74. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 75. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 76. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 77. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 78. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 79. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 80. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 81. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 82. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 83. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 84. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 85. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 86. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 87. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 88. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 89. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 90. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 91. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 92. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 93. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 94. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 95. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 96. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 97. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 98. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 99. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 100. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 101. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 102. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 103. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 104. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 105. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 106. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 107. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 108. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 109. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 110. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 111. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 112. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 113. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 114. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 115. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 116. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 117. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 118. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 119. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 120. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 121. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 122. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 123. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 124. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 125. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 126. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 127. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 128. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 129. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 130. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 131. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 132. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 133. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 134. decembra: amer. komedija KJE SO FANTJE ob 14. in 18. ur, 135. decembra: amer. komedija KJE SO F

**Skupščina občine Kranj in
družbenopolitične organizacije**
Občinska konferenca SZDL
Občinska konferenca ZKS
Občinski sindikalni svet
Občinska konferenca ZSMS
Zveza združenj borcev NOV
**Zveza rezervnih vojaških
starešin**

**čestitajo
delovnim ljudem**

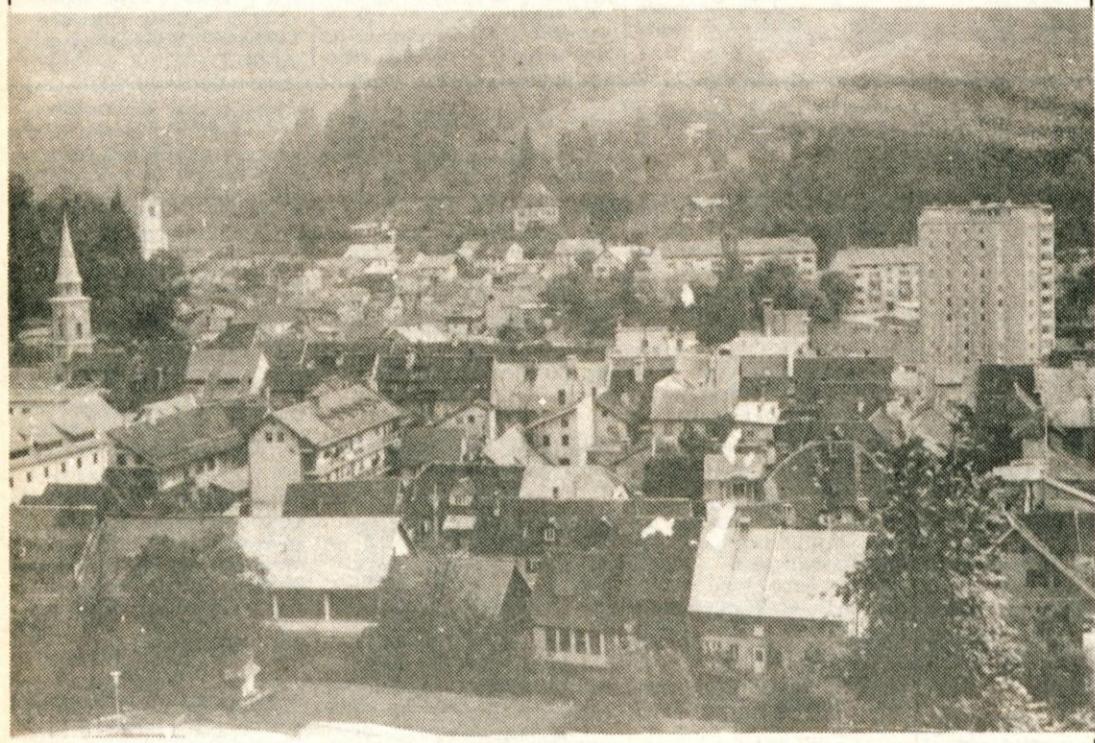
**za dan republike — 29.
november — in jim želijo še
nadalnjih uspehov pri
gradnji socializma**

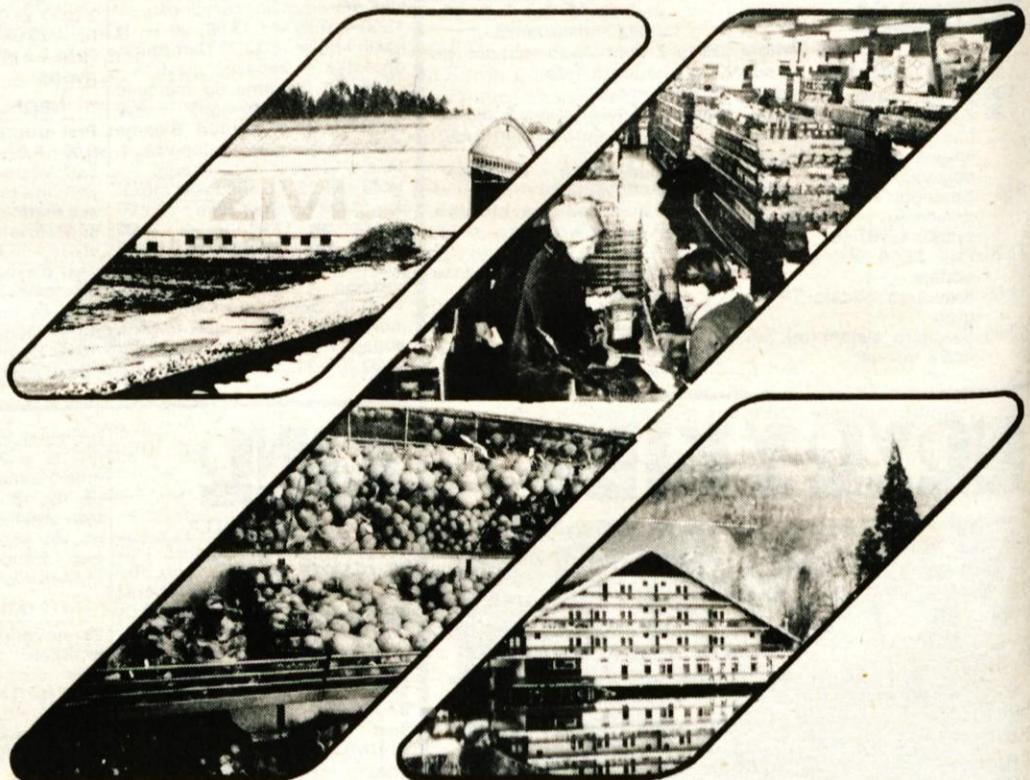
Skupščina občine Jesenice
Občinska konferenca ZKS Jesenice
Občinska konferenca SZDL Jesenice
Občinski sindikalni svet Jesenice
Občinski odbor ZZB NOV Jesenice
Občinski odbor ZRVS Jesenice

Delovnim ljudem čestitamo za praznik republike

**SKUPŠČINA OBČINE TRŽIČ
in
DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE**

**čestitajo delovnim ljudem in občanom za praznik
republike**

**Trgovska in gostinska
DO Kranj**

**Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem čestitamo
za dan republike — 29. november**

22-letni kmet Franc Rozman s Podrečja olobrih in slabih časih našega povojnega kmetijstva

Kdor pridno dela in dobro gospodari, lahko dostenjno živi

Podrečja, novembra — Življenje in delo Franca Rozmana, domače Rožmanovega s Podrečja, je tesno povezano z razvojem kmetijstva, napredkom podeželja, z odnosi vasi... Že kot otrok je moral trdo poprijemati za delo. 43. leta je odšel v partizane, se bojeval za »našo var«, tudi za boljšo prihodnost kmečkega življa. Ko se vrnil domov, so mu rekli: pomagaj preobraziti naše kmetijstvo, udejaniti geslo »zemljo tistem, ki jo obdeluješ, razlagati pomen obvezne oddaje kmetijskih pridelkov, organizirati zadružništvo... Franc je pomagal, delal, pravi sam, celo več, kot je bil sposoben — kmetoval vodil agrarno reformo v kranjskem okolju, nasledil naštu predsednika okrajnega odobra Vinka Hafnerja, edsedoval kranjski zadružni zvezi, vodil obdelovalno drugo Simon Jenko na Podrečju, se vsepovsod zavzel za kmeta in za boljše vrednotenje njegovega dela, veloval pri udarniških akcijah v vaseh za Savo, dolga a vodil mavčiško borčevsko organizacijo...

Zaplotnik

den od ciljev socialistične revolucije bil: zemljo tistem, ki jo obdeluješ. Zakon o nacionalizaciji in konfiskaciji je razlastil kmetijsko prenovo bivših veleposestnikov in veleposestni razdelil kmečkemu etariatu in malim kmetom. Vsak je lahko imel (praviloma) največ 45 hektarjev zemlje, nekmet pa tri hektare zemlje ali do pet hektarjev. Kranjskem okraju je agrarno reformo vodil Franc Rozman, kmet sreča. »Pri nas ni bilo veliko veleposestni. Razdelili smo zemljo lesnemu gozdu iz Škofje Loke, gozdno vino vinskega trgovca s Pobrežjem, kmetia iz okolice Kranja... Šlo je vse za vse. Posestniki so uvideli, kako veleva zakon. Se celo kosilo sam dali,« se spominja Franc.

Ostalost, splošno po-nikanje...

Ma obvezne oddaje kmetijskih ekov so se trdno zakoreninila v slovenskem kmetu. Zaradi življenjske ravni nekmečkega kmetstva se je v tem času zaostričeno razpoloženje do večjih. Franc je bila oropana in izčrpavna in splošno zaostala. Hrane manjkovalo. Pridelava iz prvih vojnih ni dosegljiva predvojno. Dve tedaj uvedla obvezno odda-

obdelovalni zadruge sta nastali tudi v vaseh za Savo, ena na Podrečju in druga na Bregu. V podrečju je vstopilo devet kmetov in je bila med najboljšimi v Sloveniji.

Cepav so obdelovalne zadruge opravile pomembno vlogo pri uvajaju sodobne kmetijske mehanizacije, obdelavi zemlje in uporabi gnojil, se niso obnesle, ugotovljala Franc Rozman. Temeljile so na tujem, za naše razmere neprimerenem vzoru. Kmetje so se bali, da bodo za vedno izgubili zemljo, da bodo na njej lahko le delali. Postrani so gledali na tiste, ki so se včlanili v obdelovalne zadruge.

Po letu 1952, ko so se politične razmere v državi spremene, so delovne zadruge zamrle. Ponovno so zavile splošne kmetijske zadruge, ki so dejansko postale množične organizacije slovenskih kmetov. Ena takšnih zadruž je bila tudi v Mavčičah. »Kmetje so se radi vključevali. Zadruga je odkupovala pridelke, prodajala gnojila, imela je sadarsko škropilnico, mlatilnico, slamoreznicico in druge stroje, ki jih je posojala kmetom. Davki so bili v tistih časih neznenosti. Sredi poletja smo šli sekat smreke, da smo poravnali dajatve,« se spominja Franc Rozman.

Kosilnica BCS še ni mitraljez, ki se je uperila v socializem

Rozmanovi so prvi stroj, konjsko kosilnico, kupili že med drugo svetovno vojno. V petdesetih in v začetku šestdesetih let so jih vozili iz Avstrije ali jih kupovali na razprodajah v kmetijskem kombinatu.

V času, ko so družbeni posestva imela prednost pred kmetijami in kmetijskimi zadružami, je bilo tudi veliko vročih razprav o tem, ali se kmetje lahko opremljajo s stroji. Nekateri so temu nasprotovali: v kosilnici BCS so videli mitraljez, ki se je uperil v socializem.

Pred enaindvajsetimi leti so Rozmanovi za dva stara milijona in sedemsto tisočakov kupili ferguson, prvi traktor v vaseh za Savo. »Zakaj traktor? Vse boste povozili!« so zmagovali ljudje, ki niso mogli verjeti, da bo mehanizacija v kratkem času pridržala tudi na kmečka dvorišča. Traktorji so potem sledili priključki, drugi kmetijski stroji pa nov traktor, še večji, težji in močnejši.

Pred desetimi leti se je obrnilo na bolje

Kmetijstvo je bilo dolgo zapostavljeno. Ostanek dohodka se je »prelival« v industrijo in druge gospodarske panoge. Kmetje tedaj v delu na zemlji niso videli življenjskega smisla, mnogi so si poiskali kruh v tovarnah, se za vedno odselili s hribovskih domačij. Nekatere kmetije so tudi propadle.

»Pred desetimi leti so tudi za kmetijstvo nastopili boljši časi. Več dohodka je ostalo za vlaganje v gospodarska poslopja, za nakup kmetijskih strojev, za izboljšanje črede, urejanje hiš...« pravi Franc Rozman.

Rozmanovi so obnovili hišo, uredili garaže, postavili silos, pomagali sinu in hčeri pri gradnji hiš. Lani so se lotili še gradnje novega hleva, v katerem so že namestili sušilnico na sončno energijo. Načrtovali so, da bodo prihodnje leto že preselili živino, pa jim jo je zagodel krompir. Slab gre v prodajo in še cena je v primerjavi z lanskim dokaj nizka.

Franc trenutno presoja razmere v našem kmetijstvu. Nerad hvali, nerad tarna, pa vendarle pravi: »Kdor pridno dela in dobro gospodari, lahko dostenjno živi človeka vredno življenje.«

jo kmetijskih pridelkov in tako imenovane delavske karte za razdeljevanje življenjskih dobrin — vse z namenom, da bi zagotovila osnovno preskrbo prebivalstva, predvsem nekmečkega. Za kmetijstvo so bili to slabi časi, za kmeta nespodobni. Kdor je več pridelal, je moral tudi več oddati. O količinah so odločali vaški odbori. Težko je reči, ali so vedno ravnali pravčno in pošteno; vemo le to, da so takrat nastala številna sovraštva. Nekaterim kmetom je po oddaji ostalo bore malo, nekateri so bili celo lačni. Naša kmetija ni bila izvzet. Cepav sem bil tedaj v službi v Kranju kot predsednik zadružne zveze, so tudi iz našega hleva vlekli prasiče ter pobirali pridelke in semena.«

Obdelovalne zadruge — poskus kolektivizacije

V Jugoslaviji so v prvem povojnem obdobju namenjali veliko skrbi razvoju splošnega zadružništva. Na Stalinovo kritiko, češ da se s tem odrekamo kolektivizaciji, je vlada 1949. leta izdala zakon o kmetijskih delovnih zadružah, po katerem so morali prostovoljno zdrženi člani vložiti v zadružno vso zemljo, razen ohišnice in gospodarskih poslopij, ves les v gozdovih, delovno in plemenito živino, krmno in seme... Dve

1869

Nasvet deželne postave za varstvo kmetijstvu koristnih tičev

Ako se pomisli, da en sam stržek (kraljček) v dvanajstih urah 1000 mravljin mešičkov povzije, da vsak poedini stržek čez leto in dan 3,650.000 metuljih jajčic pokonča, da ena sama senica mlakarica v malo urah 2000 listnih uši pozoblja, ena sama tašica v enej uri 600 muh, ena kukovica blizu 200 gosenic, slavček vsaki dan 60 močnih črvov — nadalje, da ena sama vranja na dan 200 do 300 kebričkov in ličink pozoblje, da ena sama kanja čez leto najmanj 6000 miši ugonobi, je po navedenih zgledih jasno kot beli dan, da so vsi človeški pripomočki za pokončevanje škodljivih mrčesov prav zastonj... Take in enake številke govore jasno, kako potrebno je tedaj, da se osnuje postava za deželo, ki bi ostro prepovedovala pokončevanje kmetijstvu koristnih tičev.

1921

Krava v šoli

Krava pri gobcu molze — toda le, ako ima v sebi podedovan ali priučeno mlečno razpoloženje. Vsaka krava, ki ima zdrava prebavila, zna napravljati meso ter nekoliko mleka za teleta in tega nikdar ne pozabi. »Napredna ali moderna-šolana« pa mora znati vse življenje napravljati le veliko mleka za gospodarja, meso pa šele, čim jo gospodar zeče pitati za mesarja in ji v to svrho pokvari vime. Moderna krava kot mlekarica je vedno suha kot smrt in le pri taki moreš s pomočjo zadostne množine krme dosegči 12.000 litrov mleka v enem letu. Živino krmi vsikdar po razpoloženju: dobro, ki obilo molze, krepko, kravo, ki malo molze, pa pičlo.

1934

Sadni nasadi ob cestah

Vsaka kulturna država polaga mnogo pažnje na vzdrževanje cest. Čim ugodnejše so, tem večji je promet in vsled tega tudi večji dotok denarja v te kraje. Tuje danes mnogo potuje, peš ali pa z motornimi vozili. Zato se moramo pobrigati, da bo potovanje čim lepše in ugodnejše. Da bo potovanje privlačno, moramo naše ceste ne samo dobro oskrbovati, temveč jih tudi ob straneh okrasiti s sadnim drevjem. Krasta cvetičnih dreves spomladni, prijeten hlad drevja poleti, lepota sadja in raznobarnega listja jeseni ter točna markacija ceste po zasneženi pokrajini so dobre, ki jih nudijo obcestni nasadi tuju in domačinu. Domačinu še več, ker mu donašajo mnogovreden sad, katerega izkupiček uporablja v koristne narodnogospodarske namene. Zato je dolžnost cestnih odborov skrbeti, da bodo ceste tudi v tem oziru dobičkano-sne.

1939

Vodnjak, stranišče in gnojišče ne sodijo skupaj

Marsikakšen naš kmet misli, da je najbolj pripravno in gospodarsko, če ima vodnjak, stranišče in gnojišče bolj pri roki. Zaradi tega se te tri naprave kaj rade združijo na ozko omejenem prostoru pred hišo. To je pa popolnoma zgredeno. Za stranišče velja, da spada v stranovanjski prostor. Vodnjak naj bo vsaj petnajst metrov vstran od stranišča in gnojišča in na vzvišenem mestu. Gnojišču je pa mesto za hlevom in sicer na prostoru, ki je stalno ali vsaj čimveč v senci.

1953

Kdo je kulak?

Napačno bi bilo misliti, da je naziv »kulski element« splošni naziv za vsakoga, ki ima deset ali več hektarov zemlje. Ne, tovariši, to je pojem sovražnika socializma, to je naziv za kapitalistične elemente na vasi. Mi ne moremo reči, kje je meja med srednjim kmetom in »kulakom«. Ne moremo reči, da je srednji kmet tisti, ki ima osem do deset hektarov zemlje, kulak pa tisti, ki ima deset do petnajst ali še več hektarov. Tako ne moremo označiti meje. Ta se označuje, kdo je za socializem in kdo je proti njemu.

1986

Biotehniška znanost v službi človeka

Imamo izvrstne domače sorte za vse glavne poljščine, trave in deželi. Imamo dobre selekcijske programe v živinoreji, nove in izvirne tehnologije, sledimo svetovnemu razvoju znanosti na področju gojenja gozdov, varstva rastlin in živali, pridelujemo neoporečni živež ob razmerni ostrih, zakonsko postavljenih normativih...

Nove tehnologije uvaža le nekaj tisoč največjih pridelovalcev. Pod vplivom spačenih gospodarskih razmer nekatera, predvsem manjša gospodarstva, ekstenzivirajo proizvodnjo, ne zamenjujejo semena, zmanjšujejo porabo gnojil, krmil in krnijo zdravstvene ukrepe, opuščajo živinorejo, namenjajo malo skrbi kakovosti krme in podobno. Zato zaostaja rast hektarskih pridelkov, obseg pridelovanja prepočasi narašča, izbira živeža je na trgu skromnejša, kot bi lahko bila, pridelovalni stroški so veliki, cene za porabnike sorazmerno previsoke in dohodi pridelovalcev sorazmerno premajhni.

(Iz starih in novejših kmečkih knjig in časopisov)

C. Zaplotnik

Tina Hajnrihar je v polletju petega razreda preskočila v šestega

Rekli so mi piflarica

Železniki, novembra — Tina Hajnrihar, zdaj že sedmošolka v osnovni šoli Prešernove brigade v Železnikih, je pri štirih letih znala napisati TINA, ATI, MAMI. Pri šestih letih je že gladko brala...

K tako zgodnjemu učenju je nista silila starša (mati je v pisarni, oče pa v proizvodnji Alpresa). Tina se spominja, da je sama spraševala, kaj pomeni ta znak, kaj oni, želela je prebrati svoje knjižice.

Vsa leta osnovne šole je odlična. Pravi, da se do preskoka v višji razred nikoli ni zares učila, da se ji je vse, kar je učiteljica razlagala, zdelo lahko.

»V razredu se nisem dolgočasila,« se smeje, »pogosto pa sem bila kregana, da preveč klepetam. Zato sem začela pod klopo brati knjige. Petice so prihajale nekako same od sebe. V petem razredu sem imela v spričeval le eno štirico, za slovenski jezik. Enkrat, mislim, da v četrttem razredu, sem dobila tudi enko. Pozabila sem na domačo nalogo.«

Preskoka v višji razred se Tina takole spominja: »V petem razredu je šla mami na govorilne ure. Učiteljica je rekla, da se pri pouku dolgočasim, pa je mami vprašala, kaj če bi prestopila v višji razred. Učiteljica je svarila, da se bom gotovo težko vključila. Z mamico svet vseeno poskusili. Sli sva k psihologini v Škofjo Loko, kjer sem uspešno opravila test. Ob začetku drugega polletja sem iz petega razreda preskočila v šestega. Sprva me je zelo skrbelo, kako bom nadoknadiła manjkajoče znanje enega leta. Učiteljice so mi pomagale predelati snov posameznih predmetov, doma sem se prvič zares učila.«

Štirice, ki so po preskoku prevladovale, so kmalu spet izpodrinile petice. »Nekaj časa po preskoku so mi nekateri sošolci pravili piflarica, potem pa so nehalo, ker se nisem zmenila zanje. Najbrž pa mi kdo še privošči, če pade kakšna trojka. Drugače s prestopom nisem imela težav. Nove sošolce sem v glavnem poznala. Kaj menim o njih? Neke so učijo, drugi so leni, čeprav bi tudi lahko bili prav dobr, dobr. Boljši učenci smo pripravljeni pomagati slabšim, vendar slabši ne kaže posebnega zanimanja za pomoč in učenje.«

Tina se še ni odločila, kam bo šla po osnovni šoli. Razmišlja o naravoslovno-matematični usmeritvi, zelo pa jo zanima tudi gospodinjstvo, rada bi kuhalo.

Pa še nekaj besed o tem, koliko je zaposlena po rednem pouku. Obiskuje dodatni pouk za angleščino, matematiko in slovenščino, tekmuje v matematiki in Veseli šoli, trenira teke, skoke v daljino in višino, hodi na pevske vaje, pri prijateljici pa se uči še igrati na klavir.

Mici Bogataj iz Kladja, že enajsto leto odličnakinja

Limonc ne maram brati

Kranj, novembra — Hodi v tretji letnik srednje ekonomske šole, ki med šolarji uživa ugled druge najzahtevnejše kranjske šole, takoj za »gimnazijo«. Dekletov uspeh – letos je v trinajstih predmetih dobila šele štiri štirice, druge so same petice – je še plemenitejši, če vemo, iz kakšnega okolja prihaja.

Doma je v Kladju, na obronku Žirovskega vrha, v hiši, ki je bila mlada pred najmanj dvema stoletjema, na hrivbiski kmetiji, kjer brat in mati ne moreta vedno vsega pogarati in rabi tudi njene roke.

Bistrost so ji rojenice položile v zibelko. Vsa leta osnovne šole v Gorenjavi je bila brez večjega truda odlična, tudi vsa tri leta v srednji šoli je. Najboljša je v razredu. »Vsak dan toliko pogledam v knjige, da vem, za kaj gre, malo več se učim, če naslednji dan pišem,« pravi.

Kakšne so v šoli možnosti za spodbujanje bistrih učencev? »Dodatni pouk je organiziran za angleščino, razen tega pa delujejo še nekateri krožniki. Ti me pretirano ne zanimajo, zelo rada pa bi obiskovala dodatni pouk nemškega jezika, če bi bil. Velja, da se moraš sam izobraževati, če hočeš kaj ved vedeti kot povedo učitelji pri urah pouka. Rada pogledam v časopise in knjige. V loški knjižnici izbiram zahtevnejše čítivo, tako, ki sili k razmišljaju. Limonc, doktorski roman in podobne plaže ne maram.«

Mici Bogataj ima že od prvega letnika štipendijo v Alpini. Zdaj dobiva okrog 30 tisočakov, prav štipendija pa je tudi odlično vplivala na njeno poklicno usmeritev. »Kakšne posebne želje nisem imela, pa sem se ozrla tja, kjer se je ponujalo nekaj štipendij; če te zanima več različnih področij, se je težko opredeliti za eno smer. Ni mi žal, da sem izbrala ekonomsko. Ne vem še, morda pa bom po srednji šoli še študirala.«

Zjutraj vstaja ob petih. »Nič nenavadnega,« pravi, »kliko ljudi takrat vstaja.« Do avtobusa ima navzduš dvajset minut hoje, navkreber nekaj več. »Za kondicijo ni odveč,« se smeje. Doma je običajno ob treh popoldne.

Dekle je skromno, svoje učenje in delo doma jemlje kot samo po sebi umetno. Ne misli, da je preveč obremenjena. Prosti čas si vzame največ za rože, ki pod njeni roki vse leto bujno rastejo in cvetijo. Nageljni so še zunaj na oknih, še cvetijo.

Miha Mohor, učitelj inovator poučnih družabnih iger

Visoška kronika kot človek ne jezi se

Škofja Loka, novembra — Kocko so kupili, štiri žetone različnih barv so prihranili od pouka matematike v prvem razredu, knjižico z zgoščeno vsebino zgodbe in pravili igre so že natisnili, le na karton s krogci in slikami posameznih »postaj« še čakajo iz Embalažno grafičnega podjetja. Potem bo njihov človek ne jezi se cel.

Ceravno gre v bistvu za prenos uveljavljene družabne igre, je to inovacija, ki se je porodila v glavi učitelja slavista Mihe Mohorja. V dolgih letih učiteljevanja ni izgubil optimizma, zagnanosti, raziskovalnega duha, ampak vodi učence v vedno nova odkritja.

Visoška kronika je družabna igra, ki na nevsi-ljiv način spoznava mladež z vsebino Tavčarjevega romana. Učiteljevo idejo so pustvarili krožkarji in tako postali njeni soavtorji. Prebrali so zgodbo, jo razdelili na najpomembnejše točke in jih vrisali v igro. Točk je 28, vsaka ima drugačno pravilo obnašanja na poti po krogcih.

Že lani so loški literati pod mentorstvom Mihe Mohorja izdelali družabno igro četverk z 32 kartami. Izbrali so osem slovenskih piscev in vsakemu dali štiri karte z naslovi njihovih najpomembnejših del. Igra je veliko več kot nezahtevni črni peter, kjer se igra samo na srečo; tu je potrebno tudi razmišljjanje, spomin.

Literarno igro četverk morajo igrati najmanj trije. Zmaga tisti, ki zbere največ četverk. Včasih traja tudi pol ure, saj posamezni igralec težko ugotovi, kdo ima karto, ki jo kliče. Posebno, ker se drugi na vse kriplje trudijo, da bi mu zbirko razbili.

Igra so učenci natisnili lani v nekaj več kot dvesto izvodih, kartončke so jim podarili v EGP. Sošolci so jih hitro pokupili in veliko igrali z njimi.

Bistvo literarnih kart je enako kot bistvo igre visoška kronika; da se igralci zabavajo in učijo hkrati. Miha Mohor pravi, da bi se na enak način lahko lotili vsebine vsakega predmeta, na primer biologije, matematike, tistih vsebin, ki se jih je treba zapomniti.

Nekateri pedagogi Miha Mohorja nagovarjajo, naj igri spiavi v širšo javnost, naj ju patentira. A ni tak človek. To bi najbrž moral storiti drugi

Franci Kovačič, zdrav namenjen za kolarja je slep dostudiral pravo in pedagogiko

Slepim še ni dano videti

Škofja Loka, novembra — Mati ga je povila pred 47 leti v vasici Zavrh blizu Velikih Blok. Predzadnje leto vojne je bilo, ko sta se z bratom na vrtu igrala z razdrto italijansko bombo. Od tedaj, od svojega komaj izpolnjenega petega leta, je slep.

H. Jelovčan

»Bolečino sem pokopal. Občutek, meja, kaj vem od prej in kaj od kasneje, je zelo zabrisana. Videl sem sonce, gozdove, travnike, hiše, ampak vse to človek vidi, pa ne vidi. Ko sem po nesreči prišel iz bolnišnice domov, nisem nikamor znal. Prej sem se zanesel na vid, potem je bilo treba izkoristiti druge občutke: noge, sluha.«

Prvo srečanje s šolo

»V osnovno šolo sem hodil v zavodu za slepo in slabovidno mladino v Ljubljani. Dve leti sem zamudil, saj prej niti nismo vedeli, da obstaja. Sola mi ni dala le splošnega znanja, ampak veliko več; v zavodu otroke navajajo na gibanje, samostojnost, čustvovanje. Obilo smo telovadili, orientacija je bila poseben predmet. Za slepega je zelo pomembno, da se zna orientirati, da ni odvisen samo od spremljevalca.

Veliko smo tudi nastopali. Učili smo se igrati na instrumentih, hodili smo v opero in gledali, umetniki so prihajali k nam. Od instrumentov sem kasneje obdržal samo harmoniko. Igram jo zase, doma.«

Strah pred gimnazijo

»Ko sva s sošolcem Gustijem Škrabcem na glas povedala, da bi rada na gimnazijo, so v zavodu na veliko razmišljali, ali naju pustiti ali ne. Priznam, da me je bilo strah gimnazije, očitno je bilo moje učitelje še bolj. Pred nama je nekaj slepih sicer že študiralo, običajna pa želja le ni bila. Sam tudi nisi mogel odločati. Če te je zavod podprt, si lahko šel, drugače ne; oziroma si sam, brez pomoči, težko zdržal napor.«

Na tiheni so se v zavodu najbrž bali, da gojeni po študiju ne bi preveč tiščali nazaj kot učitelji. Midva sva moral obljubiti, da ne bova. Prvo leto sva še stanovala v zavodu in hodila na viško gimnazijo, naslednje leto pa sva se moralna na hitro preseliti v takratni dom slepih v Škofjo Loko. To je bilo za oba zelobole. Na Viču sva se že vključila v razred, sošolci so nama pomagali... Potem pa spet vse znova.«

Takrat za slepe še ni bilo drugih učnih pripomočkov razen pisalnega stroja. Študirala sva s pomočjo sošolcev. Vsak dan je eden prišel k nama in smo se skupaj pripravljali. Magnetofon sva dobila še proti koncu gimnazije. Učitelji nama niso gledali skozi prste, bili pa so razu-

slovanje, pisarniško poslovanje, nove tehnike in proizvodnje. Enaid vajset let sem že tu.

Naši otroci so taki kot v vseh šolah: nagajivi, prešerni, leni, pridni. So pa tudi malo posebni. Vsaka invalidnost pušča v človeku sledove. Človek s težavami ni tako sproščen težave vplivajo na njegovo psiho.«

Kaj je za slepega in kaj

»Videč zahtevajo od slepih, da živijo v svetu videčih. Premalo se trudijo, da bi slepim njihov svet naredili čim lepsi. Tudi če slep delave manj naredi, je to bolje, kot da mu sploh ne pustijo ničesar narediti in kot breme visi na ramah družbe.«

Slep težko izbira šole in poklic, ko pa je že usposobljen za delo, ne stopi težava zaradi zaposlitve, ki jih dostikrat odsisa na razumevanje posluha enega samega človeka v nekem podjetju: ali verjamem v slepega ali mu je pripravljen delo tako organizirati, da ga bo zmogel. V Celju je slep pravnik dobila delo in ga še opravlja, meni to ni bilo dano. V razviti tujih dejelah to ni tak problem. Tudi računalniških programerjev – nismo letos prvega izšolali – je prece v Zahodni Nemčiji, kjer bolje pozna odnos do slepih. Pri nas slepi končanimi rednimi šolami težko na dejlo delo. Še najlažje je telefon. Kako dolgo jim bo, pa se tudi ne ve, saj je elektronske centralne včasih težke oziroma draga prilagodi slepemu. Morda bo šel razvoj v kakšno tako smer, ki bo neugodnej za slepe.«

Slepota ni atrakcija

»Kot družba še vedno nismo volj osveščeni. Voljo mogoče imam vendar slepoto premalo poznam: je zato ne znamo premagati. Ko televizija spregovori o slepih, običajno kaže neki stroj in neke roke in vse gleda, ali jih bo stroj prikel ali n. Vedenja o slepih taka informacija ne daje, je bolj atrakcija. Prek raznih informacij bi morali poštovati spregovoriti o slepih.«

Dvojna vloga žene

»Žena dela v centru v računovstvu. Imava dva otroka, hči je že poslena, sin še srednješolec. Zar slepote me gotovo ni vzela. Gotovo pred poroko v sebi bila boj in ga nrečo odločila v mojo korist.«

Žena slepega moža je veliko obremenjena kot žena zdravega. Poleg običajne vloge žena opravlja tudi pomembno družbeno vlogo, družabrezenjuje skrb za slepega. Tako slabše za tistega, ki žene (možnima). Samo pot na delo stane slepa več kot nato samo delo. Ljudi radi pomagajo, neradi pa se veže.«

Z ženo sva v Podlubnem zgradila hišo. Želet sem jo, podobno kot ginačijo in fakulteto. Ni je bilo lahko.

Kaj delam doma? Pozimi kurim sekam drva, vedno je treba kaj praviti. Tudi priprave na pouk vzamejo precej časa. Knjig ne rem samo prebirati, ampak je zapisano na traku. Dan je okrog.«

Česar ne poznaš, ne pogrešaš

»Za kaj sem kot slep prikrajšev pravzaprav ne vem. Omejen sem v gibanju, omejen v stikih z drugimi ljudmi, ki jih je brez pomoči težko vzpostavljati. Včasih se dobro držim, ker mislim, da je bil zdrav namenjen meni. Ne vidim seda pred hišo, čeprav bi rad z njo poklepatal.«

Nisem doživel, da bi bil kdo sramen ali nekulturnen do mene. Vendar pa mislim, da bi morali ljudje tako kulturni tudido zdrav drug do drugega.

Če bi videl, bi morda več časa sedel pred televizorjem. Včasih slušam poljudne oddaje, ki jih govorijo, včasih žena prevaja film, a mislim, da ne zamujam v ko, ker ne vidim televizije.«

Beseda o priznanju

»Priznanj imam kar nekaj, zad je odlikovanje predsedstva SFZ. Zdi se mi, da so priznanja precej visna od tega, ali se te kdo sponzira ali ne. Vedno sem se trudil delo bro opraviti, nisem pa kaj posebno naredil. So se me pač spomnila odlikovanja bi moral biti priznena za ljudi, ki res nekaj izjemno ustvarijo.«

Danilo Jelenc je svoje življensko delo posvetil razvoju mladih neuvrščenih afriških držav

Nazaj glejmo le tisto, kar smo grešili

Tržičani ga skorajda ne pozna. Le v društvu mineralov, v socialistični zvezi, kjer je predsednik komisije za mednarodne odnose, in v partiji, kjer se je povezal, ko se je po 25 letih vrnil iz Afrike. Pa vendar je Tržičan, z dušo in telesom privezan na to svojo staro obokano mesto. Na eni od sej tržičkega turističnega društva je spomnil na lep, svetlo zelen perački tuf, v katerega so vzdana okna in vrata večine starih tržičkih hiš. Stara patina se je nabrala na njem, pa so ga marsikje kar prebarvali. Morali bi ga le malce odrsat in tanko obklesati, pa bi zaživel. Njegova zamisel je bila, da bi nekdaj tržički rudnik živega srebra očuvali kot turistično zanimivost.

D. Dolenc

Vse življenje se je zapisal rudarstvu in mineralom. Kot da so mu to sojenice položile že v zibel. Je bilo usodno to, da je bil stric po materini strani med odkritelji kočevskega premogovnika, da je bil oče v času prve svetovne vojne nadzornik v rudniku živega srebra pri Sv. Ani? Še kot otroku mu je živo pričevalo o podrobnostih izkorisčanja tega rudnika, o izdelovanju muncije, za katero so uporabljali to živo srebro. Tudi rove sta večkrat preleza. In ko je potem prebiral še knjigo o akademskih poklicih, se ni mogel odtrgati od strani, kjer je bil podrobno opisan študij rudarstva.

H klerikalcem pa ne

Ko je bil star deset let, ga je oče poslal v Kočevje v gimnazijo. Lahko bi ga bil dal v Ljubljano, toda le v Kočevju in na Ptuj takrat dijaška domova nista bila v klerikalnih rokah. Oče je bil zaget sokol. Rudarstvo je Danilo študiral v Ljubljani. Diplomiral je tri mesece pred okupacijo.

V Slovenskem klubu, levičarski organizaciji, je deloval ves čas študija, pod neposrednim vplivom partije. Na listi levičarjev je bil leta 1939 izvoljen za predsednika Zveze klubov tehničnih fakultete. Istega leta ga je Boris Kraigher, sekretar komiteja Univerze, sprejel v partijo.

»Biti v partiji v tistih časih ni bil noben luksus,« razmišlja Danilo. »To je bila protidržava dejavnost, odgovornost, neprijetnost. To je bil čas, ko je Hitler na ves glas rogovil po Evropi. Po priključitvi se je Francija začutila še bolj ogroženo in iskal je zavezništva pri Slovanih. Francoska vlada je povabilna predstavnike slovenskih univerz v Pariz, da bi jih pridobila zase.

Pri komunistih v Parizu

Ko je partija izvedela, da grem v Pariz, mi je dala nalogo, da se povežem z našimi komunisti v Parizu in naj od tam prinesem partijsko literaturo. Arhitektka Mira Ružič, tudi članica partije, je bila z menoj. Okrog nas so se smukali naši, Jugoslaviani, in nas izzivali. Naju je neki neznanec povabil, nai si ogledava knjigarno marksistične literature. Šla sva v bila navdušena. To, o čemer v Ljubljani niti sanjati nismo smeli, je bilo tu na odprtih policiach. Kako sem takrat občudoval Lenina!

Zvečer sva šla z Miro do Borisa Kiriča, kjer naj bi dobila literaturo za domov. Boris je hotel vedeti vse podrobnosti s sprejema v Palais d'Orsay. In ko je izvedel, da so naju peljali v ono knjigarno, je zavipil: »Agent! To je bil agent!«

To je vse spremenilo. Boris je bil prepričan, da nas bodo na meji pregledovali. Literature nam zdaj ni smeli dati s seboj. Velel je, naj se spomniva čim več zar zsljivih domaćih naslovov, kamor bi lahko literaturo poslali po pošti. Zanimivo je, da je na vse naslove, ki sva mu jih dala, vsa pošta prišla brez kakršnihkoli policijskih posegov. Nam pa so resnično pregledali kovčke. Kaj so delali z njimi, ne vem, in roke smo jih dobili vse kot z žico preboden.

Čuvaj je bil naglušen

Kot organizatorja so me že pred vojno pošljili v Tržič. Povezan sem bil z Jožetom Finkom, Jožetom Janežičem, Tončko Mokorelovo in še nekatere. Kje na polju, Ročevnici ali pri Kovoru, smo se sestajali in pripovedovali

Dipl. inž. Danilo Jelenc iz Tržiča je 25 let svojega dela posvetil razvoju Afrike — Foto: D. Dolenc

Afrika ga je zahtevala za se

Deset let, med 1959. in 1969. letom, je Danilo ostal v Etiopiji. Podolgem in počez jo je prečesal peš, v avtomobilu, na kameli, s helikopterjem. V tem času je napisal tudi knjigo Mineral Occurrences of Ethiopia (Mineralna nahajališča Etiopije), ki je izšla 1966. leta. Na osnovi te knjige je postal v Afriki popularen.

Leta 1969. so ga poklicali v Zambijo. Tu je spet pregledal vse zambijske rudnike, ki so peta največja proizvodnja bakra na svetu, druga največja proizvodnja kobaita. Spet je začel s petletnim planom rudarstva Zambije. In potem je naredil še drugega, pripravil še tretjega. Pri vseh je sodeloval tudi pri uresničitvi. V Zambiji je delal pod okriljem Združenim narodov (UNDP) in njegovih razvojnih programov za dežele v razvoju. Delal je tudi programe za razvoj Zimbabwe, še preden je bil osvobojen. Tri meseca je bil zaradi tega v Ženevi. Ko je bil Zimbabwe osvobojen, je bil poslan k vladu, da bi skupaj preucili, kako naj država zagotovi kontrolo nad izvozom mineralov.

Ko je leta 1980 prišel domov, so ga še nekajkrat klicali v Lusak, ne k zambijski vlad, ampak k SWAPO, da bi pripravil študije tudi zanje, podobno kot prej za Zimbabwe. Zadnji je v Lusaku potoval lani junija. Medtem je v Ljubljani predaval tujim študentom, ki se pripravljajo, da bodo nekoč, ko bodo njihove države osvobojene, vodili gospodarstvo njihove domovine.

Spomini na Afriko

Zdaj piše spomine na svojo Afriko. Ti bodo drugačni od Karen Blixen in njenih Spominov na Afriko. Prebral je to knjigo, ker ga pač zanima vse, kar je napisanega o Afriki. O svojih včasih v Afriki, o odkrivanju rudnikov, o ljudeh, ki bisi pisali kar se da poljudno. Sedemsto strani je že za njim. Zdaj je prav tam, kjer so ga iz Zambije poslali v Zaire študirat njihove rudnike, da bi jih Zambija podobno urejala.

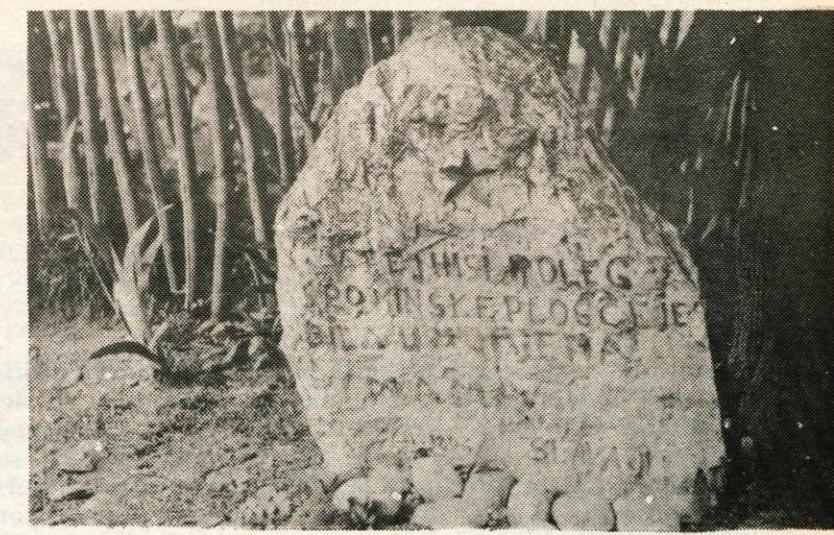
Tudi o tem bo zapisal, kako zunaj razmetavamo. Gorenje je, zato je na to še bolj občutljiv. Ambasade, če že morajo biti, naj bodo predvsem gospodarska predstavninstva. Slovenija te stvari danes že zaostruje.

Zegrani studenec za devize

Iz kuhinje je prinesal veliko modro dvelitrsko plastenko. »Ko je pred dve maletoma prišla iz Francije hčerka z otrokom in prinesla s seboj tole steklenico z navadno pitno vodo, sem se zanimal. Vsa Evropa piše slabo, klorirano vodo. Zdrave pitne vode ni niti toliko, da bi materi v nej zamešala humano za otroke. Prava redkost je že. Tržič ima tako vodo. Zakaj bi ne prodajali na litri našega Zegrana studenca? Tako le, v dvelitrskih steklenicah, kot to počno Italijani in Francozi. Po vseh hotelih, ob morju, in notranjosti, kjer so slabe vode, bi bila lahko v stalni ponudbi po hotelskih sobah. Planili bi po njej! Evian se s svojo vodo hvali, da teče skozi sedem ledeniškov. Mi bi lahko rekli, da teče skozi nešteto dolomitskih peskov. Magnezij ima, sicer bi ljudje skozi tisočletja ne opazili, da je to res dobra voda. Pravkar čakam na izvode iz Kranja, iz katerih bom izvedel, koliko in katere minerale vsebuje.«

Drugo pa so minerali. Po svetu se dragi prodajajo. Koliko čudovitih in v svetu iskanih mineralov izkopljajo v Trepči, a ker jim v rudniku namenjajo pre malo pozornosti, jih uničijo. Vse lepe primerke bi morali izločiti in jih pravkar na določenem mestu. Morda bi to vlogo lahko prevzel tržičko društvo ljubiteljev mineralov in fosilov, ki se je v svetu že uveljavilo. Po 400 frankov plačujejo ljubitelji za en amestit! Koliko deviz bi lahko pridobili na ta način...«

Te dni, ko praznuje naša republika, praznuje Danilo Jelenc svojo 70-letnico. Da bi bil zdrav, mu želimo, da bi dokončal in izdal svoje spomine na Afriko in da bi njegovo delo v prijateljskih afriških deželah obrodilo bogate sadove.

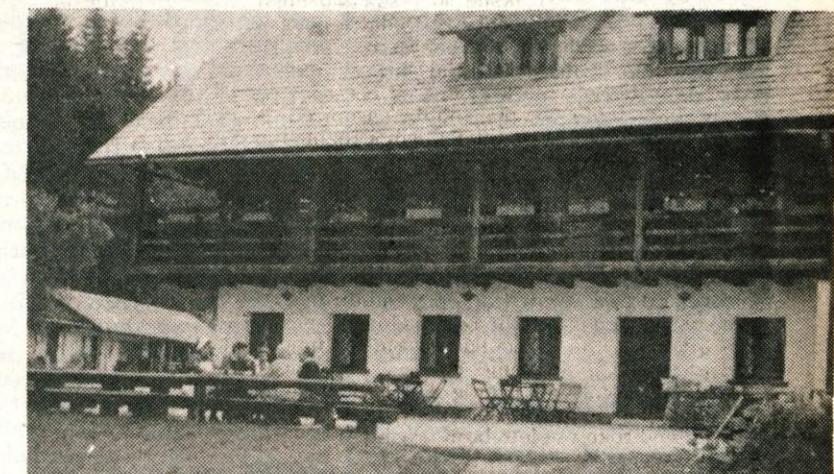
Premalo skrbe za spomenike

Škofja Loka, novembra — Na eni od jesenskih sej občinskega odbora Škofja Loka je bilo opozorjeno, da v posameznih krajevnih skupnostih pre malo skrbe za spomenike, da so bili bolj vzdrževani takrat, ko je zanje skrbel še sam občinski odbor. Krajevne organizacije zveze borcev zdaj pregledejo spomenike in opozarjajo podpisnike samoupravnih sporazumov družbenega dogovora za ohranjanje in urejanje spomenikov, naj svoje stote. Ni dovolj, če je samoupravni sporazum podpisani, za spomenike naše borbe je treba tudi skrbiti. D. D.

Dražgoškega spomenika se bodo lotili spomladni

Škofja Loka, novembra — V torek, 25. novembra, se je v Škofji Liki sestala skupina, katera naloga je obnova in sanacija dražgoškega spomenika. Skušala je uskladiti sanacijski postopek obeh ponudnikov, inž. Franca Pelka, znanega strokovnjaka za podobne sanacije z Bledu in Republiškega zavoda za raziskavo materiala iz Ljubljane. Predstavnik zavoda se je strinjal, da sanacija dražgoškega spomenika prevzame strokovnjak Pelko. Njegova varianta sanacije bo sicer precej dražja, bo pa trajnejša in temeljitejša. Kot je povedal Stane Pečar, predsednik Občinskega odbora zveze borcev Škofja Loka, naj bi maja prihodnje leto začeli delati, končali pa naj bi v štirih mesecih. Čez zimo bodo zbrali vso potrebno dokumentacijo, uredili pogodbe in poskrbeli za finančna sredstva. Finančni načrt za vso potrebno sanacijo spomenika znaša 28 milijonov dinarjev. Sredstva bo treba zbrati po gorenjskih občinah. Občinski proračuni in proračuni kulturnih organizacij verjetno ne bodo zmogli tolikšne obremenitve, zato bodo morale priskočiti na pomoč tudi delovne organizacije. D. D.

Dom na Vodiški planini obnavljajo

Radovljica, novembra — Letošnjo jesen so delavci Gradbenega podjetja Gorenje iz Radovljice pri domu na Vodiški planini uredili odvodnjavanje. Vsa leta je namreč na zahodni strani v hiši zamakalo. Spomladni bodo nadaljevali. Dom bo dobil novo kopališče in notranje opremo, na novo bo speljana elektrika in na več mestih bodo popravili streho. Tako bo dom vsaj za silo urejen toliko, da bo poleti spet sprejem goste. Tudi sredstva za obnovo doma prihajajo po dogovoru. D. D.

Zdaj so na vrsti kamni v Dragi

Radovljica, novembra — Spominski kamni talcem v graščinskem vrtu v Begunjah so urejeni. Zahvala zaslubi kranjski kamnosek Leopold Šajn, ki je prevzel to veliko delo. Zdaj čakajo na obnovo le še spominski kamni v Dragi, ki se jih bo kranjski mojster kamna lotil prihodnjo spomlad. D. D.

INTERVJU: Mitja Ribičič ob dnevu republike

Naš boj in naša upanja so skupna

»Kdorkoli, posameznik ali skupina, ki iz današnjih protisocijalističnih pobud napada revolucijo, bo skušal prej ali slej razvrednotiti tudi Avnoj. Srbski nacionalisti so včeraj napadali ustavo iz leta 1974, češ da ne spoštuje načel Avnoja, sedaj v zloglasnem Memorandumu že direktno napadajo tudi Avnoj,« je v prazničnem pogovoru za Gorenjski glas posebej poudaril Mitja Ribičič.

Za uvod vprašanje, ki ni v strogi povezavi z dnevom republike! Ljudje vas cenijo, poslušajo in berejo tudi zaradi tega, ker ste v Jugoslaviji med prvimi politiki odkrito, brez dlake na jeziku, spregovorili o nekaterih problematičnih zadevah. Prav tako ste v zadnjem pogovoru za Gorenjski glas dejali, da ste odložili dolžnosti, vendar ste še izredno aktivni v ZK, SZDL, med kulturniki. Človek dobi vtis o vaši veliki energiji, saj nikjer niste pasivni, ampak se oglašate, govorite...

Ne bi

hotel ocenjevati samega sebe. Drugim sem morda olajšal oceno o meni, ker sem vedno težil k javnemu političnemu delu. Zato se je tudi nabralo skoraj tisoč raznih mojih govorov, intervjujev in polemik, ki so nastali, ko smo bili na sredini bitke: gospodarske, politične, kulturne. Mislim, da bi brez podpore javnosti, tiska, televizije in radia hitro pogorel sam in skupaj s tistimi v naši republiki in zvezi, ki smo se tolkli za Titovo in Krištofovog smer socialistične graditve. Če smo bili realni v oceni razmerja sil, če smo zahtevali uresničljivo, smo tudi uspeli. Včasih sem se moral odločati sam brez vnaprejšnje podpore partiskskega in državnega vrha, treba je bilo plavati proti toku in tudi v interesu vse Jugoslavije proti trenutnemu interesu svoje republike. Najtežje je bilo, če je zagorela slama nacionalistične evforije, na primer ob cestni aferi. Mislim, da ne bi smeli podcenjevati tudi drobnih nacionalističnih in malomeščanskih izbruhovalcev, ki kaj hitro preraštejo v divjanje, ki ga ni več lahko zajeziti. To pa je že tema o današnjih razmerah v Sloveniji in Jugoslaviji. Ne samo vi, tudi drugi me pogosto sprašujejo, kaj počnem sedaj. S politiko sem se začel ukvarjati že pred vojno kot študent, poklicno pa od spomladi leta 1941 dalje, če se ilegalno delo in partizanstvo že lahko štejeta za profesionalno delo. Za menoj je 45 let dela, od tega dvanašt v federaciji. Kariero sem začel v Osvobodilni fronti in sedaj se vračam v OF oziroma SZDL. Samoupravljanje in sekcije fronte nudijo vsem velike možnosti, da pomagajo z izkušnjami. Me ne posebej zanimajo kulturna politika, odnosi z verskimi skupnostmi in zunanjia politika. Sem tudi član interakcijskega sveta tridesetih nekdanih predsednikov vlad ali republik, ki ga vodi bivši nemški kancler Helmut Schmidt. Letos smo zasedali na Japonskem, kjer so nas imenovali Old boys ali stari dečki. To so zelo zanimiva zasedanja zelo različnih politikov iz zelo različnih držav, ki isčemo izhode iz nakopičenih zapletov sodobnega človeštva. Rad bi tudi uredil svoje arhive in zapiske. Večiko ce je nabralc in morda bo v njih tudi kaj dragocenega za preucelavce naše sodobne povojne zgodovine. To bi bilo poleg knjig šaha in vrtičkarstva vse, da ne omenim šestih vnukov, ki rastejo v veselje mene, dedka, in žene, babice Nane.«

Naraščajoči protikomunizem

Pred dnevom republike se pogovarjava o Avnoju. Njegova načela so pogosta tarča napadov z različnih strani. V čem je bistvo avnojskih načel in bistvo napadov nanje?

»Avnoj je temeljni kamen, naš skupni mejnik, krona NOB. V življenje je priklical to, kar je v upanju jugoslovenskih narodov živilo stoletja — težnjo po svobodi in po uresničevanju samoodločbe, da bi postali gospodar na svoji zemlji, da bi v svobodni domovini živelj človeka vredno življenje. Ta načela so stalnica, čeprav smo jih potem razvijali dalje do ustave pred dvanajstimi leti. Teh načel ne bomo spremajali, tudi če bomo spremajali ustavo, da bi bili učinkovitejši v gospodarstvu in humanejši, še bolj ljudski v političnem sistemu in v podružbljanju politike. Tiisti, ki napadajo ta načela, se igrajo z ognjem kot neodgovorni fantički. Ne glede, kaj v resnici hočejo, kličejo k nam hudiča: bloke in velike sile. Napadi na našo revolucijo naraščajo zaradi plime antikomunizma v svetu, ki socializem enači s stalinizmom in totalitarizmom, pa tudi zaradi naših notranjih razmer, gospodarske krize in političnega omahovanja delavske avantgarde. Rekel bi, da plima antikomunizma v svetu že močno upada, pri nas pa zaradi zamudništva še vedno raste. Naj naštejem glavnega gesla reakcije pri nas! Najbolj razširjena je trditev, da je bila vsa naša revolucija, ves NOB, nekakšen tujek, prevara, umetna konstrukcija, vsiljena našim narodom. Drugi spet iščejo »argumente« za trditev, da je bila že stara Jugoslavija v nekakšnem demokratičnem vzponu, pa so komunisti to perspektivo nasilno presekali z revolucijo, s katero so potem »vsilili« narodom znotraj razkosane Jugoslavije krvavo državljanško vojno. Tretji si izmišljajo absurdno misel, da so si narode izmislili komunisti, na primer črnogorskega in makedonskega. Četrti bi hoteli preoblikovati Jugoslavijo tako, da bi organizirali čiste nacionalne enote, razen Kosova seveda, ki bi ga morali ukiniti zaradi nebodijetrebalaanske narodnosti. Pete skrbi, da niso religije v Jugoslaviji državne vere, da naša ustavna ureditev ne dovoli politične organiziranosti na osnovi svetovno-nazorskoga prepričanja razen marksizma, ki pa bi ga morali ukiniti. Prisotna je teza o pravni kontinuiteti stare Jugoslavije, po kateri je država edina združevalna sila, republike in pokrajini ter narode in narodnosti pa bi morali ukiniti. V resnici pa nam etatistična koncepcija, ki vse pričakuje od državnega intervencionizma, poraja tisoče nacionalističnih žarišč, vsespološno pritoževanje, komu država jemlje in daje. Na podlagi vseh takih mogočih in nemogočih trditev o naši preteklosti in sedanjosti (vseh nisem niti naštel) nastajajo razni mogoči in nemogoči »programi«, nacionalni, o civilni družbi, političnem pluralizmu in unitarizmu, vsi pa so nerealna alternativa Kardeljevih smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije

in kritične analize delovanja našega sistema. Zaradi vseh teh razlogov je prav, da Avnoj ob letošnjem 29. novembру tako močno podčrtujemo kot stalnico Jugoslavije tudi za prihodnost.«

**Ali Slovenci kot
republika in kot narod
dovolj storimo za
spoštovanje avnojskega
duha?**

»Glede načelnega priseganja na Avnoj dovolj, v konkretnem utrjevanju bratstva in enotnosti Jugoslavije pa še pre malo. Ob vašem vprašanju razmišljjam, kako pomembna za razvoj jugoslovanske revolucije je bila med NOB slovenska politična misel, na primer frontovska izkušnja in organiziranost, delegatski način odločanja, če hočete tudi vojaška strategija z izredno dobro organiziranim partizanskim zaledjem, bolničami, zvezami, preskrbo, propagando. V gospodarski obnovi, premagovanju sovjetske blokade in naslonitvi na lastne sile je imel ogromno vlogo Boris Kidrič, v graditvi političnega sistema je bil dominantni vpliv Edvarda Kardelja, v prvi gospodarski reformi in pri politiki stabilizacije pa ustvarjalni prispevek Boris in Sergej Kraigher. Vloge slovenskih kadrov v Beogradu sredi političnega vrveža ni tako lahko oceniti. Vendar upam trditi, da imajo pozitivno vlogo, da potiskajo jugoslovansko delavsko avantgar do iz krize, krepijo samoupravne pozicije v jugoslovanskem središču, iščejo odgovore na zapletena protislovja današnjega sveta ne sami zase ali dvignjeni nad druge, temveč skupaj s kadri iz drugih republik in pokrajin. Usmerjeni so v frontovski način uveljavljanja vodilne vloge ZK, s protidemokratičnimi in tudi sovražnimi silami se spoprijemajo demokratično, javno z argumenti proti pačenju resnic, mirno proti čustvenim izbruhom jeze, graditeljsko zoper razdiralnost. Zelo pomembna je njihova vloga v gospodarski stabilizacijski politiki opiranja na lastne sile, v strategiji intenzivnega gospodarjenja, v pobudah za razvoj znanosti in tehnologije ter odločne usmeritve k izvozu. Predvsem pa so v današnjem konfliktu dveh vizij socializma — administrativno-statističnega ali samoupravnega — na strani drugega.«

Velik pomen slovenskih stališč

O Sloveniji vlada v Jugoslaviji pozitivno, zadnje čase pa tudi vedno pogostejše negativno mnenje. Ali je krivo naše obnašanje v različnih

situacijah ali pa sami tudi premalo storimo, da bi nas drugi bolje spoznali?

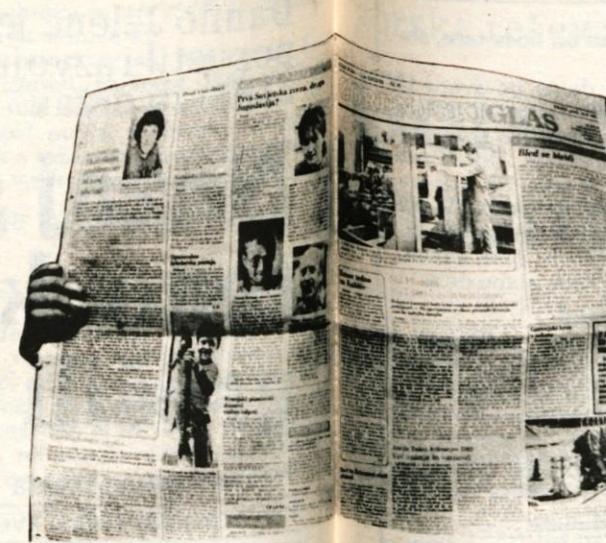
»Nujen bo dodaten napor, da bi v Jugoslaviji bolje razumeli dogajanja v Sloveniji in slovenska stališča glede gospodarske, kulturne, zunanje in obrambne politike, da bi ta stališča razumeli kot utrjevanje Jugoslavije, kot nujno skupno mobilizacijo za sanacijo političnih in gospodarskih razmer v domovini. Ker ni vedno tako, se krha zaupanje v slovenske predloge in ravnanje. Morali bi se zavzeti za avtentično poročanje iz Slovenije in za boljše sodelovanje z drugimi središči in Beogradom v smislu razprave predsednika SZDL Jožeta Smoleta na Gorjupovih dnevih. Najhitreje pa si bo Slovenija pridobila zaupanje po vsej Jugoslaviji z odločnejšim bojem proti vsakršnemu lastnemu nacionalizmu in šovinizmu, proti vse bolj agresivnemu klerikalizmu in malomeščanskemu samozadovoljstvu. Odločneje bi morali udariti po nevarni tezi, da pomeni večja povezanost Slovenije s sodobno Evropo slabitev povezanosti z Jugoslavijo, drugimi republikami in svetovnim neuvrščenim gibanje. Ob Avnu je prav povedati, da je pomenil ponosno slovensko samoodločbeno oblikovanje socialistične Jugoslavije in da je ta odločitev nepreklicna, dokler bo nepreklicno tudi avnojsko temeljno načelo o bratstvu in enotnosti, potrjeno in še podrobneje razčlenjeno v ustavi iz leta 1974, in to v smislu besed Rodoljuba Čolakovića: »Boj je bilo skupno delo vseh naših narodov. Tudi grobovi so skupni, in zgodovina ter naša upanja so skupna. Zato, ker smo vse črpali iz ljudstva, smo zmagali...«

Praksa terja nov partijski program

Družba nasploh in zveza komunistov si zelo prizadevata za ureditev vrst, za prenovo. Kje, mislite, bi morali udariti najprej, da bi bili boljši, učinkovitejši?

»Prenovo po 10. kongresu ZKS in 13. kongresu ZKJ razumem tako, kot je zahteve po posodabljanju delavske avantgarde v skleplni besedi in drugih govorih razložil Milan Kučan. Prenovo zahteva nova družbena situacija in novi izzivi, ki so nastali v težki gospodarski krizi z resnimi socialnimi, idejnimi in političnimi posledicami. Menim, da prenova ni prvenstveno statutarno vprašanje. Nekateri misljijo, da bi morali samo zaostriiti notranjo disciplino, demokratični centralizem, hierarhično odgovornost. Tudi to bi morali storiti, vendar povezano z idejno enotnostjo. V enotnem revolucionarnem smotru moramo uresničevati to, kar zvezi komunistov ni uspelo od devetega kongresa do danes: ustvariti pogoje za vodilno vlogo delavskega razreda na področju razširjene in družbene reprodukcije. To je bila tudi prva zahteva 13. kongresa razen dogradnje političnega sistema. Komuniste Jugoslavije danes povezuje program iz leta 1958, ki se je tudi potrdil kot temeljna usmeritev delavske avantgarde v graditvi socialistizma, osvoboditvi dela in novih odnosov med ljudmi in narodi. Ta program so razvijali razni dokumenti. Morda pa je že nastala potreba, da bi na osnovi velikih sprememb, ki so nastale v strukturi naše družbe in tudi delavskega razreda, obenem pa tudi v zavesti in miselnosti naših

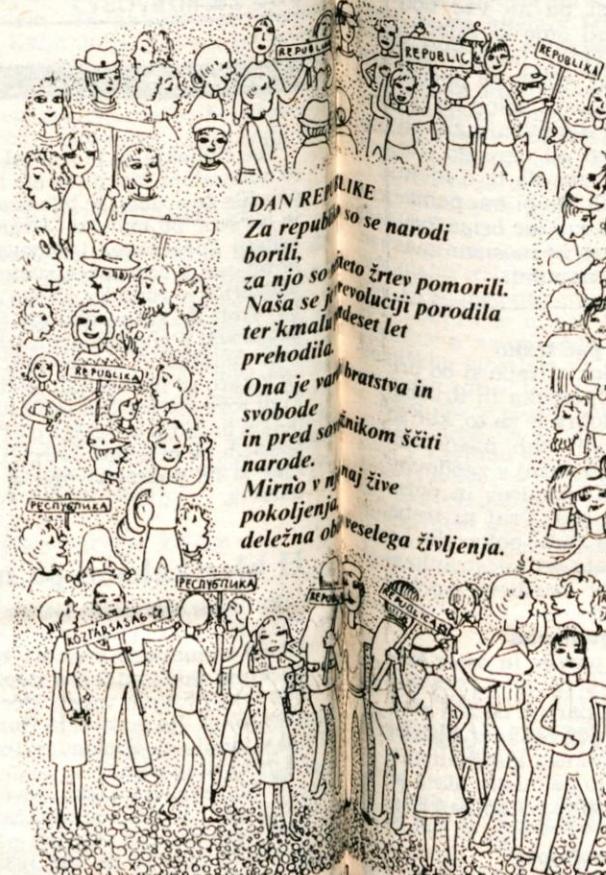
ODPRTE STRAN

ODPRTE STRA

Ob prazniku vam ponujamo na pokušino dve porti strani. Za sodelovanje smo prosili Mitja Ribičiča, Emila Pintjija, Igorja Torkarja in Jožeta Voleca. Želimo, da bi se vam ob bratu utrnilje kritične misli in, da bi zapisali in nam jih poslali.

Iskrene čestitke ob dnevu republike

narodov in narodnosti, napisal nov celovit program kot dolgoročno vizijo strateške usmeritve naše delavske avantgarde. Ta program bi seveda moral upoštevati velike spremembe v sodobnem svetu zaradi znanstvene in tehnološke revolucije, spremenjene politične karte sveta, nevarnosti vojn in ekološke katastrofe, novih razrednih nasprotij, neuvrščenosti, dolgov, brezposelnosti, ekonomske dominacije na Pacifiku, zaostajanja Evrope, juga Evrope in Mediterana in zanimivih procesov v socialističnih državah, še zlasti na Kitajskem. V tem zapletu nem vrvišču protislovij bi bil program ZKJ kot temeljna lista človekovih in narodnih pravic ter vizija svetovnega miru, napredka in humanizma zelo dobrodošel.^x

nih monopolov gidecjev gospodarjenja, ne pa se v gospodarsko stribitko za večjo proizvodvo, za manjšo stroškovjo. Socialistične sile še naši glavni fronti, ampajajo na obrobju v razpis zgodovinskih vprašanjnih deliktih, božičevanju službi, zmotah in dilemih obdobjij, umetniških in potvorbah. Prav je, da mo teh vprašanj, da nitem. Ni pa prav, da se mo kar vsi skupaj, oddo republik in pokrajin, da jih obravnavamo kot ša usoda in prihodnost mo od pravih odgovornosti, mnogokrat vsiljenih vprašanja. Ljudje pod:

Napovedi za prihodnje
leto niso obetavne; to
kažejo tudi sedanje
razprave. Veliko ljudi pa
če misli, da lahko

se misli, da lahko potegnemo voz naprej. To bo nujna mobilizacija ljudi, združenih v SZDL in drugih organizacijah. Kot aktivista SZDL vas sprašujemo, kakšne so potlej sedanje naloge SZDL?

»Gospodarske razmere ozdraviti, lotiti se inflacije z mečem, ker je dejal Janez Stanovnik, to je prioriteta nad prioriteto. Samo skupen nastop vseh, usklajena aktivnost SZDL z državo in na vsakem delovnem mestu nas lahko reši težav. Problem je, da se prepriramo o razdeljevanju še neustvarjenega, o prelivanju sredstev, o raztezljivosti proračunov in krepitvi notranjih in desnega razbojnika. In tako, kot smo se naučili v zanskem boju. Kadar vratnik uspel razbiti zbrali in prešli v ofenzivo, ravnal po veliki roški ostrovov in belogardistov Esterházyjev s formiranjem prvih brigad.«

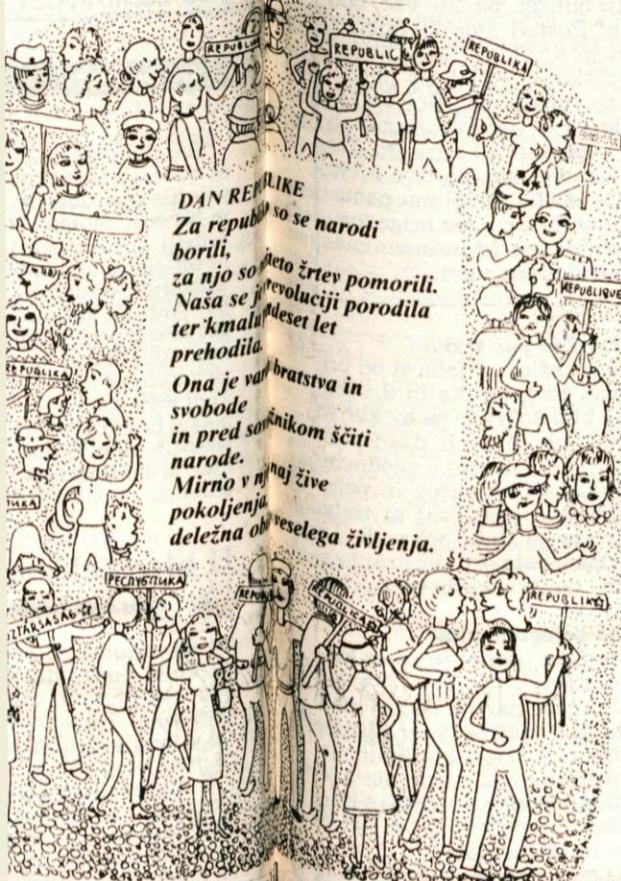
KAKO IZ KRIZE V RAZVOJ

ODPRTI STRANI

Ob prazniku ponujamo na pokušino dve strani. Za sodelovanje smo posili Mitja Ribičiča, Emila Pintarja, Igorja Torkarja in Jožeta Volca. Zelimo, da bi se vam ob tem utnile kritične misli in, da bi zapisali in nam jih poslali.

Iskrene čestitke dnevu republike

in narodnosti, napisal jih monopolov gledenje cen in pogovit program kot dolgoročno strateške usmeritve na se v gospodarsko stabilizacijo, ke avantgarde. Ta predstavitev moral upoštevala remembo v sodobnem socialističnem sile še niso na tej adi znanstvene in tehnične svetega, nevarnosti politološke katastrofe, novih nasprotij, neuvrščenosti, ekspresionalnosti, ekspresivnosti, dominacije na Pacifiku, na Evropi, jugu Amerike, na vzhodu v zgodovinskih vprašanjih, verbalnih delikti, božičevanju, civilnih službi, zmotah in dilemah prejšnjih obdobjij, umetniških tvorbach in potvorbah. Prav je, da se lotevamo kar vsi skupaj, od federacije tajskem. V tem zapletu protislovij bi bil prvi k temeljna lista človeka, ki ga miru, napredka in zelo dobrodošel.

čudi za prihodnje o obetavne; to tudi sedanje ve. Veliko ljudi pa i, da lahko emo voz naprej. Ti ia mobilizacija druženih v SZDL ih organizacijah, tivistva SZDL vas jemo, kakšne so sedanje naloge

larske razmere ozdravljajo in inflacije z mečem, kar Stanovnik, to je prioritet. Samo smo se vse, usklajena akti L državo in na vsakem mestu nas lahko rešiti, em je, da se prepričamo, da formiranjem prvih slovenskih brigad.

Pogovor pripravil J. Košnjek

Bližajo se prazniki. Toda zdaj se, da nam letošnje leto, ki se počasi izteka, ne ponuja ravno praznično razpoloženje, in čeprav sem prepričan, da silvestrovjan na Gorenjskem letos ne bodo manj vesela kot sicer (še dobro, da je tako!), bo december vendarle čas obračunov, bilanc in analiz.

Kako tudi ne, saj nam vsa poštene dolgoročna predvidevanja kažejo, da vstopamo v sedmo suho leto. Jesenske analize slovenskega gospodarstva so sicer pokazale rahlo izboljšanje stanja: povečala se je gospodarska učinkovitost, celo osebni dohodki so realno porasli za dobra dva odstotka, toda ekonomisti opozarjajo, da je to le prilagoditev našega gospodarstva kriznim pogojem, skoraj gotovo to še ni začetek novega konjunkturnega obdobja. Pozitivni premiki, ki jih v teh biličnih dneh radi navajamo, so namreč spremeljni z negativnimi pojavi in trendi na drugi strani. Koc je prekrat: ko smo ga potegnili do vrata, so ostale noge bose: upadel je izvoz na zahodne trge (ob delni preusmeritvi na kliničko območje), kar je Slovenijo po nekaj letih ponovno pripeljalo do negativne plačilne bilance. To nikakor ni taktični odgovor slovenskega gospodarstva na to, da ne more več razpolagati in gospodariti s svojimi devizami; nasprotno, upadanje izvoza je skoraj gotovo izraz še vedno naraščajoče tehnološke zaostalosti. Vso obesnožnost tega zaostajanja je mogoče razbrati iz podatkov, da pralni stroj iz Gorenja poganja motor, ki je težak dobrih 6 kg, italijanski pralne stroje pa motorji, ki tehtajo le približno 2,5 kg. (Delo, 11/11-1986). Inflacija hitro narašča in pobira akumulacijo, v Sloveniji za okrog 5 odstotkov hitreje kot v drugih republikah, kar dodatno zmanjšuje našo kupno moč in povečuje prispevke; ti tudi sicer naraščajo, tako da se reproduktivska sposobnost gospodarstva in družbe v celoti še naprej zmanjšuje. Vsi ti podatki kažejo, da je sedanje izboljšanje gospodarskih rezultatov predvsem posledica hitre rasti, kar ustvarja le nova struktura nesorazmerja, ne pa podlage za zdravo gospodarsko rast.

Teh podatkov ne navajam zato, ker bi želel zanikati uspehe tam, kjer so, ali razvrednotiti napore, ki so bili za doseg te uspehov nedvomno potrebni. Nasprotno, želel bi le opozoriti, da razvojnega ravnotežja še nismo dosegli, da bo treba še marsikaj spremeniti: v našem gospodarstvu, v naši organiziranosti, v našem pojmovanju in obnašanju, v naših odnosih do drugih in okolja — pa tudi v odnosih drugih do nas, kar je nedvomno enako pomembno kot ostalo. V tej deželi vse preveč govorimo o nerazvitosti in nerazvitih, mnogo pre malo pa o razvoju.

Slovenija ima velik razvojni rezerve. Toda izjemno pomembno je, da se zavedamo, kje iskati te rezerve. Prešli smo obdobje ekstenzivnega razvoja, izčrpali smo skoraj vse možnosti, ki nam jih je ta model nudil — in zelo nevarno bi bilo, če bi v sedanji krizi ponovno iskali rešitve v tej smeri. Slovenski viri so danes znatno bolj izčrpani kot v nekaterih drugih okoljih. Stopnja zapolenosti je visoka, skoraj bi lahko rekli previšoka. Dosežena je to tako, da je v Sloveniji veliko število delavcev iz drugih regij, brez družin — in seveda na račun naših lastnih otrok, ki shodijo v jaslih (petnajst na eno varuško!), vstajajo med peto in šestom, da bi bili v vrtcih še pred štartom staršev, v osnovni šoli pa nato po potrebi dobivajo sedative za pomiritev in koncentracijo. Energetskih virov skoraj nimamo več, uvažanje premoga pa postaja skrajno problematično: ne zato, ker se naši partnerji ne držijo vselej pogodb, temveč predvsem zato, ker naše rastlinstvo in ozračje, pa tudi stavbe in mostovi, še tega živepla, ki ga danes spuščamo v zrak, ne morejo predhati. Tudi surovinski viri so skoraj izčrpani — kar tudi ni čudno, če računamo, da ra-

bimo za pralni stroj 6 kg težak motor, za kg aluminija pa več kot tono vode in strašanske količine energije.

Sociologi ugotavljajo, da začenja sedanja slovenska populacija kazati znake preutrujenosti in izčrpanosti. Zato je seveda izjemno nevarno vsako poenostavljenje glede na razvoj in bodočnost. Da bi si to bodočnost sploh zagotovili, ni treba delati več, temveč bolje. To pa pomeni iskanje sprememb v smeri kvalitete gospodarjenja, organizacije, upravljanja. Naj jih naštejem samo nekaj:

1. zmanjšati je treba število delavcev, katerih delo niti ne povečuje družbenega bogastva niti ne prizve k kvaliteti življenje na vseh:

1.1 spremeniti je treba računovodske sisteme in zmanjšati število delavcev v njih (danes je v Sloveniji v računovodstvih okrog 40 tisoč delavcev, večji del preobremenjenih!);

1.2 poenostaviti je treba bančne sisteme in zmanjšati število zaposlenih. Mnogo pove podatek, da je število delavcev v teh sistemih v zadnjih 30 letih (1955 — 1985) načršalo bistveno hitreje (naraslo je za 4-krat) kot število delavcev v izobraževanju in znanosti (naraslo za 3,3-krat);

1.3. zmanjšati je treba upravne službe občin in republike (in zlasti federacije!) predvsem s poenostavljivo in omemljitivo administracijo oziroma preciznejšo določitvijo pristojnosti vseh organov; še mnogo bolj pa je potrebno racionalizirati delovanje samoupravnih institucij;

1.4 z večjo uskladitvijo reproducijskih tokov (predvsem ob višji stopnji pravnega reda na vseh ravneh) je treba zmanjšati skladiščenja, zaloge, rezerve, transportske (zlasti interne), prekinitev, mrtve kapitale...;

1.5 z reorganizacijo upravljanja je treba v podjetjih zmanjšati število upravnih in administrativnih delavcev, predvsem pa količino časa tudi vseh drugih delavcev, potrošenega za upravljanje. Od sedanjega razmerja 1:1 (čas proizvodnje: čas, porabljen za upravljanje, administriranje, komercialno itd.) bi morali stremeti k razmerju 70:30, ki ga podjetja v razvitih deželah zlahka dosežejo — upoštevajoč seveda raziskave in razvoj kot sestavni del proizvodnega časa;

1.6 in nazadnje, bistveno bolje bi morali organizirati sam proizvodni proces — z mnogo več disciplin, prizadevnosti, vestnosti dela, z manj zamud, prekinitev, izostankov, nesreč, pa tudi neracionalnega in nesmiselnega garanja.

2. pospešiti je treba tehnološko komponento razvoja: v vse procese proizvodnje, organizacije in upravljanja je treba vnesti več znanja. Mnogo tega znanja obstoji danes v svetu, tudi v sosednjih deželah — s patentno dokumentacijo, s standardi, s prospekti in katalogi nam je večji del tega znanja na razpolago — in lahko bi ga uporabili, če bi bilo naše lastno znanje primerno, če bi se zares potrudili v tej smeri. Zdaj ne gre več samo za to, ali se nam to splača ali ne — to moramo storiti. Ni več vprašanje, ali je naša stimulacija zadostna ali ne — za preživetje gre. Energija, surovine, delo, prostor in čas so postali v sodobnem svetu preveč dragoceni, da bi jih lahko še naprej razmetavali za cenene in slavne.

be izdelke; če bi se nam to zgodilo, potem bomo to plačali s preveč dela in premalo zasluga, z uničenim okoljem in begom strokovnjakov v tujino. Podatki kažejo, da bi v tem primeru do leta 2000 izgubili 7 do 10 tisoč strokovnjakov — to pa je dejansko vprašanja preživetja.

Slovenci smo staro ljudstvo in mlada družba. Za nami še ni sedemdeset let državne organizacnosti, in povsem naravno je, da v iskanju ustrezne oblike in vsebine organiziranosti iščemo na vse strani. Le težko se privajamo lastnim institucijam, lastnim političnim strukturam. Mnogo smo spremenili v preteklosti, kriza nas spodbuja, da iščemo naprej, nas sili, da spremišnjamo hitreje. Prav gotovo pa je naš dosedanjši razvoj utrl globoko brzado in jasno nakazal smer bodočega: ne moremo si več privoščiti ekstenzivnega tipa razvoja, neracionalnega trošenja vseh virov, samouničajočega priganja za še več dela. Delo mora postati racionalnejše, bolje organizirano, učinkovitejše. Prostega časa mora biti več; namenjenega otrokom, izobraževanju, kulturi, rekreaciji.

Krizne razmere ne smejo porajati malodušja ali celo apatičje; to je izraz intelektualne in razvojne nemoci. Razvoja nam ne bo ničesar zagotovil in ničesar podari. Nikarških skladov za hitrejši razvoj Slovenije ni na vidiku, zato si bomo morali razvoj zagotoviti sami, tako kot morajo to storiti drugi avtonomni narodi. Pri tem praviloma nimajo nič boljših možnosti kot jih imamo mi. Postavimo se na realna tla: idealnih razmer ni. Karkoli poznam tujih družb, v nobeni podjetju nimajo bistveno boljših pogojev gospodarjenja. Mogoče malo več reda — toda hiše ne pospravi tako, da jo zažeš.

Emil Milan Pintar

NEKAJ MISLI ZA PRAZNIK

Meditacija o molku

Nisem več rosnost mlad. Zato sem ob slehernem novem rojstnem dnevu vedno bolj samokritičen kot samoljuben. Človek ob rojstnem dnevu v tih urah poskuša samemu sebi predložiti pošten obračun svojih slabih in dobrih del. Starejši kot sem, bolj podčrtavam v tem obračunu svoja slabla dela. Zato, da bi jih v naslednjem letu zagrešil manj.

Ker tudi naša federalna republika ni več rosnost mlada, najbrž ni destruktivno — kot bi rekel kak zastarel aktivist — če ob njenem rojstnem dnevu — kot kritični pisanatelj — ne naštevam njenih, v dobroh štirih desetletjih napokonih naprednih del. O teh bodo slavnostni govorniki in uvodničarji v tisku povedali in napisali več kot dovolj.

Opažam prva — sicer še bledu — znamenja, da naša družba počasi prehaja iz monološke v dialoško družbo. Zame je to pomemben prenjam, saj sem že večkrat zapisal, da nam bo samo dialoška družba omogočila iskanje novih oblik socialistizma, ki bodo najbrž edine nakazovale poti iz večplastne krize našega in drugih socialistov.

Svoboda nastajajoče dialoške družbe mi dovoljuje, da za praznične dni sicer ne zapišem številnih potrebnih kritičnih opozoril, ampak samo eno, ker je pač prav, če je človek za rojstni dan prijazno obziren. Kritičnemu opozorilu sem dal naslov Meditacija o molku!

Kadarkoli o čemerkoči opreznim, molče najbolj na glas preklinjam, obojam, smešim — in grizem samega sebe...

Prekleti molk. Molk. Zgovern molk, mučen, grobni molk, pretrgani molk, enominutni molk. Zaviti se v molk, pogrezniti se v molk. Molčanje, molčeč, molčečnost, molčečnež. Molčeč pogled, molčeče srce. Molčati kot zid, molčati kot riba, molčati kot grob... O tem viri molčijo...

Molk vlada. Zgubili smo besedo. Zgubili smo domačo, govorjeno, materno, pisano tiskano besedo. Zgubili smo trdo, ostro pa tudi lepo, dobro, toplo, resno, moško in častno besedo. Snedli, požrli, prelomili smo besedo. Beseda zastaja, beseda ne gre z jezikom. Nikogar ne držimo za besedo. Beseda se ni uresničila, beseda ni meso postala. Ne pridemo do besede. Ne oglašamo se k besedi. Beseda nam je vzelo.

Molk vlada. Molk nas včasih rešuje. Molče govorimo le znotraj, pod kožo, z jetri, z drobovjem, z žolčem. Molk, molk... Zaukan molk, svobodni molk, trmasti molk, nevarni molk, lisjaški molk, mežnarski, strahopetni, sramotni molk. Prirjujoči molk pa žalostni in grenki molk. Prekleti, koliko žalostnega molka!

Muči me neusmiljeni spomin. Smrtni marš lagerašev. Marširali smo... surovo gnani, zastraženi, se-stradani, pretepeni, streljeni... zaviti v grozljiv, preteči molk...

In mnogo talcev je pred puščko ponosno molčalo!

Jetniki v dolgoletni ječi umolčeno.

Trpljenje, strah, pa tudi zvitost, hinavščina, častihlepje... vse se

večkrat skrije v molku. Molk včasih odzene obtožbo in kazen.

Molčiš in nič te ne more preprostiti da spregovoriš — razen s pomočjo rablja. Pa še z njim ne izvabiš besede slehernemu.

Rablji, kralji, cesarji, predsedniki, sodobni graščaki in papeži vseh barv ne molčijo. Molčijo, oziroma morajo molčati podložniki, molčijo verniki, molčijo tlačani. Srednjeveški in današnji! Žalosten, grenak molk. Molčijo sužnji vseh mnogobarvnih ideologij. Črnih, rdečih, oranžnih, rumenih, zelenih in modrih in mavričnih ideologij!

V taboriščih modrih nasilnikov poginejo milijoni nedolžnih ljudi. Svet molči. Molči o črvu v breskvi in govorici le o njeni žametnolepi koži.

Oranžna vojska bombardira, požiga vasi in pomori na tisoče matjer in otrok. Ljudje molčimo.

Mavrične rakete raztreščijo slobodno državo. Vladarji sveta molčijo.

Požrešni NAPREDEK ČLOVEŠTVĀ zastruplja zrak in zemljo in živali in ljudi. Požrešne ideologije zastrupljajo misel in čustva človeka. Krmrji človeštva molčijo. Molčijo o črvu v breskvi in govorico le o njeni žametnolepi koži. Prekleti, koliko črvov v breskvi sveta in koliko žalostnih, strahopetnih, sramotnih, kramarskih molk!

Sele v jesenskih letih sponzavam, da je med vsemi zločini MOLK eden največjih...

Igor Torkar

● **Eno jabolko na dan, dohtarja stran**

Stane Križnar je velik ljubitelj narave:

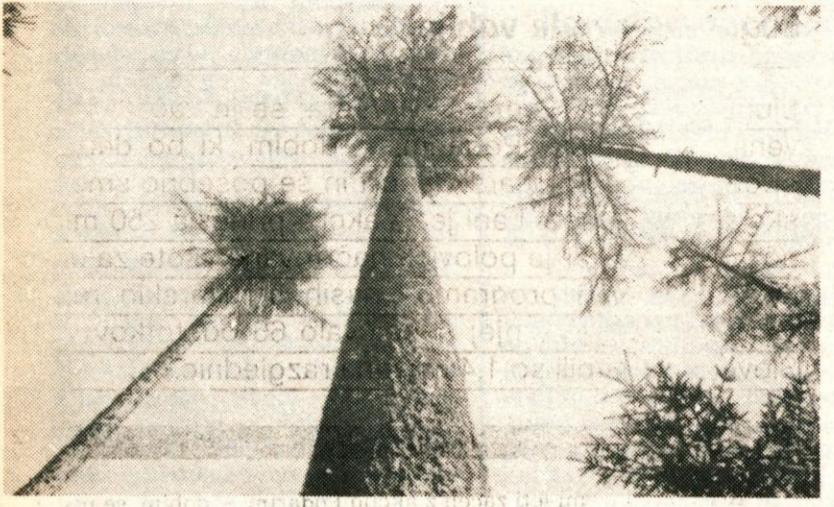
● **Jaz naravo ljubim.** Človek je produkt narave, česar se ne zavedamo, sploh pa ne tega, kako močno je že načeta. Do narave smo prav zločinski in kaznovala nas bo tako, da bomo planet brez življenja. Prav socialistična družba bi morala biti pri tem odločnejša, bolj radijalna. V obratovanju ne bi pustil niti enega projekta, ki ni »ekološko čist.«

Spremembe se kažejo v rastlinstvu in živalstvu. Izginjajo ali so že zelo redke nekatere ptice pevke, ki se hranijo s semenom. Liščka nisem videl že nekaj let. Edina prebivalka sadovnjakov je sinička, že vrabcev je manj. Kje še slišite reglanje žab ali murnčke?

● **Opazujem smreke,** katerih vrhovi se množično sušijo. Sadjarji morajo venomer škropiti, da lahko velja »eno jabolko na dan, dohtarja stran«, kot pravi ljudski pregor. A v svetu že velja, da je naravna hrana brez škropiv veliko več vredna. Jabolko, ki ima črva, je na trgu tudi do petkrat dražje kot tisto, na videz lepo in okroglo, a kaj veš kolikrat škropljeno.

● **Srne so vidno vznemirjene,** saj v gozdu nimajo več miru. Zato se tako zelo bližajo našim domovom in postajajo domače. Ko opazujem srne, ki so plašne živali, kako se sprehabajo v bližini hiše in se prav ničesar več ne bojijo, me skrbi. Za te živelji dokaj čudno, nenavadno obnasanje.

● **Človek je stopil na Luno,** to sta mu omogočili znanost in tehnika. Vrhunski znanstveni dosežki vseposod, a taista znanost ni zmožna praviti navadnega pšeničnega zrna. V tem je vsa velika moč in modrost narave. Vsa človeška modrost ni nič, ker je človek samo produkt narave. In če v naravo prehudo in pregloboko posegaš, te udari...

Bilo je nekoč...

Milijoni v koprivah — Morda se bo komu zdele čudno, da so tudi koprive toliko vredne. Toda GOSAD plačuje nabiralcem za kilogram suhih listov 80 dinarjev in če jih nabiralcem naberejo 50 tisoč kilogramov, lahko dobijo za koprive 4 milijone dinarjev! Lahko še več, saj je kopriv pri nas dovolj, a odkupna podjetja se branijo, češ da zelišč in kopriv ne poznajo...

Gorenjski glas, 1951

Najboljše bodo obdarili — Učenje je napor, zato ob koncu leta v Kranju obdare najboljše učence, letos jim pripravljajo sprejem. Ogledali si bodo potek podjetja, pogostili jih bodo in — obdarili! Tako se jim bo mesto vsaj malenkostno, pa vendar z ljubezni oddolžilo za njihov trud...

Gorenjski glas, 1951

Premaknjena birokratska ura — Uvedeni so novi boni, ki naj bi pomagali finančno šibkejšim slojem do preskrbe. Od dodeljevanja so bili izključeni obrtniki, a bonov je zmanjkalo. Tako morajo iz Selške in Poljanske doline, z Jezerskega in iz Tržiča že tretjič v Kranj na okraj. A oddelek za izdajanje nakaznic pri Narodni banki, ki ima uro premaknjeno za četrto ure naprej pred radijsko, odklanja izdaje kart. S tem ubijajo ljudem voljo do dela...

Gorenjski glas, 1951

Pisana Loka, črn je Kranj, z močnikom Kamnik je ves ocmokan... Kamnik je res ocmokan, a ne z močnikom, pač pa z odpadki...

Gorenjski glas, 1951

Ni gostiln, ni stranišč — Danes po Kranju najdeš celo crknjene miši. Delno je kriva pomanjkljiva vzgoja prebivalstva, delno oblastni organi, ki jim ni mar sanitarno zaščite. Pred vojno je imel Kranj več kot polovico manj prebivalcev in 33 gostiln. Tedaj so bile te vrste naprave po gostilnah več ali manj javne. Po vojni je manj gostiln in več ljudi, stranišč pa ni...

Gorenjski glas, 1951

Večno aktualna Šmarjetna — Stražišče je še vedno dolga vas; po regulaciji ostal naj to zelen bi pas; še koloradarja lovimo brez nervoze; Šmarjetno žrejo pa — stražiške koze.

Gorenjski glas, 1951

Stane Križnar pravi:

Nihče ne more biti sol narodu

Jesenice, 27. novembra — Predsednik medobčinskega odbora ZZB NOV za Gorenjsko Stane Križnar govori o razmerah, v katerih živimo. »Nekateri med nami so že klasični primeri revežev, socialistična morala se maliči. Nikjer na svetu se vprašanje dela ne pojavlja v parlamentu ali skupščini, pri nas je delo téma dneva. Tako sem se pripravljen umakniti, če sem zavora. Želim in moram misliti s svojo glavo, ne maram pa hoditi na partijske sestanke samo zato, da bomo tam nekaj prebrali.«

D. Sedej

Nekdanji borec, komunist, zagnan aktivist vsa leta po vojni. Danes povsod, bodisi kot predsednik medobčinskega odbora ZZB NOV za Gorenjsko, bodisi v navadnem pogovoru z znanci in prijatelji, kaže svoj neugnani živiljenjski aktivizem z moralnim podvarkom pokončnih ljudi. Izpoveduje neubranljivo in naravost, s posluhom za družbenoekonomsko vprašanja in vsečloveške vrednote, zna ločiti malopomembne živiljenjske epizode in daje vso prednost izvirnim idejam.

Stane Križnar veliko premišljuje in kdor danes razmišlja, je njegova beseda grena in spoznavna. Premišljuje s svobodo zdrave pameti, z moralno bistromnostjo, s pogumom do dvoma, z ljudsko razumnostjo in govorniško spretnostjo, ki ji ne manjka ljubezni humornosti.

● **Ljudje ne umirajo več po cerkvenih pragih**

Stane Križnar, kako vidite svet in živiljenje danes, če ga primerjate s predvojnim in povojnim?

»Moja generacija ima drugačne poglede, saj ve, kako je bilo včasih živiljenje zategnjeno. Zdaj se je v temeljih spremenilo: nekajkrat za tristo šestdeset stopinj. Če pogledamo s socialnega stališča, se zdi že nemogoče, da bi ljudje umirili po cerkvenih pragih, ljudje ne hodijo naokoli lačni in strgani, ni poklicnih beračev...«

Vendar so sence nad temi, nedvomno dobrimi preobrati.

»Seveda so, velike sence, ki vse blagostanje ogrožajo. A je treba vedeti, da borce spremembe drugače cenimo, a obenem vidimo, da gre ves svet z razvojem, nas pa bremeni hudo zadolževanje, ki ni od včeraj. Drugače gledamo tudi zato, ker je naša revolucija dala ogromne žrtve, ker so bili tudi po vojni večni incidenti na naših mejah, ko je povsod pokalo, da so ljudje z zanosom čuvati Jugoslavijo...«

Ljudje so verjeli, bili so zavedni

»Duh patriotizma je bil resnici na visoki ravni, čas pa izjemno težki. Šlo je za biti ali ne biti, za utrjevanje državnosti, za ohranjevanje revolucije v otopani in siromašni domovini. Vse poražene stranke so mlado državo napadale, zato so bile po vojni velike žrtve.«

Zakaj ne?

»Ljudje, ki bi morali iti z družbenega odra, bi že morali oditi. Stopnice se pometajo od zgoraj navzdol. Do besede bi morali priti mlajši. Odprimo vrata, da bodo mladi lahko rasli ob starejših.«

● **Človek, ki mu od nosa teče, slab delo**

»Saj ni res, da bi po svetu izjemno veliko delali, garali. Ne delajo več in bolj, le veliko boljšo organizacijo dela imajo. Delati morašlahko, ne s silo. Ne kot nekdaj, ko je veljalo, da nisi nič prida, če se nisi privilekel domov doma pove štirih. Tisti človek, ki mu od nosa teče, slab delo.«

● **Socialne razlike**

»Nepojemljivo je, da danes v bloku živita direktor in delavec. Socialne razlike med njima so tolikšne, da je grozljivo. Direktor se shaja, medtem ko njegov sed, delavec, ni zmožen več pokriti osnovnih živiljenjskih stroškov.«

● **Nespoštovani dinar**

»Čudno: vsi plačujemo z dinarem, ki sploh ni nič vreden, kot da ni naš denar. Če ga ne bomo spoštovali, ne vidim kaj velikih sprememb.«

● **Preveč postopačev in lenuhov**

»Notranje rezerve? Ni jih, če je preveč lenuhov in postopačev. Vsaka gradbena deska je lahko notranja rezerva, a kaj, če se delavcu ne ljubi, da bi odžagal 20 centimetrov, če jih toliko potrebuje. Vzel bo kar celo desko...«

● **Tuji smo si**

»Človeški napredek je silovit, človeški odnosi pa se vse bolj slabšajo. Postali smo si tuji in zgrozim se, ko vidim, da se ljudje, ki živijo skupaj, sploh ne pozna. Saj se velikokrat sploh ne ve, če je človek v stanovanju živ ali mrtev, nesrečen ali ogrožen. Nečutimo se obvezne, da bi o njem sploh kaj mislili, da bi mu pomagali. Ondans, če kaj me briga, priča o vsem našem neznenem malomečanskem napuhu.«

V taki krizi je pač težko

»Seveda je težko, a treba si bo pridobiti ugled. Ekonomski in družbeni kriza je bila dobra le za to, ker so se pokazale barve vseh nasprotinov, ljudi, ki težijo nazaj v zgodovinsko preteklost. Klerikalcev in, poražene buržoarzije zdaj vsaj ni treba iskati, ker sta se sami pokazali. Le zato si prizadevata za večstrankarski sistem, da bi družbeni koristi obrnili sebi v prid.«

● **Pijani od belega kruha**

44 let ste član partije in oster kritik slabega dela

»Ponavljam, da partija ne živi med delavci, da je v njej veliko dvoličnosti, cel kup partitskega klerikalizma (eno se dela, drugo pa misli). Malo je konstruktivne kritike, ki edina rešuje in zdravi.«

Zakaj ta nesposobnost?

»Ker na takih kadrov, ki bi bili bolj idejno oboroženi, razgledani, nepristranski, ki bi se bojevali za idejno enotnost. Ne moremo imeti sto politik!«

Lagodnost...

»Vse je posledica lažnega blagostanja, nezasluženega standarda. Opipanili smo se od belega kruha in da takega pjanstva se nikdar ne streneš.«

Zdi se, da je mladina zmedena.

»Več čudnih prijmov je, ki so usmerjeni proti mladim. Če bo kdo uspel, da nam mladino iztrga, potem je pogreb tukaj. Še v staro Jugoslavijo se je patriotizem vcepljal v mlaide glave od šole do prižnice, mi pa mladino zasujemo s poplavno šundo, a zraven ne nudimo ničesar drugega.«

Tu je vendarle vsaj šport...

»Ta množični šport je brez denarja. Pri nas je v športu doma klubštvo in lov za vrhunstvom, to ni nobena množičnost. Kaj pa naj nudimo mladim za zdravo rekreacijo, če ni denarja?«

Mladino torej izgubljamo.

»Izgubili jo bomo, če bomo dopuščali vse anomalije, družbene, morale. V zadnjem času opažam prav markantno pojavov pri vodilnih ljudeh, ko dovoljujejo, da jih obveščajo neki sateliti ali satelitki, ki krožijo sem in tja in prenašajo govorice. Obveščevalno službo rabi slab direktor, oči in ušesa mu morajo biti samoupravni organi. Še bolj žalostno je, da se kadrovska politika gradi na teh satelitkih, kar je težka bolezne države. Potem se odnosi nujno zatostrujejo.«

Zakaj se kot komunist čutite tako nemočnega?

»Dolgo sem član partije in odkrito povem, da sem se pripravljen takoj umakniti, če sem zavora — samo da bi bila partija spet zdrava. Če bom dvakrat prišel na partijski sestanek samo zato, da bomo tam nekaj prebrali, je vseeno, če me ni. Saj grem lahko v SZDL. Takole živeti in samo članarino plačevati, ni nič. Nočem biti neki papirnatni član. Želim in moram misliti s svojo glavo, za skupni cilj, za boljše medsebojne odnose, brez malomečanskega napuha, izpirjenosti in moralne pohabljenosti.«

Dr. Mira Zaman – zdravnica, alpinistka, gorska reševalka, mati štirih otrok...

Gore so njenomamilo

Tržič, novembra — S čim vse si bogati življenje? Zdravnična splošne medicine je v tržiškem zdravstvenem domu, mati štirih otrok, starih od tri do deset let, alpinistka, pripravnica za gorsko reševalko. Veliko smuča, rada obiskuje prijatelje doma in v tujini, hodi na koncerte. Pripravlja se na specialistični izpit in razmišlja o dvomesečnem izpopolnjevanju znanja in spoznaja o akupunkturi na Kitajskem. ob vsem tem z možem načrtujeta še gradnjo hiše.

C. Zaplotnik

Zgodoba o tem, kako je Ljubljana po rodu zašla na Gorenjsko, je zanimala. Ko je končala zdravniški staž, so ji v Ljubljani na treh mestih ponujali službo. Vse je zavrnila, ne zato, ker bi bila izbirčna, le delati in živeti je hotela zunaj velikega mesta, na podeželju. »Rekla sem si: grem vprašat na Gorenjsko. Postavila sem se ob cesto, dvignila palec in ustavila sta mi Ljubljana, ki sta hitela v Tržič nakupovat čevlje. Dobro — grem pa še jaz v Tržič, morebiti imajo tam službo za mene, sem dejala sopotnikoma. V tržiškem zdravstvenem domu me je sprejel dr. Andrej Robič in mi dejal, da lahko primem,« se spominja dr. Zamanova.

Štiri leta je delala v obrtni ambulanti Bombažne predilnice in tkalcice. Delo je bilo po svoje zanimivo, vendar ne tako raznoliko, kot je zdaj v splošni ambulanti tržiškega zdravstvenega doma. Tu so med pacienti poleg delavcev tudi starješi in otroci, tu nima toliko opravka z namišljenimi bolniki in z bolniškim staležem, tu lahko dvakrat na teden zdravi tudi z akupunkturo. Pred leti se je bolj naključno kot namereno udeležila kongresa o akupunkturi. V Zagreb je opravila izpit, poslušala je korejske strokovnjake in Dobrni, zdaj razmišlja še o dvomesečnem strokovnem izpopolnjevanju na Kitajskem. Vse se visi v zraku, nič ni dogovorjeno in jasno. Najprej mora dobiti

kitajsko štipendijo, zatem dovoljenje republiškega komiteja za zdravstvo, nazadnje še denar.

Nerada odreča zdravniško pomoč tudi zunanjemu službenemu času, tudi ko jo kličejo domov. »Ljudje so za to zelo hvaljeni. Na banki, pri mesaru, v trgovini, kjer so pogosto dolge vrste, me spustijo naprej — kot bi vedeli, da se mi mudi.«

Mnogi mi pravijo, da sem neodgovorna

● Eden od razlogov, da ste iz Ljubljane »pobegnili« v Tržič, so bile tudi gore. Mar ne?

»V Tržiču se dobro počutim, zadovoljna sem s službo, gore so blizu. Vsačič, ko se vrnem s hribom, me navdajačio prijetni občutki. In nasprotno: če sem že predolgo doma, se me loteva živčnost. Vedno sem rada lazila po hribih, po končani gimnaziji sem začela tudi plezati. Ne, nisem vrhunska alpinistka. Štirice še zmorem, težjih smeri ne poskušam. Zmanjkuje mi časa, da bi lahko več vadila, se pripravljala na zahtevnejše vzpone. Letos sem s sodelavcem, z znanim tržiškim alpinistom in zmajarjem Iztokom Tomazinom, stavila, da bom opravila sedem letnih vzponov in tri zimske pristope. Stav bom izgubila. Ne, ni vmes volja, razlog je — čas. Veliko pogojev mora biti iz-

polnjenih, da se lahko odpravim zdoma, na plezarijo. Najprej moram sama biti prosta, potem mora biti prost tudi mož, da lahko poskrbi za otroke, nazadnje mora biti ugodno vreme in najti si moram tudi primerenega spletalca.

Mnogi mi pravijo, da s svojim ravnanjem dobesedno izvivam nesrečo, da sem neodgovorna do družine in službe. Morda sem res, vendar se plezanju in goram ne morem odpovedati. Gore so moje mamilo.

Z družino vsako leto preživimo pol dopusta v hribih. Letos smo bili na Uskovnici. Veliko tudi potujemo po Jugoslaviji in tujih državah, ter obiskujemo prijatelje,« pravi dr. Mira Zaman.

Besede »ne« nisem zmogla.

● Poznavanje gora, plezalske izkušnje in medicinska znanja ste združili v kitristvo in humano dejavnost. Postali ste gorska reševalka; natančneje — do tega naziva vam manjka še izpit.

»Pripravnik gor ali dol. Če si zdravnik in obvladaš hojo po gorah, te v nesreči pokličejo,« pravi Mira. Letos je štirikrat odrinila s prekaljenimi reševalci pomagat ponesečenim v hribi. Najbolj se ji je vtišnila v spomin akcija na Kočni, kjer so v avgustovski noči zmrznili štirje Nizozemci.

Ob pol dvanajstih zvečer so jo poklicali. Ceprav je bila utrujena še od dežurstva in se je pripravljala, da odide lajšat bolečine ženici, ki je imela raka, ni zmogla besede »ne«. Sredi noči je odšla zdoma, v strmino mogočne Kočne.

»Človeku je najtežje, ko vidi, da je ves njegov trud zmanjšan,« je dejala, ko si ji je v podzavesti ponovno prikazal grozljiv prizor množične smrti, ki je poleg vremena botrovala tudi panika.

Tretja akcija Podarim — dobim za naše smučarske reprezentance

Bogate nagrade vabijo

Ljubljana, 26. novembra — Včeraj se je začela v Sloveniji tretja akcija Podarim — dobim, ki bo denarno obogatila naš smučarski šport in še posebno smučarske reprezentance. Lani je ta akcija prinesla 250 milijon dinarjev, kar je polovica načrtovane vsote za urešnjevanje vseh programov naših smučarskih reprezentanc. Lani je v njej sodelovalo 66 odstotkov vseh Slovencev. Kupili so 1,4 milijona razglednic.

D. Humer

Ko so pred tremi leti začeli z akcijo Podarim — dobim, se niso dejali, da bo imela tak odmev. Denar, ki ga dobijo z akcijo smučarske zveze Slovenije, je pogoj za urešnjevanje skoraj polovice načrtov za programe naših reprezentanc. Lani se je v Smučarski zvezi Slovenije nabralo 250 milijonov dinarjev, saj je vsak šestinštrestdeseti Slovenec podaril našim smučarjem nekaj dinarjev. Prodali so 1,4 milijona kartic. Kako bo v letošnji sezoni, bomo videli marca, ko bo šesto žrebanje.

Kot pravijo v Smučarski zvezi Slovenije in njen sekretar Janez Bukovnik, so optimisti. Naši smučarji so se do zdaj dobro oddolžili, saj so zmagovali in dosegli imenitne uvrstitev v vseh smučarskih disciplinah. Ne glede na inflacijo se je letos vrednost nagrad strmolagovo dvignila. Skupna vrednost nagrad je kar petindvajset starih milijard dinarjev. Kartice so že v prodaji, cena pa je 500 dinarjev. V akciji sodeluje okrog šestdeset delovnih organizacij združenega dela, ki se tako vključujejo v sodoben marketing, ki je dobil za akcijo Podarim — dobim posebno nagrado na jugoslovanskem festivalu tržnih komunikacij v Portorožu.

Način igre v tej tretji akciji Podarim — dobim je tak kot doslej, le eno žrebanje bo več, to pa pomeni, da bo čas od enega do drugega žrebanja manj. Prvo žrebanje, bo 4. januarja, drugo 18. januarja, tretje 1. februarja, četrto 15. februarja, peto 1. marca in sklepno, šesto, 15. ali 22. marca.

V sklepnom delu žrebanja bodo vse kartice upoštevane še enkrat, razen tistih, ki so doble nagrade v predhodnjih žrebanjih. Seveda je treba vedno pravilno izpolniti darilno razglasnico in tudi pravilno odgovoriti na vprašanja. Odgovoriti je treba na vprašanje za tekoče žrebanje in za udeležence sklepne žrebanje še šesto vprašanje. Za vsako žrebanje upoštevajo darilne kartice, ki bodo pri naslovniku 24 ur prej. Podrobni izidi vseh žrebanj bodo objavljeni v Delu, Dnevniku in Večeru. V Smučarski zvezi Slovenije je geslo: »Priložnost je lepa, a če je ne zgrabimo, se izmakne!«

Zapisali smo že, da je denarna vrednost letošnjih nagrad 25 starih milijard dinarjev. Naj jih naštejemo: Marles hiša M 2 s kuhično in 2.000.000 din, Kuhinja safari, jadrano letalo in 50 smuči Elan, 5 avtomobilov charleston, avtomobil BX Cimos, 100 štedilnikov Gorenje, 6 kmetijskih strojev SIP Šempeter, šest Krkinih zlatih nagrad, in 150 nagrad Krkine kozmetike, štiri prikolice Adria in avtomobil R 4 IMV, 100 smučarskih čevljev Alpina, pohištvo Meblo v vrednosti 5.000.000 din, mizarski stroj Javor, 1001 kos orodja Unior, 8 audio-video aparator Hitachi, 5 sistemov pohištva LIK Savinja, 200 kaminov, 5 trajnožarilnih peči, 5 akumulatorjev sanitarno vode TTV Boris Kidrič, 600 kg mortadele in 100 pršutov MIP, 5 motornih koles, 5 izven krmnih motorjev, 5 motornih žag Tomos, 10 jadrnih desk Velplas, vikend bungalov Avtoradgona, 100 kozmetičnih kovčkov Zlatorog, tovornjak TAM, 3250 steklenic Supersoka Fractal, 3 kompleti stavbnega pohištva Lesna, 50 parov smuči Elan, darilo SCT, 70 električnih orodij Iskra ERO, 100 prašičev ABC Pomurka, 2520 kg lak lazur Color, kuhična, spalnica, sedežna garnitura, fotelj LIP, 161 športnih oblačil, Yassa, Kors, Univerzale, Labod, Rašica, 569 Kompassovih počitnic doma in v tujini i.d.

Bera nagrad je res imenitna, zato pohitite z nakupi darilnih razglednic, ki so po 500 dinarjev.

za boljše pogoje dela
za napredek našega smučanja
za zmage

Gorenjci med dobitniki letošnjih Bloudkovih nagrad in plaket

Gorjam in Bohinju najvišje priznanje

Ljubljana, 25. novembra — V Kopru so v torek zvečer že dvaindvajsetič podelili Bloudkove nagrade in plakete, najvišja slovenska telesnokulturna priznanja. TVD Partizan Gorje in Organizacijski komite FIS tekaških tekem v Bohinju sta prejela nagradi, jadrnalni pilot Ivo Šimenc ter alpinista Marija Štremlj in Tomo Česen.

Prejeli so jih Evgen Bergant za

sportno novinarsko in publicistično

deleno, dr. Adi Klojčnik za dolgoletno

pedagoško, znanstveno in organizacijsko

deleno v telesni kulturi, Rok Peštrovič za vrhunske dosežke v alp-

skem smučanju, Dušan Povh za

uspešno organizacijsko in strokovno

deleno v atletiki ter pri razvoju šport-

nega filma pri nas, dr. Ljubica Vučetič — Zavrnik za organizacijsko in

strokovno delo na področju športne

medicine, društvo Partizan Gorje za

izredne dosežke v organizacijski

športne rekreacije, organizacijski komite FIS tekaških prireditve v Bohinju za prispevki k razvoju smučarskega teka pri nas in alpinistična odprava Cerro Torre za prvenstveni vzpon v enem od najtežjih gorstev sveta. Podelili so tudi 25 plaket, ki so jih z Gorenjske prejeli jadrnalni letalec Ivo Šimenc in alpinista Marija Štremlj in Tomo Česen. V dvaindvajsetih letih so podelili 146 nagrad in 474 plakete.

● TVD Partizan iz Gorj je vsa poletna leta izredno aktivno. Krajanje spremila od otroštva do zrelih let. Delovanje društva je zelo pisano, saj obsega splošno telesno vzgojo za predšolske otroke, mladino in starejše, kot tudi druge dejavnosti, od gimnastike, jadrjanja, smučanja, iger z žogo do planinstva in alpinizma. V društvu stalno obnavljajo svoj vodstveni, voditeljski in trenerski kadaver. Še poseben mejnik je bilo leto

● Tomo Česen, vrhunski alpinist iz Kranja, mojster med mojstri, trenutno eden najboljših alpinistov pri nas, je tudi prejemnik Bloudkove plakete. Prepeljal je najtežje alpinistične probleme v Evropi, sijajne dosežke je dosegel v Himalaji in južnoameriških gorah, s svojimi dosežki pa je veliki vzornik mladih alpinistov.

● Marija Štremlj iz Kranja, alpinistka vrhunskega razreda, je za svoje dosežke prejela Bloudkovo plaketo. Veliko težavnih smeri je že prepelzala, največji njen uspeh pa je dosegla na zadnji odpravi na Karakorum, ko je kot prva Jugoslovanka presegla 8000 metrov.

● Tomo Česen, vrhunski alpinist iz Kranja, mojster med mojstri, trenutno eden najboljših alpinistov pri nas, je tudi prejemnik Bloudkove plakete. Prepeljal je najtežje alpinistične probleme v Evropi, sijajne dosežke je dosegel v Himalaji in južnoameriških gorah, s svojimi dosežki pa je veliki vzornik mladih alpinistov.

● Ivo Šimenc, jadrnalni pilot Alpskega letalskega centra iz Lesc, doma iz Kranja, je že nekaj let najboljši jugoslovanski jadrnalni pilot in v vrhu evropskega jadrjanja. Bil je evropski prvak, izjemni pa so tudi njegovi uspehi na svetovnih prvenstvih. Še posebej pomembno pa je to, da dosegla Ivo, izredno skromen športnik, uspehe na letalih Elana, kar je tudi svojevrstna popularizacija naše športne industrije.

Ivan Repe, predsednik TVD Partizan Gorje

Janez Žitnik, predsednik organizacijskega komite FIS Bohinj

Marija Štremlj

Tomo Česen

Ivo Šimenc

Dr. Ljubica Vučetič — Zavrnik

Jubilej ŠŠD Blegoš iz Gorenje vasi

Gorenja vas, 18. novembra — Izidor Selak, mentor šolskega športnega društva Blegoš iz Gorenje vasi, nam sporoča o 15-letnici delovanja tega ŠŠD, ki je bilo ustanovljeno 12. novembra leta 1971 v osnovni šoli Ivana Tavčarja, pobudnik za ustanovitev pa je bil tedanji učitelj telesne vzgoje Janez Bizjak. Pod njegovim vodstvom so Gorenjevačani dosegli prve uspehe v gimnastiki, košarki, rokometu, organizirani pa so bili tudi smučarski tečaji. Za Bizjakom so se zvrstili še številni mentorji, od katerih je vsak po svoje prispeval k uveljavljanju ŠŠD. Njegov program se je z leti menjal, vendar so nekatere temeljne discipline ostale, tudi v sodelovanju s TVD Partizan. Prednostna panoga ostaja košarka, razen tega pa so se uspešno razvijali smučarski skoki, talna in orodna gimnastika, alpsko smučanje, rokomet, mali nogomet, streljanje, šah, namizni tenis, atletika, v zadnjem obdobju pa še obojka, smučarski tek in delo s temeljnimi selekcijami.

Mentorja Izidor Selak in Franci Blažir pa opozarjata tudi na težave pri delu ŠŠD kljub boljšim gmotnim možnostim za delo. Največ težav je z vadbenim prostorom, saj imajo le eno telovadnico, ki ne zadošča niti za normalni pouk telesne vzgoje, kaj šele za večje število interesnih dejavnosti. Druga težava je 65 odstotkov vozačev v šoli, ki še težje usklajujejo interes za telesno kulturo. Tretja težava pa so finance. Denar ZTKO ne zadošča za uresničevanje osnovnega selekcijskega in neselekcijskega programa, kaj šele za vzporedne dejavnosti. ŠŠD je odvisno od podpore matične šole, ki jo v večini primerov krila primanjkljaj kljub dejstvu, da je društvo zaradi pomoči delovnih organizacij dobilo precej denarja za uresničevanje programa.

Jubilej je bil kljub temu prazničen. Učenci so z mentorjem izdali posebno številko glasila ŠŠD. Šolska skupnost je bila z obletnico seznanjena s posebno športno oddajo na šolskem radiu. Odigrano je bilo prijateljsko nogometno srečanje med učitelji in učenci v telovadnici. Tribune so bile polne. Organizirane so bile sklepne tekmе občinske lige za starejše pionirke in pionirje, kjer imajo starejši pionirji možnost zmage v boju z ekipami Žirov, Škofje Loke in Trate.

J. K.

Slovensko prvenstvo v judu

Triglav drugi

Kranj, 25. novembra — V telovadnici kranjske gimnazije je bilo preteklo soboto peto kolo slovenske moštvene lige v judu. Nastopali so judoisti ptujske Drave, mariborskega Branika, Kostroja iz Slovenskih Konjic in Triglava iz Kranja. Kranjčani so premagali vse tri nasprotnike, čeprav imajo pomiljeno moštvo. Lani so bili prvi, letos pa so drugi, vendar je to glede na inladost moštva uspeh.

«Edino pripombo imam na račun sodnikov, saj je na kranjskem turnirju sodel le eden od treh delegiranih sodnikov. Sodniška organizacija se mora nad tem zamisliti,» pravi trener Kranjčanov Vili Klemenčič. »V zadnjem kolu moram posebej pohvaliti Toneta Markiča, ki je kot najmlajši osvojil zelo pomembne točke, naslovh v vsem tekmovanju pa velja pohvala vsem tekmovalcem. V kategoriji do 60 kg sta nastopala Robert in Tone Markič, do 65 kg Slavko Slavič, do 71 kg Stane Vilfan, Janez Markič in Emir Bešić, do 78 kg Miran Hudovernik in Simon Vilfan, do 86 kg Martin Benedik, Gorazd Meško, Tihomir Bodiraž in Damjan Kalan in do 95 kg Marjan Remič.«

V ligi je zmagal moštvo Ivo Reya iz Celja z 22 točkami, Triglav pa ima 20 točk.

D. Papler

Po končani atletski sezoni pogovor s poklicnim trenerjem AK Triglav Dobrivojem Vučkovićem

Uspešna sezona kranjske kraljice športa

Kranj, 25. novembra — Atleti, atletinje in atletski dlečavi Triglava iz Kranja letos praznujejo tridesetletnico dela s tekmovalci, ki so ime Kranja ponesli v svet. Letos so se modernizirali, saj so na atletskih stezah stadiona Stanka Mlakarja položili umetno maso, na kateri so že organizirali tudi mednarodni atletski miting.

V Kranju je atletika živa že trideset let. V teh letih so pri atletskem klubu Triglav v Kranju mnogo naredili. Vedno so v svojih vrstah imeli vsaj enega atleta ali atletinjo, ki je ponesel ime Kranja v svet. Še posebno so ponosni, ko jim je to sezono končno uspelo, da so na stadionu Stanka Mlakarja — atletske steze in naprave prekrili z umetno maso. Že dve leti je poklicno trener atletov pri Triglavu šestdesetletni Dobrivoje Vučkovič, ki je ocenil letošnjo sezono.

»Še nikoli doslej atletski klub Triglav ni imel treh državnih reprezentantov v članski konkurenči. To sezono so bili v teh vrstah Rudež, Kabič in Dovjak. To je dokaz za imeniten napredok kranjske atletike, še posebno, ker smo imeli v mlađinskih vrstah še Renato Kuralt in Tomaž Janežiča. Toda kvaliteta kluba se povsod veže na uspehe članske vrste. Na državnem prvenstvu je bil Rudež drugi, Kabič tretji in Dovjak drugi. Na letošnjih balkanskih igrah v Ljubljani je Kabič s tretjim mestom osvojil bron, sprinter Rudež je bil četrti in maratonec Dovjak sedmi. V članski vrsti sta tudi odlična srednjeprogaš Peter Kukovič v troskokaš Omercu. Torej so naši dosegli izredne rezultate, čeprav smo bili od lani pa vse do letošnjega avgusta brez atletskih stez in naprav, ker so jih ta čas prenavljali. Pri starejših mlađincih sta v ospredju metalca diska Stojanovič in Kuraltova. Še posebno Kuraltova, saj je bila zmagovalka jugoslovenske pokala, druga na prvenstvu SFRJ in prvakinja SRS. V tej kategoriji so kvalitetni še pri skoku v višino Hribenik, Krč v kopju, Škraba pa je sprinter in skakalec v daljavo. Pri mlađinkah izstopajo tudi Irena Hafner v skoku v daljino, skakalka v višino Petra Rajgelj in sprinterka Andreja Strupi. Pri mlađih mlađincih je v ospredju metalec diska in mnogobojec Matjaž Polak, Kranje v metu kopja, Rozman je srednjeprogaš, sprinterja sta Pokorn in Božič, pri mlađinkah pa metalka diska Nikoličeva, tekačica na 400 m Peterlenova in metalka krogla in diska Kozinova. Pri pionirkah so v ospredju vse-spolno atletinja Andreja Lorbek, Tanja Dežman, ki je skakalka v daljino in sprinterka, ter Petra Filipič. Vendar je tudi še veliko nadarjenih in zagnanih pionirk in pionirjev. Pri pionirjih so boljši sprinter Jure Cigler, troskokaš Miloš Krampl in Janič, v višini pa še bi lahko našteval. Imamo močno zaledje v kranjskih osnovnih šolah in tudi v Tržiču in Škofji Loki. Radi bi to dejavnost razširili še na šole v Radovljici in Jesenice. Vendar je težko dobiti mentorje.«

Pri AK Triglavu imajo zastavljene cilje, da bi bilo v reprezentančnih vrstah čim več Triglavov, ki naj bi dosegali čim boljše uspehe na evropskih, svetovnih prvenstvih in letnih olimpijskih igrah.

D. Humer

90 MERKUR KRAJN

Kranj, 26. novembra — Na Planini polfinale slovenskega rokometnega pokala mladost — Pod vodstvom trenerja Janeza Laibacherja so igralci Peška iz Tržiča, Godnov, Sedlar, Škopreta, Porenta, Fuks, Čimzar, King, Tomazič, P. Majc, F. Majc, Perko in Mišič, odigrali jesenski del prvenstva v republiški ligi. Čaka jih še nastop v polfinalu za slovenski pokal mladosti. To srečanje bo 2. decembra ob 19. uri v dvorani na Planini v Kranju. Peško bo na Planini gostil prvoligaš iz Ljubljane, Dinos Slovana. (-dh) — Foto: F. Perdan

Letošnji smučarski almanah pester in bogat

Ljubljana, 26. novembra — Jugoslovanski smučarski almanah z naslovom Hop-hop je letos izšel pred dvema svetovnima prvenstvoma v smučanju. Je zajetnejši kot lanski in za to ima veliko zasluga tudi Delavska enotnost Ljubljana, ki je izdala to publikacijo. Natisnila

so jo v 15 tisoč izvodih in je že v prodaji po 600 dinarjev.

V njem bo vsak ljubitelj smučanja našel obilico gradiva o naših smučarjih, alpinistih in skakalcih. Opremljen je s 300 fotografijami, vmes je tudi kolektor vseh prireditev svetovnega prvenstva in svetovnega pokala. Zanimivo pa je tudi branje, kaj mislijo o svojih fantih in dekleh njihove materje in očetje ter drugi smučarski strokovnjaki. Novost v njem pa je stavica z lepimi nagradami za svetovno prvenstvo v Crans Montani.

-dh

Alples končuje sezono

Železniki, 25. novembra — Tekmovanje v ženski republiški rokometni ligi, kjer po jesenskem delu vodi ekipa Duplje-Kranj, bo končano v sredo, 3. decembra, s tekmo Alples : Iskra. Tekma bo ob 19. uri v športni dvorani Poden v Škofji Loki. Občinstvu se obeta dober rokomet, saj sta obe ekipi v prvem delu prvenstvene lestvice. Alples bo pomoč občinstva dobrodošla, saj bi zmaga utrdila njihov položaj na lestvici. Rokometnice iz Železnikov so namreč v predzadnjem kolu nepričakovano, vendar zasluzeno v Čakovcu premagale Polano.

J. K.

Odbojkarsko prvenstvo

Radovljica, 24. novembra — Komisija za obojko Zveze telesnokulturalnih organizacij radovljiske občine razpisuje območno in občinsko prvenstvo v obojki za kadete, kadetinje, mladince in mlađinke. Prijavijo se lahko vse telesnokulture organizacije z Gorenjske, ki se ukvarjajo z obojko. Za kadete in kadetinje lahko nastopajo obojkari, rojeni leta 1970 in mlađi, za mlađinke in mlađince pa igralci, rojeni leta 1968 in mlađi. Zadnji rok za prijavo je 5. december. V prijavi je treba navesti naslov vodje ekipe. Sistem tekmovanja bo odvisen od števila prijavljenih, od tega pa bo tudi odvisno, ali bo tekmovanje občinsko ali tudi gorenjsko.

J. K.

Začetek tekmovanj v kegljanju na ledu

Jesenice, 26. novembra — Začela se je sezona tekmovanj v kegljanju na ledu. Prvo tekmovanje je organizirala ekipa Ambrožič, ki se je pred tem imenovala Murka. Tekmovalo je 15 moštev z Jesenic, iz Kranjske gore in Rateč ter Avstrije. Zmagalo so Celovčani pred Ambrožičem in Vatrostalno. Drugi turnir pa je bil v počasitev 29. novembra, štel pa je tudi za prehodni pokal Jesenic. Tekmovalo je 13 ekip z Jesenic, Rateč, Kranjske gore in Žirovce. Zmagala je ekipa Ambrožič v postavi Franc Ambrožič, Lado Šodja, Franc Čampa, Zlatko Radončič in Franc Kralj. Zadruga pa je bila druga, Hladna valjarna pa tretja.

V nedeljo, 7. decembra, bo drugi turnir, ki ga organizira Vatrostalna.

J. Rabič

Slovenska ženska rokometna liga

Kranj Duplje jesenski prvak

Kranj, 26. novembra — Dvorana na Planini je v torek gostila najboljša rokometnice Kranj Duplje in Itas Kočevje, ki so igrale zadnje srečanje prvega dela prvenstva v republiški

ženski rokometni ligi. Izid srečanja 18:18 (9:9), pred 200 gledalci sta sodila Povalej in Kančnik (oba Celje).

Trener ekipe Kranj Duplje Andrej Kavčič, je po končani jesenski sezoni dejal: »Res smo jesenski prvaci in to je več, kot smo načrtovali. Dekleta so bila vso sezono tako borbeni in motivirani, da je uspeh zasluzen. Tako igro bomo nadaljevali tudi v drugem delu prvenstva in upam, da nam bo uspelo, da bomo v samem vrhu.«

-dh

Od tekme

do tekme

Robi Rendulič odličen — Mototouren klub iz Radence je otvoril novo progno za motokros na Janževem vrhu. Na otvoritveni dirki je sodelovalo 20 tekmovalcev iz devetih slovenskih in hrvaških klubov, ki so nastopili v kategoriji do 125 ccm. Vozili so trikrije po 15 minut, štel po sta dve najboljši uvrstivi. Zmagal je letošnji državni prvak Urbanija iz Lukovice pred Predonom iz Lenarta, odličen tretji pa je bil Robi Rendulič, član AMD Kranj. Davorin Urevc iz Bleda pa je bil šesti. — M. Jenko

Loške košarkarske novosti — Starješi pionirke in pionirji ŠŠD Mladi rod in ŠŠD Trata so pod pokroviteljstvom KK Lokainvest končali tekmovanje v občinski ligi, vendar zaradi tretjih tekem zmagovalci se niso znani. Pri pionirkah se za prvaka potegujejo tudi Ločanke in Žirovke, pri pionirjih pa še Gorenjevačani in Žirovci. Pionirke Trata pa so bile tretje. Zanimivo je bilo tudi pri mlajših kategorijah. Učenci in učenčki od 3. do 6. razreda iz Gorenje vasi, Kranja, Škofje Loke in Trate so v Škofji Loki igrali v mini košarki, med dvema ognjema in pravi košarki. Ker so bila prijateljska srečanja v dveh telovadnicah osnovne šole Petra Kavčiča, so bile zmagovalke vse ekipe. Takšna srečanja bodo še v prihodnje. Mlajši pionirji pa so igrali v vrstniki iz Medvod, ki jih vadi trener KK Lokainvest Anton Bohinc. Zmagal so Ločani z 39:29. Aleš Murn že pripravlja dve ekipe mlajših pionirjev, ki bosta igrali v občinski ligi. Preizkus je bil uspešno opravljen. S tekmovanjem v II. slovenski košarkarski ligi so začele tudi igralke Odeje. Doma so premagale moštvo Salonta s 112:52. — A. Murn

Streljanje in šah v Podnartu — V počastitev praznika je SD Stane Žagar pripravilo medkrajevno tekmovanje v streljanju. Med pionirkami so bile najboljše Darja in Romana Bešter ter Tadeja Bizjak iz Podnarta, ekipno pa prva ekipa Podnarta, med pionirji so bili najboljši Dejan Dolenc, Borut Rep in Grega Bertoncelj iz Radovljice, ekipno pa druga ekipa Radovljice, med člani pa Boris Kozinc iz Radovljice in Boris Solar ter Vojko Vidic iz Podnarta. Ekipno je zmagala Radovljica. Šahovsko tekmovanje pa je pripravila šahovska sekacija. Zmagal je Vinko Jerala iz Podnarta pred Jožetom Rotarjem iz Radovljice in Bojanom Pogačnikom iz Podnarta. — C. Rozman

Namiznoteniško prvenstvo Termike — Na prvenstvu Termike so se zbrali ljubitelji tega športa v tovarni. Pri članilih je zmagal Škoda, pri veteranih pa Stojanovič. — J. Starman

Namizni tenis

Jesenice in Triglav gorenjska prvaka

Škofja Loka, 25. novembra — Namiznoteniški klub Kondor z Godešiča je dobro organiziral gorenjsko ekipno namiznoteniško prvenstvo pionirjev in pionirke. Mladi mojstri loparja so pokazali veliko znanja za zeleno mizo. Med pionirji z Jesenic, iz Kranja in Škofje Loke je zasluženo slavilo prvo moštvo Jesenic, med pionirkami pa je Triglav v finalu le s težavo premagal Jesenice s 5:4. Med pionirji je bila Murova druga in Triglav tretji, med pionirkami pa Jesenice I druge in Jesenice II tretje.

J. Starman

Smučarji tekači trenirajo — Vsak lep dan smučarji tekači kranjskega Triglava izkoristijo za trening. Na rolkah, seveda. Najbolj gladko jim tečejo po novoasfaltirani cesti med Spodnjo in Zgornjo Besnico, kjer se utriujejo v tenu v breg v premagujoči klance navzdol. Nad njimi budno bedi oko njihovega trenerja Gašperja Kordeža. Vozniki so jih sicer že navadili, a vseeno bi moralni svoj prostor za trening bolje označiti. — Foto: D. Dolenc

Hokej na ledu

Jeseničani vrnili dolg Kranjski gori Gorenjki

Jesenice, 26. novembra — V drugem kolu nadaljevanja letošnjega državnega prvenstva v hokeju na ledu v prvi zvezni ligi sta se na Jesenicah

lesnina — pohištvo
KRANJ — PRIMSKOVO
Tel.: Kranj, Primskovo: 24-554;
Kranj, Titov trg: 21-485;
Jesenice: 81-179

Lesnina — pohištvo Kranj, Primskovo, Salon kuhinjske opreme, Kranj, Titov trg 5 in Salon pohištva Jesenice, Skladiščna 5, čestita vsem občanom občin Kamnika, Kranja, Jesenice, Tržiča in Radovljice, posebno pa svojim zvestim kupcem, za praznik republike — 29. november — in se zahvaljuje za dosedanje zaupanje.

Zaupajte Lesnini in zadovoljni boste!

KOKRA, Trgovska DO, Kranj
s temeljnimi organizacijami:
TOZD ENGRO: prodaja na debelo
TOZD DETAIL: prodaja na drobno
TOZD GLOBUS: prodaja na drobno

Čestitamo za dan republike — 29. november —
in se priporočamo za obisk

sawa
Kranj

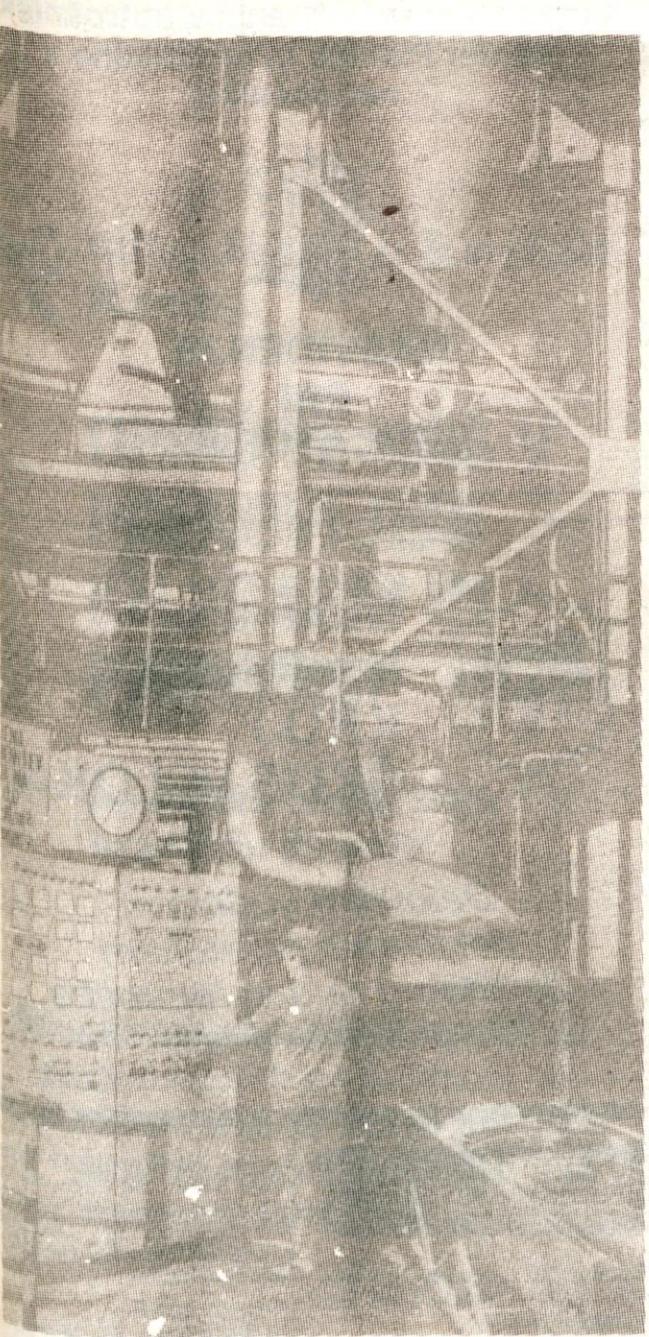
Gostilna Lovec
GORIČE, tel. 46 - 030

čestitamo
za dan republike

Sprejemamo rezervacije
za zaključene družbe.
Priporočamo se za obisk.

MERCATOR — KMETIJSKO ŽIVILSKI KOMBINAT GORENJSKE n. sol. o., Kranj, JLA 2 TOZD Komercialni servis
objavlja prosta dela in naloge
KOMERCIALNEGA REFERENTA
Pogoji: srednja ekonomská, komercialna ali poslovodská šola — trgovski poslovodja, tri leta delovnih izkušenj v trgovini, vozníški izpit B kategorije, poskusno delo 2 meseca
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema Splošno — kadrovski sektor Mercator — KŽK Gorenjske, Kranj, JLA 2 v 8 dneh po objavi.

DO Elektro Gorenjske, n. sub. o.,
TOZD Elektro Kranj, n. sub. o., Kranj
Osnovna organizacija sindikata
PREKLIC
Osnovna organizacija sindikata TOZD Elektro Kranj preklicuje naročilnice z naslednjim žigom:
Osnovna organizacija sindikata TOZD Elektro Kranj

Delavci SAVE KRANJ
čestitamo delovnim ljudem
ob dnevu republike

Mercator-Kmetijsko živilski kombinat Gorenjske

TOZD KOMERCIALNI SERVIS, Kranj

SKLADIŠČE GRADBENEGA MATERIALA HRASTJE,
tel.: 26 — 371

GRADITELJI!

PO ZELO UGODNIH CENAH VAM NUDIMO:

- strešno opeko IMG STREŠNIK Dobruška vas
- modularno opeko OGRAD Ormož
- betonsko železo in armaturne mreže
- demit in perlit fasade

NA ZALOGI IMAMO TUDI:

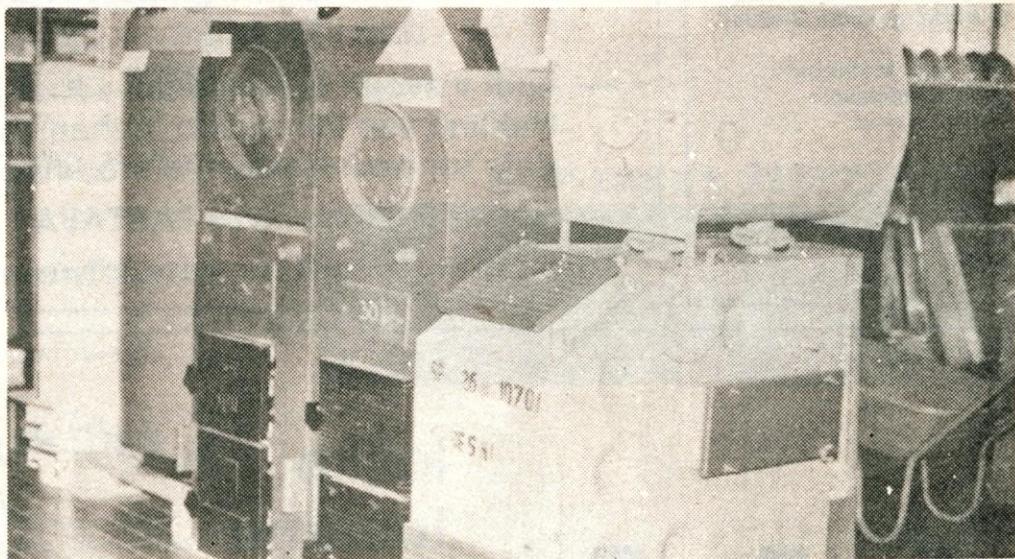
- apno, maltit in mleti kalcit — mivko
- dimnike SCHIEDEL, betonske bloke, stavbno pohištvo
- ves gradbeni material

POLEG OSTALEGA NUDIMO:

- prodajo cementa po ugodnih pogojih, po železnici — vagonske pošiljke direktno za posameznega kupca
- sprejemamo naročila kupcev za izdelavo oblog iz marmorja po želenih merah MARMORJA iz Hotavelj
- sprejemamo naročila za material za centralno kurjavo
- organiziramo dobavo betona po individualnih naročilih kupcov

Če ste graditelj in ste v zadregi, kaj in koliko gradbenega materiala kupiti, pridite k nam z gradbenim načrtom in svetovali vam bomo, vi pa se boste odločili.

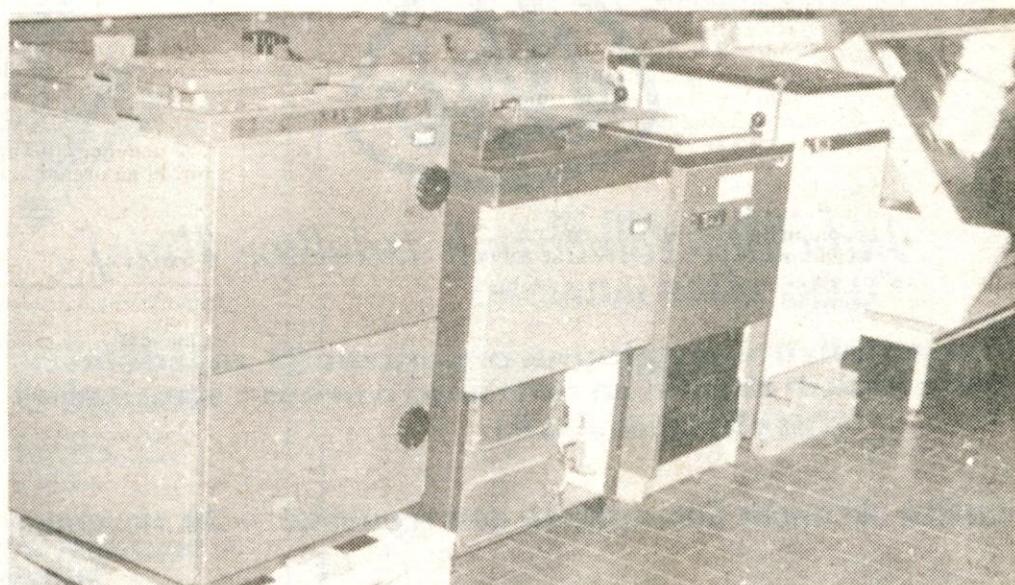
OBIŠČITE NAS IN SE PREPRIČAJTE!

V MERKURJEVI prodajalni DOM Naklo v Naklem imajo veliko izbiro peči za centralno ogrevanje naslednjih proizvajalcev: FEROTERM, TTV Boris Kidrič Maribor, ITPP Ribnica in KIV Vrangska z bojlerjem ali brez njega ter peči za etažno ogrevanje.

Pri nakupu peči nudimo potrošniški kredit brez pologa in brez porokov.

Imajo tudi dobro izbiro KOLEKTORJEV in SOLARNIH bojlerjev.

Za praznik republike
čestitamo delovnim
ljudem in občanom
občine Škofja Loka

Skupščina občine Škofja Loka
Občinska konferenca ZK Škofja Loka
Občinska konferenca SZDL Škofja Loka
Občinski svet Zveze sindikatov Škofja Loka
Občinska konferenca ZZB NOV Škofja Loka
Občinska konferenca ZSMS Škofja Loka
Občinska konferenca ZRVS Škofja Loka

alpina

ŽIRI

Delovnim ljudem in poslovnim prijateljem
čestita za dan republike — 29. november

**MARIJA
PRIMC**

Cesta na Klanec 3, Kranj
(v bližini gostilne Blažun)

Vam nudi kvalitetno
in hitro izdelavo
vseh vrst očal.

Cenjenim strankam in
drugim občanom
Gorenjske čestitamo za 29.
november — praznik
republike

agrotehnika-gruda
PE GORENJSKA
KRANJ, Dražgoška 2

čestita občanom in kmetovalcem Gorenjske za
dan republike — 29. november

- nudi v svojih prodajalnah v Kranju, Škofji Loki in Naklem vso kmetijsko mehanizacijo in rezervne dele ter razna zaščitna sredstva
- rezervni deli za avto ZASTAVA

Obiščite nas tudi na novoletnem sejmu v Kranju.

loške
tovarne
hladilnikov
Škofja Loka

Delovnim ljudem in
poslovnim
prijateljem
čestitamo za dan
republike, 29.
november

Industrija bombažnih izdelkov Kranj

specializirana delovna organizacija za izdelavo
zakardskih tkanin za notranjo opremo stanovanj

čestita občanom Gorenjske za dan republike — 29. november

Mizarstvo in
profiliranje lesa

OVSENIK ALOJZ
Kranj,
Jezerska cesta 108 c
tel.: (064) 35-770

Nudimo več vrst
ogledal, garderobne
stene, mizice, kotne
letve ter več vrst
okrasnih letev za
uokvirenje slik in
gobelínov.

Čestitamo cenjenim
strankam in občanom
Gorenjske za praznik
republike — 29.
november — in se
priporočamo.

**Modna
konfekcija
KROJ
ŠKOFJA LOKA**

Delovnim ljudem in
poslovnim prijateljem
čestitamo za dan republike
— 29. november

**DEŽURNE
PRODAJALNE**

V soboto, 29. novembra in v nedeljo, 30. novembra, bodo vse
prodajalne zaprte.

V ponedeljak, 1. decembra bodo
dežurne naslednje prodajalne:

KRANJ IN OKOLICA
SP pri Petréku, Kranj, PC Vodo-
vodni stolp, Kranj, SP Zlato po-
lje, SP Prehrana, Kranj, SP Nakle-
ko v Naklem, SP Klemenček,
Duplje, PC Delikatesa, Kranj,
SP Planina, Kranj, PC Planina —
center, SP Storžič, Kokrica,
SP Britof, SP Hrib, Preddvor,
SP Kočna, Jezersko, Delikatesa,
Golnik, SP Prv mostu, Kranj, SP

Senčur, SP Cerkije, SP Pod-
štrom, Kranj, SP Cirče, SP O-
hek, SP Labore, SP Primsko,
SP Preddvor, PC Delikatesa,
Kranj, SP Gorenjska, Cerkle,
Naklo v Naklem

ŠKOFJA LOKA
SP Podlubnik, SP Mestni
SP Frankovo naselje od 8. do
ure

JESENICE
Rožca, na Plavžu, Titova 79,
likatesa, Samopostrežna
Kašta 1, C. Zelezarjev 20,
likatesa, Kašta 3, Jesenice

MOJ GLAS

zavarovalna skupnost triglav
Gorenjska območna skupnost Kranj

**ČESTITAMO OBČANOM, ZAVAROVANCEM IN
 POSLOVNIM PRIJATELJEM ZA PRAZNIK REPUBLIKE**
— 29. NOVEMBER

**Mladinska knjiga
 Kranj**

**OBIŠČITE NAS V
 PRENOVLJENI
 KNJIGARNI IN
 PAPIRNICI**

**na Maistrovem trgu 1 v
 središču Kranja**

**Slovesna otvoritev lepših in
 sodobnejših prostorov, v
 katerih se boste bolje počutili
 tudi vi, bo danes, 28.
 novembra 1986, ob 9. uri.**

**OBČANOM ČESTITAMO ZA PRAZNIK
 REPUBLIKE**

**Skupščina občine Radovljica, izvršni svet in
 družbenopolitične organizacije
 čestitajo delovnim ljudem za dan republike —
 29. november**

metalka

**blagovnica
 kamnik**

Obiščite našo blagovnico v Kamniku

V pritličju lahko izberete kuhinjsko pohištvo znanih proizvajalcev, belo tehniko, drobne gospodinjske aparate, električni material, vse vrste barv za zaščito in premaz lesa in kovin ter čistila.

V kletni etaži blagovnice je vse za obrtnike, rezno ali ročno orodje, kmetijska mehanizacija ter vse za vrtičkarje. V isti etaži je tudi oddelek vodnoinstalacijskega

materiala in solarne tehnike. Velika je izbira talnih oblog.

Oddelek črne metalurgije ter gradbenega materiala v Mekinjah vam nudi popoln assortiman za gradnjo hiš in adaptacijo stanovanj.

Pri nas kupljeno blago dostavimo do doma. Prodajalna je odprta vsak dan od 7. do 19. ure, ob sobotah od 7. do 13. ure

**Delovnim ljudem
 čestitamo
 za dan republike**

ZA VAŠ DOM

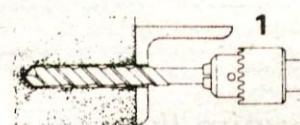
**NOVO
 HITRO
 ZANESLJIVO
 ENOSTAVNO
 GOSPODARNO**

Triglav zatezno sidro TSA

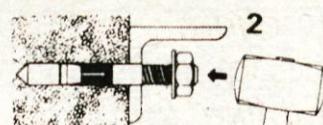
Sidro z zunanjim navojem in z že nameščeno matico in podložko. Primerno za pritrjevanje v beton in naravni kamen.

SIDRO JE POSEBEJ PRIMERNO ZA MONTAŽO BALKONSKIH OGRAJ

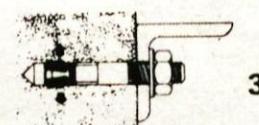
NAVODILO ZA UPORABO

Zvrtajte luknjo in jo očistite

Varnostna zarezna
 Zlahkimi udarci zabijte sidro. Pri zabijanju mora biti matica na začetku navoja.

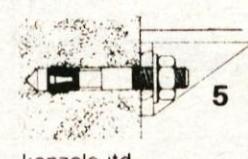

Privijte matico. Če se pri privijanju na navoju pokaže varnostna zarezna, niso dosegene navedene vrednosti izvlačenja. Montažo je treba ponoviti.

Primeri uporabe:

Balkonske ograje,
 lesene konstrukcije,
 opaži itd.

konsole itd.

Metalka Tovarna montažnega pribora in ročnega orodja
 TRIGLAV 64290 TRŽIČ, Cesta na Loko 2, tel.: (064) 50-040

metalka
 n. a. Ljubljana

triglav

Tovarna montažnega pribora
 in ročnega orodja
 64290 Tržič, Cesta na Loko 2
 Jugoslavija
 tel. (064) 50-040

**DELOVNIM LJUDEM IN POSLOVNIM PRIJATELJEM
 ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE**

SLOVENSKE ŽELEZARNE

ŽELEZARNA JESENICE

**DELOVnim LJUDEM,
 POSLOVNIM PARTNERJEM
 IN ODJEMALCEM**

ČESTITAMO ZA PRAZNIK REPUBLIKE

**IN JIM ŽELIMO
 OB NADALJNJEM DELU
 VELIKO
 DELOVNIH USPEHOV**

PAVLICOVA PRATIKA 1987

**v prodaji povsod
po naši deželi**

PETROL DO Trgovina
TOZD KOMERCIJALA
Ljubljana, Titova 66

vabi k sodelovanju delavce za opravljanje del in nalog
POMOČNIKA VODJE AEROSERVISOV
(na letališču Brnik)

Pogoji: štiriletna srednja šola oz. V. stopnja strokovne izobrazbe tehnične smeri in 2 leti delovnih izkušenj v letalski ali svoji stroki

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje za pridobitev dovoljenja za gibanje in muditev na mejnem prehodu.

Delo združujemo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poseben pogoj je uspešno opravljeno dvomesečno poskusno delo. Kandidati naj pošljejo vloge z opisom dosedanjega dela in dokazila o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi na naslov: Petrol, DÖ Trgovina, DSSE, Kadrovska – socialna služba, Ljubljana, Titova 66/II.

GORENJSKA KMETIJSKA ZADRUGA
KMETIJSKA TZO NAKLO
Cesta 26. julija 24
Naklo

Komisija za medsebojna delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

ŽIVINOREJCA

Pogoji: zaželena poklicna šola kmetske smeri, kandidat je lahko pripravnik, odslužen vojaški rok, poskusno delo 2 mesecev.

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas. Prijava naj kandidati skupaj z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev pošljejo v 8 dneh po objavi na naslov: TZO Naklo, Cesta 26. julija 24. O izbiri bodo pisno obveščeni v 30 dneh po končni objavi.

VZGOJNO- VARSTVENA ORGANIZACIJA KRAJ

Na pisne dela oziroma naloge

1. VODOVJE PEDAGOSKE SLUŽBE

Pogoji: visoka izobrazba – smuč pedagogika, del v delovnih izkušenjih, strokovni izpit, vrednotenje v skladu z sposobnostmi.

Kandidat bo izbran za skupno delo. Rok za prijavo: 20. decembra 1986.

2. VODOVJE DELEGATOV HKS SLOGA KRAJ

Pogoji: visoka izobrazba – smuč pedagogika, del v delovnih izkušenjih, strokovni izpit, vrednotenje v skladu z sposobnostmi.

Kandidat bo izbran za skupno delo. Rok za prijavo: 20. decembra 1986.

3. VODOVJE DELEGATOV HKS SLOGA KRAJ

Pogoji: visoka izobrazba – smuč pedagogika, del v delovnih izkušenjih, strokovni izpit, vrednotenje v skladu z sposobnostmi.

Kandidat bo izbran za skupno delo. Rok za prijavo: 20. decembra 1986.

Prijeve: 1. predstava o sebi ekonomsko smeri, nastop dela in naloge za 1987.

Pre 2. poskusno del v delovnih nalogah delo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi.

Nastavna zadruga podjetja Kranj, Črničeva 2, Kadrovska – socialna služba v Kranju, po sprejetemu sklepu zborov delavcev.

**MERCATOR –
KMETIJSKO
ŽIVILSKI
KOMBINAT
GORENJSKE
KRANJ, C. JLA 2**

TOZD KMETIJSTVO KRANJ
TOK RADOVLJICA
TOZD MLEKARNA KRANJ
TOZD TOVARNA OLJA BRTOF
TOZD KOMERCIJALNI SERVIS KRANJ
TOZD AGROMEHANIKA KRANJ
TOZD MESOIZDELKI ŠKOFJA LOKA
TOZD KLAVNICA JESENICE in
DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

čestita občanom in poslovnim priateljem
Gorenjske za praznik republike — 29.
november

PODGETJE ZA PTT PROMET KRANJ
TOZD ZA PTT PROMET ŠKOFJA LOKA

objavlja prosta dela in naloge:

1. DOSTAVLJANJE PTT POŠILJK
pri postah Gorenja vas, Železnični in Škofja Loka
2. PRIPRAVNIKOV s srednjo šolo
za pošto Škofja Loka

Pogoji:

pod 1.: končana osemletka, zaželen vozniški izpit B kategorije. Delo je primerno tudi za ženske. Poskusno delo trajala 3 mesecev

pod 2.: srednja ekonomsko šola ali gimnazija

Delovno razmerje sklenemo za nedoločen čas. Kandidati naj naslovijo prošnje z dokazili o izpolnjevanju pogojev na komisijo za delovna razmerja TOZD za ptt promet Škofja Loka. Komisija za delovna razmerja bo sprejemala prijave 8 dni po objavi, vsi kandidati bodo obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

IMP KLIMA MONTAŽA, p. o.
Ljubljana, Vojkova 58

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge za nedoločen čas s polnim delovnim časom

VODJA ZAGONA

vodja skupine za zagon hladilnih omar za klimatizacijo

Pogoji: VI. ali VII. stopnja zahtevnosti strojne smeri in 4 leta delovnih izkušenj na področju hladilne tehnike

Kandidate, ki bi se radi podrobnejše seznanili z nalogami in pogoji dela, vabimo, naj se osebno oglašajo v kadrovske splošne službe KM. Pisne prijave sprejemamo 8 dni po objavi na naslov: IMP KLIMA MONTAŽA, Ljubljana, Vojkova 58. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbirjanju prijav.

Po sklepni skupinske zbirke delegatov HKS SLOGA KRAJ rezolusne proste dela in naloge za

VODOVJE HKS

Kandidata naj predlagajo za izvolitev pogojev:
– srednja ali višja izobrazba s polnimi delovnimi izkušenjemi
– del v delovnih razmerjih, s posebnimi uporabništvom na delovnih mestih in podprtosti delovnih skupin in komisij
– del v delovnih razmerjih, s posebnimi uporabništvom na delovnih mestih in podprtosti delovnih skupin in komisij

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

Prijeve: predložiti o izobrazbi poslovne v 14 dneh po objavi na naslov: HKS SLOGA KRAJ, Cesta 26. julija 24, Naklo.

JELOVICA

lesna industrija Škofja Loka

10 %

NOVOLETNI POPUST

**od 25. novembra
1986 do 15. januarja
1987**

**ZA STAVBNO
POHIŠTVO**

JELOVICA

- okna JELOBOR U (vezana okna, nezasteklena ali zasteklena)
- okna TERMOTON (s termoizolacijskim stekлом)
- senčila (polkna, rolete)
- notranja vrata (furnirana — hrast, mahagoni)
- vhodna in garažna vrata (s steklom ali polna)
- stropne in stenske obloge (smreka, bor)
- za opuščeni program oken

JELOBOR T — POPUST 20%

Za stavbno pohištvo in lesne obloge pri nakupu nad določeno vrednostjo brezplačna dostava do doma (do 100 km)

Kupcu nudimo vgraditev stavbnega pohištva (FCO montaža) ob določenih pogojih.

Pridite na našo poslovalnico na Trati pri Škofji Loki, Kidričeva 58, tel. (064) 61-361, 61-185

Delovni čas: vsak dan od 7. do 15. ure, ob sobotah od 7. do 12. ure.

Na osnovi sklepa komisije za delovna razmerja pri DO POLIKS, TOZD KOVINARSTVO ŽIRI objavljam prosta dela in naloge

KONSTRUKTERJA

Pogoja: višja ali srednja izobrazba strojne smeri in 1 leto delovnih izkušenj

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom.

Kandidati za objavljenia dela in naloge naj pošljejo vloge z dokazili v 8 dneh od dneva objave na naslov: DO Poliks TOZD Kovinarstvo, Komisija za delovna razmerja, Jezerska ulica 7, Žiri. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po izteku roka za prijavo.

TOVARNI SPORTNEGA ORODIA p. o.

Na podlagi sklepa komisije za delovna razmerja, pravilnika o delovnih razmerjih in delovnih nalogah ter na podlagi sklepa o delovnih razmerjih in delovnih nalogah DO ELAN GO objavljam,

da se objavljuje delo v delovnih razmerjih in delovnih nalogah v skladu z delovnimi razmerji in delovnimi nalogami.

Na podlagi sklepa o delovnih razmerjih in delovnih nalogah v skladu z delovnimi razmerji in delovnimi nalogami.

Na podlagi sklepa o delovnih razmerjih in delovnih nalogah v skladu z delovnimi razmerji in delovnimi nalogami.

Na podlagi sklepa o delovnih razmerjih in delovnih nalogah v skladu z delovnimi razmerji in delovnimi nalogami.

Na podlagi sklepa o delovnih razmerjih in delovnih nalogah v skladu z delovnimi razmerji in delovnimi nalogami.

Na podlagi sklepa o delovnih razmerjih in delovnih nalogah v skladu z delovnimi razmerji in delovnimi nalogami.

Na podlagi sklepa o delovnih razmerjih in delovnih nalogah v skladu z delovnimi razmerji in delovnimi nalogami.

Na podlagi sklepa o delovnih razmerjih in delovnih nalogah v skladu z delovnimi razmerji in delovnimi nalogami.

Na podlagi sklepa o delovnih razmerjih in delovnih nalogah v skladu z delovnimi razmerji in delovnimi nalogami.

Na podlagi sklepa o delovnih razmerjih in delovnih nalogah v skladu z delovnimi razmerji in delovnimi nalogami.

<p

MALI OGLASI

tel.: 27-960
cesta JLA 16

vozila

Prodam 126 P, letnik 1984. Telefon 77-618

Prodam FIAT 850 sport - kupe, karamboliranega, celega ali po delih, motor nepoškodovan. Jože Grigar, Blaževa 10, Šk. Loka 19650

Ugodno prodam OPEL karavan kadt, letnik 70. Steklarstvo Lado Gasperlin, Britof 185, Kranj, tel.: 36-136 19626

Prodam OPEL ascona, letnik 81, prevoženih 20.000 km. Babni vrt 5, tel.: 46-282 19627

Prodam 126 P, letnik 83. Kavčič, Šrednje Bitnje 105 19628

Prodam Z 101, letnik 81, v zelo dobrem stanju. Rajko Dukic, Mlakarjeva 24, Kranj 19629

Prodam Z 101 SC, letnik 79. Bešter, Kovačiceva 8, Kranj 19630

Prodam GOLF diesel, letnik 84, tel.: 45-093 19631

Prodam rumeno-rdečega SPAČKA, letnik 76. Zabret, Vrečkova 9/III 19632

Prodam Srednja vas 55, Šenčur 19633

AUDI 80, star 10 let, dobro ohranjen, prodam. Tel.: (064) 77-605 19634

LADO niva, letnik 83, nujno prodam. Jelovčan, Martinj vrh 30, Železnički 19635

Prodam malo rabljene zimske GUME s plastiči 165 x 13 za wurtburga. Drobnič, Zg. Bitnje 209 19636

Prodam dve novi zimske GUMI za fiat 126. Lahovčica 11, tel.: 42-499 19637

Prodam 5 skoraj novih GUM s plastiči 155 x 12, za kadetta. Vombergar, Britof 180, tel.: 39-284 19638

Ugodno prodam AUSTIN alegra, letnik 78. Belehar, Voklo 106 19639

Prodam MAN 415 po delih. Tušek, Rovt 10., tel.: 65-066 19640

Prodam GOLF diesel, star 2 leti. Tel.: 21-408, po 15. uri 19641

Prodam R 4, letnik 80, dobro ohranjen. Polajnar, Mlakarjeva 4, Šenčur 19642

Prodam tovornjak MAN 16 — 192, letnik 79, v odličnem stanju, kason dužine 7,2 m. Mustafa Šahović, tel.: (020) 21-886 ali 24-608 19643

Prodam Z 101, letnik 76, prevoženih 43.000 km, registrirana do oktobra 87. Ogled vsak dan v Ribnem 111 pri Bleču, Jana Beravs. 19644

POLONEZ 1.5, spredaj zaleten, letnik 85, prodam po ugodni ceni. Tel.: 50-388 19645

Prodam mini moris, Hlebanja, C. IV Radovno 2, Mojstrana 19646

Prodam ŠKODA 110 L. Papljak, Čankarjeva 34, Radovljica 19647

Prodam SIMCO 1000 GLS, letnik 77. Poljška 6, Bled, tel.: 77-977, po 15. uri 19648

Prodam L 1200, letnik 79. Telefon: 34-813 19649

Prodam JUGO 45, letnik 82. Janež Mohar, Žiganja vas 82 (Zadraga) 19650

Prodam Z 101, letnik 78. Visoko 1/d, Šenčur 19651

Prodam Z 750, letnik 84, registrirana do avgusta 87. Možina, Dolencije 4, Poljane. Tel.: 65-072, popoldne 19652

Prodam KOMBI IMV 220 D, tel.: 50-260, int. 342, dopoldne 19653

Prodam JUGO, letnik 83. Tel.: 68-135, popoldne 19654

FIAT 126/P dobro ohranjen, letnik 77, nujno prodam. Peternej, Gorenja Dobrava 17, tel.: 65-054 19655

Prodam R 4 GTL, letnik 84, Šrečo Kopča, Mošnje 37/a, Radovljica 19656

Prodam delo za OPEL MANTO, letnik 72, hladilnik. r. končar z ločenim zmrzvalnikom, okvir za zakonsko posteljo, barvi TV iskra panorama, ČB TV gorenje, oba brezhibna. Tel.: 66-984, v večernih urah. 19657

Prodam VW 1200, Z 101 in PRIKOLICO, primerno za Z 750. Tel.: 74-097 19658

Prodam CITROEN GS 1222. Ogled možen vsak dan od 15. ure dalje. Silvo Mulič, Kejzarjeva 38, Jesenice 19659

Prodam odlično ohranjen MOTOR APN 6. Cena po dogovoru. Ivo Pavec, Podbreze 162, p. Duplje 19660

Ugodno prodam dve novi avstrijski traktorski GUMI 12.4 x 28 in dva FIČKA, registrirana, letnik 73. Toni Kokal, Tomšičeva 93, Jesenice 19661

Prodam FIČOTE letniki: 73, 74, 72 ter MENJALNIKE za »katco«, audi 80, diano in Z 101. Anton Kokal, Tomšičeva 93, Jesenice 19662

Prodam Z 101 GTL 55, staro eno leto. Dobravec, Begunje 100/b 19663

Ugodno prodam GOLFA, letnik 79. Tel.: 51-589, popoldne 19664

Ugodno prodam VW 1303, letnik 72, motor 1200, nemški, garažiran, črn, z dodatno opremo, registriran do oktobra 87, dobro ohranjen. Petek popoldne in sobota. Oslaj, Titova 3, Jesenice, tel.: 82-720 19665

VW KOMBI, letnik 82, prodam. Tel.: (064) 61-134 19666

Prodam Z 101 za 60 SM. Češnjica 18, Podpart 19667

Prodam FORD taunus 1300 XL, letnik 76, registriran do 16. 10. 87. Tel.: 39-297, popoldne 19668

Prodam dobro ohranjen 850 sport fiat, na novo registriran in obnovljen, ali menjam za večji avto. Jule Müller, Trg Prešernove brigade 8, Kranj 19669

Prodam ŠKODO 1000 MB za dele. Mlakarjeva ul. 67, Šenčur 19670

Prodam Z 101 GTL 55/5, letnik decembra 83, prva registracija april 84, dodatna oprema. Cena 145 SM. Ogled v soboto popoldne. Jure Jerib, Zg. Besnica 77 19671

Prodam FIAT 750 lux, letnik 78. Levstik, Hafnarjeva pot 12, Kranj 19672

Prodam VIVA vauhax, letnik 75, ali menjam za manjši avto z doplačilom. Alojz Slak, Žeje 10, Duplje 19673

Prodam Z 101, letnik 77, registrirana do maja 87, potrebna manjšega kleparskega popravila. Tel.: 33-441 19674

Prodam CITROEN GS palas 1200 ccm, letnik 78 december, cena 85 SM. Justina Peterčič, Golnik 46 19675

Prodam AMI — 8, letnik 72, vozer, za 7 SM. Jurij Posavec, Partizanska 43, Šk. Loka 19676

POZOR! Prosim kupca ŠKODE KR 116-416 naj se nujno javi po tel.: 35-061 — zaradi prepisa. 19677

Ugodno prodam Z 101 confort, letnik 82, registriran do 8. 9. 87. Fende, Jezerska c. 114/a, Kranj, tel.: 36-556 19678

Ugodno prodam JUGO 45, letnik 81, registriran do oktobra 87, prevoženih 36.000 km, zaščiten in garažiran. Cena po dogovoru. Janez Gasar, Pejce 10, Jesenice 19679

Poceni prodam Z 101, letnik 76, prevoženih 43.000 km, registrirana do oktobra 87. Ogled vsak dan v Ribnem 111 pri Bleču, Jana Beravs. 19684

Prodam karamboliran FIAT 126 P z nepoškodovanim motorjem. Mevkuz 12, Zg. Gorje 19685

FORD FIESTA, letnik 79, dobro ohraneno, prodam za 190 SM. Tel.: 26-803 19686

Prodam Z 101, letnik 78, in novo ŠKOLJKO. Tel.: 38-133 19687

Ugodno prodam R 4, letnik oktober 80. Tel.: 33-354 19688

Prodam LADO, letnik 72, Predsloje 19689

Poceni prodam snežne VERIGE za tovorni avto, dim. 8.25 x 20. Tone Frejšlar 125 PZ, letnik 72, cena 13 SM. Lazar Žarko, Rožna dolina 19, Lesce 19690

R 18, oktober 83, 5 prestav, 52.000 km, prodam delno na gradbeni kredit. Cena 3.2 M, tel.: (064) 43-189, popoldne vsak dan 19691

Prodam citroen GS super, letnik 80, prvi lastnik, 40.000 km, cena 135 SM. Tel.: (064) 39-329 19692

Prodam obnovljeno Z 101, letnik 74. Begelj, Smledniška 27, Čirče 19693

Prodam kleparsko obnovljeno neregistriran 125 PZ, letnik 72, cena 13 SM. Lazar Žarko, Rožna dolina 19, Lesce 19694

Prodam ŠKODA 110 L. Papljak, Čankarjeva 34, Radovljica 19695

Prodam SIMCO 1000 GLS, letnik 77. Poljška 6, Bled, tel.: 77-977, po 15. uri 19696

Prodam L 1200, letnik 79. Telefon: 34-813 19697

Prodam JUGO 45, letnik 82. Janež Mohar, Žiganja vas 82 (Zadraga) 19698

Prodam Z 101, letnik 78. Visoko 1/d, Šenčur 19699

Prodam Z 750, letnik 84, registrirana do avgusta 87. Možina, Dolencije 4, Poljane. Tel.: 65-072, popoldne 19700

Prodam avtomobilsko PRIKOLICO, Poženik 14, Cerkle 19701

Prodam Z 101, letnik 77, rahlo karambolirano AU-DI 100 GL, letnik 76. Voklo 70, Šenčur 19702

Ugodno prodam karamboliran FIAT 126/P dobro ohranjen, letnik 77, nujno prodam. Peternej, Gorenja Dobrava 17, tel.: 65-054 19703

Prodam R 4 GTL, letnik 84, Šrečo Kopča, Mošnje 37/a, Radovljica 19704

Prodam delo za OPEL MANTO, letnik 72, hladilnik. r. končar z ločenim zmrzvalnikom, okvir za zakonsko posteljo, barvi TV iskra panorama, ČB TV gorenje, oba brezhibna. Tel.: 66-984, v večernih urah. 19705

Prodam VW 1200, Z 101 in PRIKOLICO, primerno za Z 750. Tel.: 74-097 19706

Prodam CITROEN GS 1222. Ogled možen vsak dan od 15. ure dalje. Silvo Mulič, Kejzarjeva 38, Jesenice 19707

Prodam odlično ohranjen MOTOR APN 6. Cena po dogovoru. Ivo Pavec, Podbreze 162, p. Duplje 19708

Prodam Z 101 mediteran, letnik 80. Podbreze 16 19709

Prodam KARAVO po izbiri. Podbreze 7 19710

Prodam 4 mesece brejo TELICO za zakol. Sebenje 36, Krize 19711

Prodam breje TELICE, KRAVO in PRAŠICA za zakol. Grad 43, Cerkle 19712

Prodam ŠKODA 1000 MB za dele. Mlakarjeva ul. 67, Šenčur 19713

Prodam ŠKODA 1000 MB za dele. Mlakarjeva ul. 67, Šenčur 19714

Prodam ŠKODA 1000 MB za dele. Mlakarjeva ul. 67, Šenčur 19715

Prodam ŠKODA 1000 MB za dele. Mlakarjeva ul. 67, Šenčur 19716

Prodam ŠKODA 1000 MB za dele. Mlakarjeva ul. 67, Šenčur 19717

Prodam ŠKODA 1000 MB za dele. Mlakarjeva ul. 67, Šenčur 19718

Prodam ŠKODA 1000 MB za dele. Mlakarjeva ul. 67, Šenčur 19719

Prodam ŠKODA 1000 MB za dele. Mlakarjeva ul. 67, Šenčur 19720

Prodam ŠKODA 1000 MB za dele. Mlakarjeva ul. 67, Šenčur 19721

Prodam PUNTE za eno ploščo, do datni ŠTEDILNIK na trda goriva, JOGI in dva KAVCA. Tel.: 39-297, popoldne, Britof 19765

Prodam semenski in droben KROM-PIR Igor — desire, 1. množitev, in rezii. ter nekaj COLARIC. Tel.: 62-042 19767

Prodam original semenski KROM-PIR Igor in desire ter jedilni in krmilni. Pipanova, 44, Šenčur 19768

Prodam krznen PLAŠČ tjujeni, nov, št. 42-44. Tel.: 23-703 19769

Prodam otroško POSTELJICO, JOGI in odejo. Poljanska 46, Šk. Loka, popoldne 19770

Prodam SMUČI RC 08, dolžina 160 cm, z vezmi tyrolia, in 4 pare PAN-CERJEV št. 42, 37, 35, 33 in ženske DR-SALKE št. 36. Jezeršek, Podlubnik 167, tel.: 62-418 19771

Prodam brejo OVC, velikega belega KOZLA, ZAJCE, morske PRAŠIČKE in AVTO prinz 1000, registriran do avgusta 87. Podhom 7, tel.: 77-045 19772

Prodam skoraj nov globok otroški VOŽIČEK, jogi za zibelko in prenosno otroško GUGALNICO. Tel.: 40-320 19773

Prodam smučarsko VLEČNICO tomos. Tel.: 27-112 19774

Ugodno prodam belo poročno OBLEKO št. 38 (avstrijska) za višjo posavo. Tel.: 26-627, popoldne 19775

Prodam 100 kozarcev vloženih JURČKOV. Tel.: 82-765 19776

Ugodno prodam SPALNICO in ČB TV gorenje. Tel.: 36-741 19777

Prodam suha bukova DRVA. Rihteršč. Lajšč 16, Selca, tel.: 66-259 19778

Prodajamo kvalitetno domače ŽGANE in jedilni KROMPIR desire. Podbrezje 63, tel.: 70-057 19779

Prodam smučarsko ČEVLJE elita — alpina št. 8. 5. Tel.: 34-941 19780

KLAVIJAR starejše izdelave in bakrene PLOŠČE debeline 0,55 mm, kos po 21.000 din prodam. Tel.: 61-448 19781

Prodam SENO. Termika Bodovlje pri vratarju 19782

Prodam ženski zimski PLAŠČ št. 48, cena 50.000. —, tel.: 62-272 19783

Prodam 10 žezeniških TRAČNIČ, dolžine 4,5 m. Krmelj, Sv. Duh 23, Šk. Loka 19784

Prodam RACUNALNIK Z X spec-trum 48 K, tovarniško nov. Tel.: 70-164 19785

Prodam MESO krave, stare 5 let. Tel.: (064) 69-147 19786

Zelo dobro ohranljeno otroško dnevno POHODIŠTVO z dvizno posteljo prodam. Tel.: 81-794, od 15. ure dalje 19787

Prodam 5 prm suhih bukovih DRV. Dvorje 31, Cerkle 19788

Gradbeni mat.

Prodam 1000 kosov strešne cementne OPEKE folc, 4 plăsče 40 x 40 za DIMNIK in 70 OPEK rdeče barve. Lahovče 6, pred gostilno Zajc. Ogled popoldne 19846

Zaradi rušenja hiš prodam stavbovo pohištvo in drugi gradbeni material. Miloš Kern, Tenetišče 27 19847

Ugodno prodam 35 m² klasičnega hrastovega PARKETA. Tel.: 89-073 19848

Prodam 230 kosov betonskih KVAROV MB 30, 30 % ceneje. Tel.: 70-511 19849

Prodam rabljeno strešno OPEKO bobroveč. Komac, Križe 74 19850

Prodam 3 m shiedel DIMNIKA, Ø 20 cm, brez zračnika. Tel.: 46-447, od 19. do 20. ure 19851

Prodam 50 m² macesnovih stenskih OBLOG I. vrste, širine 13 cm, novo OKNO 90 x 100 cm in 13 gips plošč, dim. 2,25 x 1,25 m. Tel.: 67-052 19852

Prodam 1000 kosov strešne cementne OPEKE folc, 4 plăsče 40 x 40 za DIMNIK in 70 OPEK rdeče barve. Lahovče 6, pred gostilno Zajc. Ogled popoldne 19846

Najamem GARAŽO v Tržiču v okolici Preske. Tel.: 50-395, popoldne 19963

Kupim HIŠO na Gorenjskem. Šifra: Manjša 19828

Do 10 km iz Kranja kupim 1 do 2 ha GOZDA. Ponudbe na tel.: 23-347 19829

Nezazidljivo parcele kupim. Ponudbe pod: Opis in cena 19830

HIŠO, visokopritlično, 4. gradbena faza, 7 km iz Kranja, prodam za gotovino ali zamenjam za dvo-ali trisobno stanovanje v severnem delu Kranja. Tel.: 47-290; petek, 28. 11., od 15.30 do 19. ure, sobota, 29. 11., od 9.30 do 12. ure 19831

Prodam zazidljivo PARCELO najboljšemu ponudniku. Ogleđ v nedeljo, 30. 11., ob 11. uri, Hotemože 27 19832

Prodam rabljeno žago za razrez hlevodovine. Stane Papler, Mlaka 3, Begunje 19817

Kupim suhe smrekove PLOHE 5 cm. Jože Trček, Dražgoška 10, Žiri, tel.: 69-509 19818

Kupim čevljarsko ORODJE in STROJEZ za popravilo čevljev. Nikolič, tel.: 47-436 19819

Kupim 6 m² dobro osušenega LA-DISKEGA PODA. Tel.: 36-225, popoldne 19820

Prodam PEC TVT VL 40 z bojlerjem ali zamenjanjem za TVT special 32 kW. Tel.: (061) 741-433, od 6. do 14. ure 19794

Ugodno prodam ŠTEDILNIK na dr. in električni ŠTEDILNIK. Britof 103, tel.: 39-349 19795

Prodam malo rabljen KÜPERS-BUSCH in pesek za »špric. Voglarjeva 9, Naklo 19796

Prodam dobro ohranjen KAVČ. Fani Zupanec, Družovka 43/b 19797

Prodam novo POMIVALNO MIZO 120 x 80 cm (odcejalnik in 2 korita). Medvešček, Mencingerjeva 3, Kranj 19798

Prodam termoakumulacijsko PEC 2 kW, že montirano, malo rabljeno. Tel.: 21-194, Kokrica, Kranj 19799

PEC za centralno kurjavo TAM stadič, kombinirano, 35.000 kcal, uporabljena samo eno sezono, ugodno prodam. Ferlic, Krize 68 (Snakovo) 19800

Prodam električni ŠTEDILNIK, plinski ŠTEDILNIK kekec in HLADILNIK. Kuhar, Valjavčeva 13, tel.: 25-128 19801

Prodam zamrzovalno SKRINJO LTH 380 l, ugrodno. Tel.: 45-371 19802

Ugodno prodam malo rabljeno SPALNICO. Tel.: 39-552 19803

Ugodno prodam kuhinske ELEMENTE gorenje PEA, HLADILNIK, kombiniran električni in plinski ŠTEDILNIK ter pomivalno KORITO. Tel.: 39-552 19804

Prodam termoakumulacijsko PEĆ 4 kW. Hrastje 48 19805

Zamenjam KUHINJO, novo za staro, z doplačilom. Budja, Cesta 1. maja 67/6, Kranj, popoldne 19806

Ugodno prodam kombiniran HLADILNIK gorenje. Tel.: 25-047 19807

Prodam kuhinsko opremo SVEA s ŠTEDILNIKOM in HLADILNIKOM, dobro ohranjeno. Tel.: 34-780, popoldne 19808

Prodam SPALNICO in termoakumulacijsko PEĆ. Milan Stepanovič, Našiceva 1, Tržič 19809

Prodam SEDEŽNO GARNITURO za 10 SM. Tel.: 37-373, od 15. ure dalje 19810

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1 leto star rjav kūpersbusch, šir. 43 cm. Tel.: (064) 62-567, dobro 19805

Ugodno prodam 1

V petih mesecih nov vrtec na Golniku

Tako bi morali vedno graditi

Golnik, 25. novembra — Nadomestni vrtec, v katerega se je včeraj preselilo 88 malčkov, danes pa ga je slovesno odprl predsednik kranjske skupščine Ivan Torkar, dokazuje, da se z dobro organiziranim delom tudi pri nas da hitro graditi.

Vrtec je bil namreč zgrajen v pičnih petih mesecih. Staro montažno zgradbo, postavljeno pred slabimi tremi desetletji, katere temelji so dobesedno segnili, so porušili 26. junija. V začetku avgusta je SGP Gradbinc sklenil gradnjo kleti in kletne plošče ter s tem omogočil delavcem Marlesa, da so začeli montirati. K tako hitri nadomestni gradnji so svoje prispevali še projektanti iz kranjskega projektnega podjetja, Domplan, Institut Golnik, na katerega zemlji-

stoji vrtec, ne nazadnje pa tudi občinski upravní organi, ki tokrat resnično niso zavlačevali z različnimi soglasji in dovoljenji.

V vrstu je 708 kvadratnih metrov površine, oddelkov, v katerih bodo vzgojiteljice lahko varovale in vzbujale 112 otrok, je šest; od tega sta dva namenjena malčkom do dveh let. V primerjavi s starim vrtcem je v novem en oddelek več. Podeli in jeseni, ko na Golniku ni bilo vrtca, so se najmlajši zatekli v sobi samskega doma, večje pa so z avto-

busom vozili v vrtec na Primskovem.

Gradnja na ključ z Marlesovo zagotovljeno ceno je stala malenkost manj kot 300 milijonov dinarjev. Denar je dala skupnost otroškega varstva kranjske občine. Vsota je presežena za slabih 60 milijonov dinarjev. Podražitev gre na račun oddvojene gradnje zaklonišč, ki bo končana še letos, opreme ter povezave s kotlovnico v 200 metrov oddaljenem bloku, ki bo dolgoročno racionalnejša rešitev kot lastna kotlovnica.

Glavno je, da so vzgojiteljice in otroci našli lep delovni in življenski prostor, v katerem se jim bodo lahko pridružili še novi naraščajniki.

H. J.

Naslednja številka Gorenjskega glasa bo izšla v petek, 5. decembra.

Letošnja jesen je dolga in dokaj topla. V objektiv našega fotoreporterja se je v sredo ujela tale jesenska razglednica. — Foto: F. Perdan

GLASOV JEŽ

Županova zbirka

Kranjski župan Ivan Torkar je strasten zbiratelj. Ko je v torek odpiral vrtec na Golniku, je košček tribarvnega traku spravil v zep. Želim, da bi v svojem županstvu zbral čim več trakcev.

ŽELEZNINA v Lescah

V Telematiki odprli novo tovarno

Druga generacija central Iskra 2000

Kranj, 27. novembra — V Iskrini tovarni Telematika so v četrtek odprli novo tovarno zasebnih telekomunikacijskih sistemov, v kateri poskusna proizvodnja teče že nekaj mesecev, slovesnost pa so pripravili pred dnevom republike. V novi tovarni izdelujejo digitalne telefonske centrale Iskra 2000, s katerimi posegajo tudi na področje javne telefonije.

»Z novo tovarno uresničujemo prvo stopnjo programske utrditve Telematike, ki predstavlja stopnico v gradnji digitalizacije v Iskri in slovenski telefoniji. Program Iskra 2000 pa doživlja drugo generacijo zasebnih digitalnih telefonskih central, s katerimi posegamo tudi v javno telefonijo,« je na četrkovi časnikarski konferenci o naložbi dejal direktor Telematike Vito Osojnik.

Za naložbo so se v Iskri odločili že leta 1981, vendar se je njena uresničitev zavlekla. Novo tovarno so v Telematiki zgradili in opremili v zadnjem letu in pol. Njena zdajšnja vrednost je 6 milijard dinarjev, več kot polovico predstavlja oprema, za uvoženo pa so pora-

M. V.

Predavanje o gnojenju

Kranj, 27. novembra — Živinorejsko veterinarski zavod Gorenjske prireja v četrtek, 4. decembra, ob 10. uri v prostorih Gorenjskega sejma v Kranju strokovno predavanje o prehrani rastlin, o pomenu analize zemlje, gnojenju pšenice, koruze, krompirja, travinja in oljne ogrščice. Predavalca bosta dr. Artur Vajnberger in diplomirani inženir agronomije Ivan Gašper z oddelka za strokovno uporabo mineralnih gnojil INA-Petrokemija Kutina. Predavanje je namenjeno kmetovalcem in vsem, ki imajo karkoli opravka z mineralnimi gnojili.

C. Z.

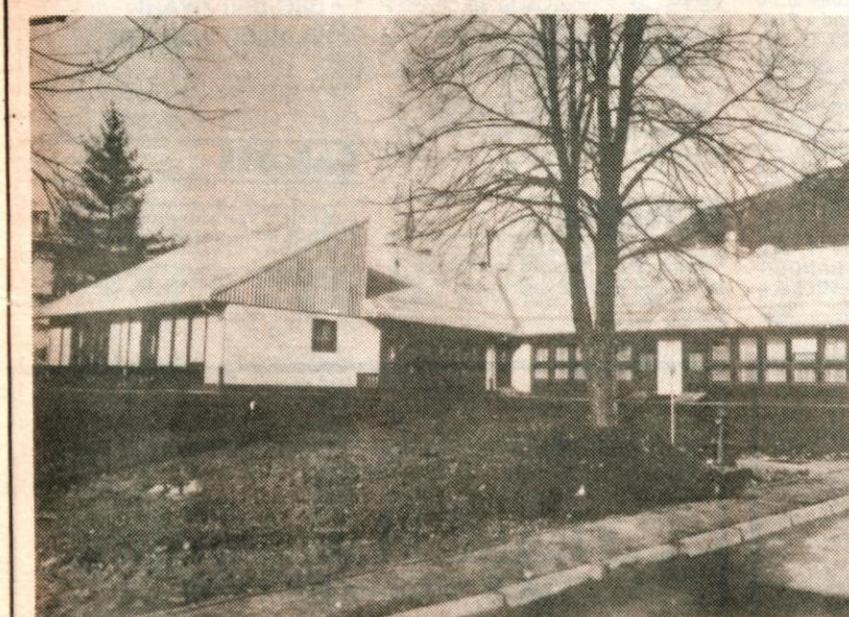
Bencinska servisa ob avtocesti odprta — V sredo, 26. novembra, opoldne so ob avtocesti Kranj—Ljubljana v Voklem na obeh straneh odprli nova bencinska servisa z gostinskim objektom. Podobno kot na bencinski postaji na Titovi cesti v Ljubljani se je Petrol tudi tu odločil za samopostrežni način storbe. Na obeh servisih imajo tudi neosvinčen bencin. Bencinska servisa, katerih gradnja je veljala 900 milijonov dinarjev, je odprl predsednik Medobčinske gospodarske zbornice za Gorenjsko Bojan Urlep. Na svečani otvoritvi je govoril predsednik delavskega sveta Petrologev tozda v Kranju Franc Benedik. — A. Ž. — Foto: F. Perdan

murka

- KERAMIČNE PLOŠČICE
- SANITARNI MATERIJAL
- OPAŽI
- PARKET
- LADIJSKI POD
- BARVE ZA LES in KOVINO

IN...
... še in še...

ŽELEZNINA v Lescah

Veleposlanik EGS obiskal Iskro

Nujnost vključevanja v evropske projekte

Iskro je 24. novembra obiskal gospod Albert Maes, vodja delegacije Komisije Evropske gospodarske

skupnosti v Jugoslaviji. V Iskri Kibernetiki in Centru za elektrooptiko so uglednega gosta seznanili s strateškimi razvojnimi projektmi. Predstavnik EGS se je zanimal za oblikovanje vrhunskih tehnologij v Iskri, povedal je, da obstajajo realne možnosti za sodelovanje v dolgoročnih projektih držav EGS in v okviru projekta EUREKA.

Rado Faleskini, član poslovodnega kolegija SOZD Iskra, je ob tem izjavil, da je Iskra pripravljena za sodelovanje v evropskih projektih. Po opravljenih analizah so v ospredju trije strateški projekti, za katere imamo podporo v kadrih, znanju in opremi.

V določenih jugoslovenskih krogih menijo, da so projekti EGS in tudi EUREKA blokovsko obarvani, kar lahko pomeni izgubo naše neodvisnosti. V Iskri pa so prepričani, da bodo z vključitvijo v evropsko sodelovanje na znanstvenem in tehnološkem področju skupne cilje dosegli. S takim povezovanjem naj bi celo zmanjšali tehnološko odvisnost.

— A. Boc

Popravek

V članku o višjih cenah v tržiških vrtcih se je prikradla napaka. Navišja cena v vrtcu po novem ne bo 12.190, kot je bilo pomotoma objavljeno v torek, 25. novembra, temveč 15.420 din. dd

Ukopa, 27. novembra — 45-članski delovni kolektiv UKO Kropa je včeraj proslavil 30-letnico delovne organizacije in 50-letnico začetka umetnega kovaštva v Kropi. Na slovesnosti je zbranim delavcem, upokojencem in gostom spregovoril direktor Janko Pogačnik; delavcem, ki so že od vsega začetka v UKO, pa so podelili nagrade. V UKO bodo letos naredili za 200 milijonov izdelkov. Petino prodajo na tuje, ostalo pa doma, kjer sta največja kupca Jelovica Škofja Loka in Spačva iz Vinkovcev. — C. Z. — foto: F. Perdan